



24.06.2019

Kokousaika 24.06.2019 16:00 - 17:00

Kokouspaikka Kaupunginhallituksen istuntosali

Läsnä

Jäsenet

Sinnemäki, Anni apulaispormestari  
kaupunginhallituksen 1. varapuheenjohtaja

Sevander, Tomi kaupunginhallituksen 2. varapuheenjohtaja

Hernberg, Kaisa  
Honkasalo, Veronika  
Koulumies, Terhi  
Pakarinen, Pia apulaispormestari

Raatikainen, Mika  
Rantala, Marcus  
Razmyar, Nasima apulaispormestari

Rydman, Wille  
Sazonov, Daniel  
Vesikansa, Sanna apulaispormestari

Vuorjoki, Anna  
Yanar, Ozan  
Urho, Ulla-Marja varajäsen

Muut

Kivekäs, Otso kaupunginvaltuuston puheenjohtaja  
Bogomoloff, Harry kaupunginvaltuuston 1. varapuheenjohtaja

Arhinmäki, Paavo kaupunginvaltuuston 2. varapuheenjohtaja

Sarvilinna, Sami kansliapäällikkö  
Hyvärinen, Silja vs. kaupunkiympäristön toimialajohtaja

Jolkkonen, Juha sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja

Laine-Hendolin, Kirsti vs. kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtaja

Pohjolainen, Liisa esteellinen: 480 §  
kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja



24.06.2019

---

Gros, Nina	henkilöstöjohtaja
Karvinen, Marko	vs. rahoitusjohtaja
Kivelä, Liisa	viestintäjohtaja
Peltonen, Antti	vs. hallintojohtaja
Rinkineva, Marja-Leena	elinkeinojohtaja
Åhlgren, Harry	vs. kaupunginlakimies
Nelskylä, Maria	vs. kaupunginsihteeri
	poistui 16:47, poissa: 487 - 492 §
Katajamäki, Paula	tiedottaja
Björksten, Jenni	hallintoasiantuntija
Asikainen, Hannu	projektinjohtaja
	asiantuntija
	saapui 16:38, poistui 16:47, läsnä:
	486 §
Haapanen, Sami	tonttipäällikkö
	asiantuntija
	saapui 16:38, poistui 16:47, läsnä:
	486 §
Qvisen, Tom	projektipäällikkö
	asiantuntija
	saapui 16:38, poistui 16:47, läsnä:
	486 §
Stauffer, Jaakko	tekninen johtaja
	asiantuntija
	saapui 16:32, poistui 16:36, läsnä:
	485 §
<b>Puheenjohtaja</b>	
Anni Sinnemäki	apulaispormestari
	471 - 492 §
<b>Esittelijät</b>	
Anni Sinnemäki	apulaispormestari
	471 §
Sami Sarvilinna	kansliapäällikkö
	472 - 475 §, 478 - 492 §
Antti Peltonen	vs. hallintojohtaja
	476 - 477 §
<b>Pöytäkirjanpitäjä</b>	
Jenni Björksten	hallintoasiantuntija
	471 - 492 §



24.06.2019

---

§	Asia	
471	Asia/1	Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen sekä pöytäkirjan tarkastajien valinta
472	Asia/2	V 28.8.2019, Kiinteistö Oy Helsingin Lasipalatsin osakkeiden myynti
473	Asia/3	Johtamisjärjestelmän valtuustokauden puolivälin tarkastelun toimenpiteet
474	Asia/4	Tasa-arvotoimikunnan asettaminen
475	Asia/5	Yhdenvertaisuustoimikunnan asettaminen
476	Asia/6	Vaalitoimikuntien jäsenten valinta vuoden 2019 europarlamenttivaaleihin
477	Asia/7	Vaalilautakuntien jäsenten valinta vuoden 2019 europarlamenttivaaleihin
478	Asia/8	Linjaukset nuorisoneuvoston edustajien läsnäolo- ja puheoikeudesta toimialalautakunnissa
479	Asia/9	Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan kulttuuripalveluiden kulttuurijohtajan avoimen viran hoitaminen
480	Asia/10	Lainan myöntäminen Urhea-halli Oy:lle
481	Asia/11	Lainan myöntäminen Helsingin kaupungin 450-vuotistaiteilijatalosäätiölle
482	Asia/12	Helsingin kaupungin henkilöstön tasa-arvosuunnitelma vuosille 2019-2021
483	Asia/13	Helsingin kaupungin palveluiden tasa-arvosuunnitelma vuosille 2019-2021
484	Asia/14	Valtuutettu Tuomas Rantasen toivomusponsi lasten ja nuorten psykiatrisen hoitoketjun yhteistyöstä
485	Asia/15	Helsingin kaupungin kiinteistöpoliittinen ohjelma ja sisäilmaohjelma sekä näiden toteutusohjelma
486	Asia/16	Alueen varaaminen Garden Helsinki -hanketta varten (Taka-Töölö)
487	Asia/17	Valtuutettu Otso Kivekkään toivomusponsi kaupungin mahdollisuudesta edistää maalämmön käyttöä Pasilan Postipuistossa
488	Asia/18	Valtuutettu Petra Malinin toivomusponsi päiväkotij- ja koulutilojen mää-



24.06.2019

---

		rän riittävyyden varmistamisesta Pasilan Postipuiston alueella
489	Asia/19	Valtuutettu Anna Vuorjoen toivomusponsi toimeentulotuen palvelujen parantamisesta
490	Asia/20	Valtuutettu Sinikka Vepsän toivomusponsi kotihoidon henkilöstöressurssin lisäämisestä ja työtehtävien jakamisesta
491	Asia/21	Kaupunginvaltuuston 19.6.2019 tekemien päätösten täytäntöönpano
492	Asia/22	Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen



24.06.2019

Asia/1

## § 471

### Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen sekä pöytäkirjan tarkastajien valinta

#### Päätös

Kaupunginhallitus päätti todeta kokouksen laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Samalla kaupunginhallitus päätti valita pöytäkirjantarkastajiksi Ozan Yanarin ja Daniel Sazonovin sekä varatarkastajiksi Sanna Vesikansan ja Pia Pakarisen.

Esittelijä

varapuheenjohtaja  
Anni Sinnemäki

#### Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

#### Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

varapuheenjohtaja  
Anni Sinnemäki

#### Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano



24.06.2019

Asia/2

## § 472

### V 28.8.2019, Kiinteistö Oy Helsingin Lasipalatsin osakkeiden myynti

HEL 2019-002136 T 10 01 03

#### Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto myy Kiinteistö Oy Helsingin Lasipalatsin liiketilojen hallintaan oikeuttavat osakkeet (C-sarja, numerot 1-3819) Mercator Fastigheter Ab:lle seuraavin ehdoin:

- Kauppahinta on kolmekymmentäkolmemiljoonaa viisisataatuhatta (33 500 000) euroa.
- Muilta osin noudatetaan liitteenä 1 olevan kauppakirjan ehtoja.

Esittelijä

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nelskylä, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 25251  
maria.nelskyla(a)hel.fi

#### Liitteet

- 1 Osakkeiden kauppakirjaluonnos
- 2 Osakassopimus 27.6.2014, allekirjoittamaton
- 3 Asemakaavan muutosehdotuksen nro 12298 kartta, päivätty 14.4.2015, muutettu 8.9.2015

#### Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

#### Otteet

**Ote**  
Ostaja

**Otteen liitteet**  
Kunnallisvalitus, valtuusto

#### Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

#### Esittelijän perustelut

Taustaa

Helsingin kaupunki ja Föreningen Konstsamfundet r.f. (jatkossa Konst-samfundet) ovat perustaneet vuonna 2014 (kaupunginvaltuusto



21.5.2014, § 198) keskinäisen kiinteistöosakeyhtiön Fastighets Ab Glaspalatset i Helsingfors (suomeksi Kiinteistö Oy Helsingin Lasipalatsi). Konstsamfundet omistaa yhtiön osakkeista 69,15 %. Helsingin kaupunki omistaa 30,85 %. Osakassopimuksen (kohta 4.5.) mukaan Konstsamfundetilla on etuosto-oikeus kaupungin omistamiin osakkeisiin. Helsingin kaupunki on ennen sitovan luovutussopimuksen tekemistä velvollinen tarjoamaan Konstsamfundetille omistamiaan Kiinteistö Oy Helsingin Lasipalatsin osakkeita lunastettavaksi. Ostaja Mercator Fastigheter Ab on Konstsamfundetin tytäryhtiö.

Kiinteistö Oy Helsingin Lasipalatsin toimialana on maanvuokrasopimuksen nojalla hallita osaa Helsingin kaupungin 4. kaupunginosan (Kamppi) korttelin nro 194 olevasta tontista nro 1 (kiinteistötunnus 91-4-194-1, osoite Mannerheimintie 22-24) ja omistaa sillä sijaitsevat rakennukset ja rakennelmat. Yhtiö voi harjoittaa hallinnassaan olevissa tiloissa ja alueilla vuokraustoimintaa. Konstsamfundetin osakkeet oikeuttavat museotilojen hallintaan ja kaupungin osakkeet oikeuttavat liikeilojen hallintaan.

Kaupunkiympäristön toimialan kehittämispalveluiden kiinteistökehitysyksikkö on kevään 2019 aikana neuvotellut Konstamfundetin konsernin kanssa Lasipalatsin liikeilojen hallintaan oikeuttavien osakkeiden myynnistä hintaan 33 500 000 euroa. Ostaja on esittänyt alustavan tarjouksen 8.5.2019 ja lopullisen sitovan tarjouksen 28.5.2019.

Kaupunkikirja on liitteenä 1. Osakassopimus on liitteenä 2.

#### Tietoja ostajasta

Förening Konstsamfundet r.f. on vakavarainen suomalainen yleishyödyllinen yhdistys, jonka sääntömääräisenä tehtävänä on edistää kuvataidetta ja ruotsinkielistä kulttuuria. Tässä tarkoituksessa yhdistys tukee eräiden ruotsinkielisten lehtien, esimerkiksi Hufvudstadsbladetin, kustantamista Suomessa KSF Media Ab:n kautta. Konstsamfundetin tytäryhtiö Mercator Fastigheter Ab on kiinteistöjen ja liikeilojen omistamiseen keskittyvä yhtiö.

#### Asemakaava tiedot ja tietoa rakennuksesta

Alueella on voimassa asemakaava nro 12298, joka on vahvistettu 20.11.2015. Lasipalatsin rakennus on kaavassa merkitty liike- ja toimistorakennusten korttelialueeseen (K). Lasipalatsi on kaavassa suojeltu merkinnällä SR-1. Rakennus edustaa funktionalismin tyyli-suuntausta. Helsingin kaupungin hallinnoimat liikeilat sijaitsevat rakennuksen ensimmäisessä ja toisessa kerroksessa. Kellarissa sijaitsee muutama pieni varasto sekä ravintola-alan yrittäjien yhteiskäytössä olevat sosiaa-



litilat. Kaupungin hallinnoimien tilojen huoneistoala on noin 2 500 m<sup>2</sup> ja kokonaisala on 2 701 m<sup>2</sup>.

Kiinteistö Oy Helsingin Lasipalatsi on vuokrannut Helsingin kaupungin omistaman tontin 4-218-1, pinta-alaltaan on 7 383 m<sup>2</sup>. Maanvuokrasopimus on voimassa 31.12.2075 saakka.

Rakennuksessa on tehty peruskorjaus vuosina 2016–2018. Lasipalatsin aukion alle on uudisrakennuksen myötä valmistunut kesällä 2018 näyttelytilat Amos Rex museon käyttöön.

Kaupungin hallinnoimat liiketilat on vuokrattu. Merkittävimpinä vuokralaisina on ravintola- ja kahvila-alan yrityksiä. Lisäksi rakennuksessa toimii useita oman alansa merkittävimpiä suomalaisia designin toimijoita. Vuokralaisten asema säilyy ennallaan tämän osakekaupan jälkeen.

Asemakaavan ote on liitteenä 3.

## Osakkeiden myynti

Helsingin kaupungin kiinteistöpoliittisen ohjelman mukaan kaupunki harjoittaa aktiivista omistajapolitiikkaa luopumalla niistä tiloista, joita ei tarvita omassa palvelutuotannossa ja joiden omistamiseen ei liity muita strategisia syitä tai pitkän tähtäimen palvelutilatarpeita. Lasipalatsin rakennus on peruskorjattu äskettäin ja kaupallisesti kaupungin kannalta myyntiajankohta on erinomainen.

Osakekaupan myötä kiinteistön koko hallinta siirtyy yhdelle omistajalle. Tämä on pidemmällä ajalla tarkoituksenmukaista.

Kauppahinta on noin 13 400 euroa/vuokrattava m<sup>2</sup>. Kohteen arvosta on saatu lausunto Jones Lang LaSalle Finland Oy:ltä 24.4.2019. Lausunnon perusteella voidaan todeta, että esitetty kauppahinta on kohteen sijainti ja käyttötarkoitus huomioon ottaen käyvän hintatason mukainen. Kauppahinnan muodostukseen ovat vaikuttaneet lisäksi markkinoilla tapahtunut tuottoarvojen alentuminen, Lasipalatsin suojele (SR-1) sekä tulevat välttämättömät remontit kuten vesikaton uusinta lämmöneristeineen ja hissien tekniikkojen uusinta.

Lasipalatsin liiketilojen hallintaan oikeuttavien osakkeiden myyminen toteuttaa Helsingin kaupungin kiinteistöjen omistusstrategiaa luopua niistä kiinteistöistä, joilla ei ole omaa käyttöä palvelutuotannossa.

## Toimivalta

Hallintosäännön 7 luvun 1 §:n 11 kohdan mukaan kaupunginvaltuusto päättää luovuttaa kaupungin irtainta omaisuutta, kun omaisuuden arvo ylittää 5 miljoonaa euroa.





24.06.2019

## Lopuksi

Kaupunginhallituksen tarkoituksena on, mikäli kaupunginvaltuusto hyväksyy päätösehdotuksen, oikeuttaa kaupunkiympäristön toimialan maaomaisuuden kehittäminen ja tontit -palvelun tontit-yksikön päällikön tai hänen määräämänsä allekirjoittamaan kauppakirjan ja tekemään siihen tarvittaessa vähäisiä muutoksia.

Arviokirja on salassa pidettävä asiakirja (JulKL 24 § 1 mom. 20 kohta). Luottamushenkilöillä on mahdollisuus tutustua asiakirjaan kaupungin kirjaamossa esityslistan julkaisun jälkeen. Kokouspäivänä ne ovat saatavissa kokouksen sihteeriltä.

## Esittelijä

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

## Lisätiedot

Maria Nelskylä, vs. kaupunginsihteerä, puhelin: 310 25251  
maria.nelskyla(a)hel.fi

## Liitteet

- 1 Osakkeiden kauppakirjaluonnos
- 2 Osakassopimus 27.6.2014, allekirjoittamaton
- 3 Asemakaavan muutosehdotuksen nro 12298 kartta, päivätty 14.4.2015, muutettu 8.9.2015

## Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

## Otteet

**Ote**  
Ostaja

**Otteen liitteet**  
Kunnallisvalitus, valtuusto

## Tiedoksi

Kaupunkiympäristölautakunta

## Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 11.06.2019 § 332

HEL 2019-002136 T 10 01 03

Esitys



Kaupunkiympäristölautakunta esitti Kiinteistö Oy Helsingin Lasipalatsin liiketilojen hallintaan oikeuttavien osakkeiden ( C-sarja, numerot 1 - 3819 ) myymistä Förening Konstsamfundet r.f:n tytäryhtiö Mercator Fastigheter Ab:lle seuraavin ehdoin:

- Kauppahinta on kolmekymmentäkolmemiljoonaa viisisataatuhatta (33 500 000) euroa.
- Muilta osin noudatetaan liitteenä 1 olevan kauppakirjan ehtoja.

Samalla kaupunkiympäristölautakunta esitti kaupunginhallitukselle, että kaupunginhallitus oikeuttaa kaupunkiympäristön toimialan maaomaisuuden kehittäminen ja tontit -palvelun tontit-yksikön päällikön tai hänen määräämänsä allekirjoittamaan kauppakirjan ja tekemään siihen tarvittaessa vähäisiä muutoksia.

#### Yhteenveto

Helsingin kaupunki ja Föreningen Konstsamfundet r.f. (jatkossa Konstsamfundet) ovat perustaneet vuonna 2014 (kaupunginvaltuusto 21.5.2014, § 198) keskinäisen kiinteistöosakeyhtiön Fastighets Ab Glaspalatset i Helsingfors (suomeksi Kiinteistö Oy Helsingin Lasipalatsi). Konstsamfundet omistaa yhtiön osakkeista 69,15 % ja Helsingin kaupunki omistaa 30,85 %.

Yhtiön toimialana on maanvuokrasopimuksen nojalla hallita osaa Helsingin kaupungin 4. kaupunginosan (Kamppi) korttelin nro 194 olevasta tontista nro 1 (kiinteistötunnus 91-4-194-1, osoite Mannerheimintie 22-24) ja omistaa sillä sijaitsevat rakennukset ja rakennelmat. Yhtiö voi harjoittaa hallinnassaan olevissa tiloissa ja alueilla vuokraustoimintaa. Konstsamfundetin osakkeet oikeuttavat museotilojen hallintaan ja kaupungin osakkeet oikeuttavat ns. kaupallisten tilojen hallintaan.

Kaupunkiympäristön toimialan kehittämispalveluiden kiinteistökehitysyksikkö on osakassopimuksen 4.5. kohdan ”Yhtiön osakkeiden luovutus” perusteella käynyt kaupan kohteen osalta myyntineuvottelut keväällä 2019.

Kiinteistökehitysyksikkö on neuvotellut Konstamfundetin konsernin kanssa Lasipalatsin liiketilojen hallintaan oikeuttavien osakkeiden myynnistä hintaan 33 500 000 euroa. Ostaja on esittänyt alustavan tarjouksen 8.5.2019 ja lopullisen sitovan tarjouksen 28.5.2019. Neuvotte-lujen tuloksena on laadittu kauppakirja.

Rakennuksessa on tehty peruskorjaus vuosina 2016–2018. Lasipalatsin aukion alle on uudisrakennuksen myötä valmistunut kesällä 2018 näyttelytilat Amos Rex museon käyttöön.

---

**Postiosoite**

PL 1  
00099 HELSINGIN KAUPUNKI  
helsinki.kirjaamo@hel.fi

**Käyntiosoite**

Pohjoisesplanadi 11-13  
Helsinki 17  
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

**Puhelin**

+358 9 310 1641

**Faksi**

+358 9 655 783

**Y-tunnus**

0201256-6

**Tilinro**

F10680001200062637

**Alv.nro**

F102012566



24.06.2019

Asia/2

Kaupungin hallinnoimat liiketilat on vuokrattu. Merkittävimpinä vuokralaisina ovat ravintola- ja kahvila-alan yrityksiä. Lisäksi rakennuksessa toimii useita oman alansa merkittävimpiä suomalaisia designin toimijoita. Vuokralaisten asema säilyy ennallaan tämän osakekaupan jälkeen.

Osakekauppa on kaupungin kannalta perusteltu. Kauppa on valmistelulla olevan kiinteistöstrategian linjausten mukainen. Liiketiloiilla ei ole tulevaisuudessa kaupungin omaa palvelukäyttöä.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja  
Mikko Aho

Lisätiedot

Risto Heikkinen, projektipäällikkö, puhelin: 310 23101  
risto.heikkinen(a)hel.fi



24.06.2019

Asia/3

## § 473

### Johtamisjärjestelmän valtuustokauden puolivälin tarkastelun toimenpiteet

HEL 2019-006617 T 00 01 02

#### Päätös

Kaupunginhallitus päätti merkitä tiedoksi johtamisjärjestelmän valtuustokauden puolivälin tarkastelun ja käynnistää seuraavat toimenpiteet.

Kaupunginhallitus kehotti

- kaupunginkansliaa valmistelemaan apulaispormestareiden toimivallan muutosehdotukset hallintosääntöön siten, että ne voidaan käsitellä kaupunginvaltuustossa lokakuussa 2019
- kaupunginkansliaa valmistelemaan kaupunginhallituksen elinkeinojaoston toimenkuvan muuttamisesta selvityksen syyskuun 2019 loppuun mennessä
- kaupunginkansliaa yhteistyössä kaupunkiympäristön toimialan kanssa valmistelemaan Tukutorin tarkoituksenmukaisesta sijoittamisesta kaupungin organisaatioon selvityksen elokuun 2019 loppuun mennessä
- kaupunginkansliaa yhteistyössä kasvatuksen ja koulutuksen sekä kaupunkiympäristön toimialojen kanssa valmistelemaan lautakuntien ja jaostojen työnjakoon liittyvistä muutostarpeista selvityksen syyskuun 2019 loppuun mennessä.

Esittelijä

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marko Karvinen, strategiapäällikkö, puhelin: 310 36257  
marko.karvinen(a)hel.fi

#### Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

#### Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

#### Esittelijän perustelut

Kaupunginvaltuusto päätti 27.9.2017 hyväksyessään kaupunkistrategian 2017–2021 lisäksi, että valtuustokauden puolessavälissä valtuustolle tuodaan arvio vuonna 2017 käynnistyneen uuden johtamisjärjes-



24.06.2019

Asia/3

telmän ja toimialamallin toimivuudesta ja onnistumisesta uudistuksen tavoitteet huomioiden.

Arvion tekemiseksi kaupunki käynnisti laajan johtamisuudistuksen arviointikonaisuuden, joka koostuu useista arvioinneista. Arviointiaineisto on julkaistu valtuuston puoliväliseminaarin aineistoissa ja sitä käsiteltiin valtuustoseminaarissa 13.–14.6.2019. Uudistuksen laajuuden vuoksi arviointien akateemiset tutkimusosuudet jatkuvat valtuustokauden jälkipuoliskolle kaupunginhallituksen tekemien päätösten mukaisesti.

### Helsingin johtamisjärjestelmän ja toimialamallin arviointi 2018–2019

KPMG Oy:n toteuttaman johtamisuudistuksen arvioinnin väliraportti valmistui 4.9.2018 ja loppuraportti 15.5.2019. Arviointi koostui kyselyistä ja haastatteluista. Kyselyt kohdistuivat noin 530 esimiehelle (vastausprosentit 49 ja 46) ja noin 280 luottamushenkilölle (vastausprosentit 26 ja 22). Haastatteluja tehtiin ylimmälle johdolle (noin 40 henkilöä) ja noin 30 luottamushenkilölle.

#### Keskeiset tulokset ja johtopäätökset, esimiehet

Yleisnäkemyks johtamis- ja organisaatiouudistuksesta on selkeästi positiivinen. Esimiesten näkökulmasta uudistukset ovat luoneet hyvän pohjan tehdä kaupungin toiminnasta asukaslähtöisempää, osallistaa kaupunkilaisia palveluiden kehittämiseen aiempaa enemmän sekä samanaikaisesti toimia tehokkaammin ja yhtenäisemmin. Lisäksi strateginen johtaminen on parantunut.

Esimiesten näkemyksen mukaan johtamisuudistus tuottaa tavoiteltuja vaikutuksia. Suurimmassa osassa vastauksia on havaittavissa myös selkeä painopisteen siirtyminen ”samaa mieltä” suuntaan vertailtaessa vuoden 2018 ja 2019 vastauksia.

Vaikka arvioinnin tulosten perusteella tapahtunut kehitys on ollut selkeästi positiivista, antaa arviointi kuitenkin samalla selvän signaalin siitä, että työ on vielä kesken. Muutoksen johtamista tulee jatkaa. Keskeiset haasteet liittyvät erityisesti seuraaviin teemoihin:

1. Hallintopalveluiden tarjoama tuki
2. Toimialojen ja kaupunginkanslian työnjako
3. Päätöksenteon valmistelun johtamisroolien epäselvyys.

#### Keskeiset tulokset ja johtopäätökset, luottamushenkilöt

Johtamisuudistuksen kolmesta päätavoitteesta kaksi toteutuu kyselytulosten mukaan selkeästi: kuntavaalitulos välittyä aikaisempaa oikeu-



denmukaisemmin kaupungin ylimmän poliittisen johdon valinnoissa ja kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen rooli kaupungin johtamisessa on vahvistunut. Kaupunkikokonaisuuden ohjattavuuden koetaan myös parantuneen.

Sen sijaan kolmannen päätavoitteen, demokraattisen päätöksenteon ja sen vaikuttavuuden parantamisen osalta luottamushenkilöt ovat kriittisempiä. Kolmannen tavoitteen osalta luottamushenkilöiden näkemykset myös polarisoituvat selkeästi.

Luottamushenkilöt näkivät johtamisuudistuksessa haasteena mm. sen arvioimisen, onko asukaslähtöisyys vahvistunut päätöksenteossa. Tulevaisuuden kehittämistarpeiksi tunnistettiin myös lautakuntien ja jaostojen roolit ja työnjako; niiden tarkastelu voitaisiin tehdä jo nykykokeimuksen perusteella. Esiin nousi erityisesti lautakunnissa käsiteltävien asioiden suuri määrä. Lisäksi yhtenä tulevaisuuteen liittyvänä huomioina oli apulaispormestareiden poliittiseen ohjaukseen liittyvät kysymykset.

#### Hankenin (Svenska handelshögskolan) toteuttama etnografinen arviointitutkimus

Hankenin arviointitutkimus keskittyy poliittisen johtamisjärjestelmän ja ammatillisen johtamisjärjestelmän arviointiin etnografisin menetelmin kahdella, kaupunkiympäristön sekä kulttuurin ja vapaa-ajan, toimialoilta. Tutkimus alkoi marraskuussa 2018 ja jatkuu vuoden 2020 loppuun saakka. Väliraportti valmistui 15.5.2019.

Hankenin arviointitutkimuksen väliraportin havainnot on mm., että strategisella ohjauksella on uudessa johtamisjärjestelmässä aikaisempaa merkittävämpi rooli ja strategisen johtamisen painoarvo on lisääntynyt. Lisäksi kaupunkiorganisaatiossa on meneillään valtava määrä erityyppisiä kehittämishankkeita: kaupungin on vallannut ”kehittämisinto”. Yleisempi muutoshavainto on, että esimiestyö on muutoksessa.

Lisäksi havainnoista voidaan nostaa esiin mm. seuraavia näkemyksiä.

Vaikka strategisen ohjauksen merkitys on kasvanut, ovat myös vanhat ohjausmekanismit kuitenkin säilyneet. Toimialat kohtaavat yhä useampia ”käskijöitä” ja eri ohjausmekanismit tuottavat myös ristiriitaisia signaaleja.

Johtamishaasteena on lisäksi se, miten yleiset strategiset pyrkimykset ”kihlataan” operatiivisten päivittäistoimintatapojen kehittämispyrkimysten kanssa ja onko johtamisessa keskitytty liian vähän organisaation perustehtäviin. Kysymys on strategisten avustusten ja operatiivisten perusprosessien toimivuuden tasapainosta. Lisäksi uusien organisaatioiden koordinaatiokäytännöt ovat vielä osin puutteellisia.



Haasteena on myös esimiestyön muutoksen vaatimusten ja tavoitteiden hallitseminen, esimerkiksi miten varmistetaan valmentavan johtamisotteen omaksuminen.

Kaupungin muutoksessa näkyy kaksi johtamisen kulttuuria ns. innovaatiologiikka ja tuotantologiikka, joista jälkimmäinen on perinteisesti ollut kaupunkiorganisaatiossa vallalla. Kaupungin uusi strateginen painotus taas perustuu innovaatiologiikalle. Muutoksen johtamisen haasteena on kulttuurien tasapainottaminen ja niiden vahvuuksien hyödyntäminen.

#### Henkilöstökokemuksen arviointi

Henkilöstökokemusta arvioitiin sekä Kunta 10 -tutkimuksessa että työterveyskyselyssä. Nämä on toteutettu vuorovuosin, vuonna 2018 toteutettiin Kunta 10. Lisäksi kaupungin johtoryhmän päätöksen mukaisesti toteutettiin huhtikuussa 2019 muutospulssikysely henkilöstölle pois lukien sosiaali- ja terveystoimiala. Siihen vastasi 4 282 henkilöä. Tuloksia arvioitaessa on huomioitava, että johtamisjärjestelmämuutuksen kanssa on meneillään samanaikaisia useita muita yhteiskunnassa tapahtuvia työhön vaikuttavia muutoksia, joiden vaikutuksia henkilöstön kokemukseen on mahdotonta eritellä toisistaan.

#### Keskeiset tulokset ja johtopäätökset

Henkilöstön suhtautuminen johtamisjärjestelmämuutukseen on alun toiveikkuuden jälkeen muuttunut kriittisemmäksi (Muutospulssi). Yleinen kriittisyys työn muutoksiin ja henkilöstökokemuksen lasku näkyy myös Kunta10-tutkimuksen tuloksissa. Toimialojen tuloksissa on eroja. Johtamisjärjestelmämuutustus näyttäytyy henkilöstölle vielä osin keskenään eriseltä (Muutospulssi).

Henkilöstön sitoutuminen organisaatioon on laskenut (Kunta10). Muutospulssin vastaajat suhtautuvat kriittisesti johtamisjärjestelmämuutukseen ja sen läpivientiin. Työntekijöiden näkemykset ovat esimiehiä kriittisemmät. Lähiesimiehen toimintaa arvioidaan myönteisemmin kuin koko johtamisjärjestelmämuutustusta (Muutospulssi).

Johtamisjärjestelmämuutustus ei ole vaikuttanut henkilöstön kokemukseen työn mielekkyydestä: työ koetaan edelleen mielekkääksi. Myös päätöksenteon oikeudenmukaisuuden, johtamisen mittarit ja sosiaalisen pääoman muuttajat ovat pysyneet vuodesta 2016 vuoteen 2018 vähintään samana (Kunta 10).

Organisaation muutoskyvykkyyttä parannetaan hyvällä johtamisella ja vuorovaikutuksella sekä toimivilla rakenteilla ja prosesseilla. Toimenpiteitä tulee suunnata:



- johtamisen ja johtoryhmien kehittämiseen sekä johdon strategisen näkemyksellisuuden vahvistamiseen
- vahvan ja yhtenäisen toimintakulttuurin luomiseen
- luottamuksen, osaamisen ja aidon osallistumisen lisäämiseen
- uudistuksen tavoitteiden eteen tehtävään työhön, kuten prosesseihin ja työnjakoon
- muutoksen jatkuvaan johtamiseen ja tavoitteiden selkeyteen.

#### Osallisuus- ja vuorovaikutusmallin arviointi

Osallisuus ja vuorovaikutusmallia on arvioitu kaupunginhallituksen osallisuusmallin toimeenpanoa ja rahoitusta koskevan päätöksen (13.11.2017) mukaisesti. Osallisuusmallin toimeenpanopäätökseen on kirjattu kymmenen osallisuuden osa-alueita, jotka ovat: alueellinen osallisuus, yritysluotsit, osallistuva budjetointi, toimialojen osallisuustyö, vapaaehtoistoiminta, kaupungin tilojen käytön avaaminen, avoin data, vaikuttajatoimielimet, aloitteet ja palautteet sekä digitaalinen osallistuminen. Arviointi kohdistui näihin osa-alueisiin.

#### Keskeiset tulokset ja johtopäätökset

Osallisuus- ja vuorovaikutusmallissa on jo hyvin toimivia osa-alueita. Alueosallisuuden malli sekä vapaaehtoistoiminnan kehittäminen ovat käynnistyneet hyvin ja avoin data on ollut jo pitkään Helsingin vahvuus. Kaikkien toimialojen osallisuusmallit ovat valmistuneet. Stadiluotsit ja yritysluotsit ovat aloittaneet työnsä. Osallistuvan budjetointi on aloitettu kaikilla toimialoilla.

Kaupungin tilojen käytön avaaminen ei ole edennyt halutulla tavalla, mm. koska asian omistajuus ei ole selvä. Vaikuttajatoimielimet toivovat asiantuntemuksensa parempaa hyödyntämistä. Vaikka Helsinki on digitaalisten osallisuuspalveluiden edelläkävijä, niin palveluiden tunnettuutta, löydettävyyttä ja käytettävyyttä tulee parantaa. Palautteiden osalta tulee viestiä selkeämmin siitä, mitä toimenpiteitä palautteista on seurannut.

#### Johtoryhmien työpajat

Kaupunginvaltuustolle tehtyjen arviointien lisäksi kaupungin johtoryhmä on tehnyt johdon arviointia johtamisjärjestelmän toimivuudesta. Johtoryhmän toimeksiannosta arvioitiin kevättalvella 2019 johtamisjärjestelmää johdon näkökulmasta.

Deloitte Oy toteutti toimialojen ja kaupunginkanslian johtoryhmille sekä liikelaitosten toimitusjohtajille työpajat maaliskuussa 2019. Niiden tavoitteena oli koota johtoryhmien ja liikelaitosten toimitusjohtajien näke-





mykset uudistetun johtamisjärjestelmän ja toimialamallin toimivuudesta: mikä toimialamallissa ja johtamisjärjestelmässä on toiminut ja mikä ei.

Yhteenveto työpajojen tuloksista valmistui 29.3.2019 ja tuloksia käsiteltiin kaupungin johtoryhmän seminaarissa 4.–5.4.2019.

Tarkastelun keskeisinä tuloksina ja johtopäätösinä oli, että Helsingin kaupungin johtamisjärjestelmä uudistuksen myötä toteutettu rakenne- ja organisaatiouudistus on koettu toimivaksi ja järkeväksi.

Toimialat ja liikelaitokset nostivat esiin hyötyinä ja onnistumisina mm., että tukipalveluiden keskittäminen on koettu monelta osin järkeväksi ja hyödylliseksi. Toimialojen yhdistäminen suuremmiksi kokonaisuuksiksi on helpottanut toimialojen välistä yhteistyötä ja selkeyttänyt kaupungin organisaatiomallia kokonaisuutena. Myös liikelaitosten toiminta suhteessa toimialoihin on selkeämpää kuin aiemmassa mallissa. Pormestariille määritelty vahva mandaatti kaupungin johtamiseen on toteutunut hyvin. Toimialojen johtoryhmissä on havaittavissa hyvä ja kehittämishaluinen ilmapiiri.

Keskeisiä havaintoja haasteisiin liittyen olivat mm. se, että tukipalveluiden resursseja, osaamista ja keskittämisen astetta olisi tärkeää peilata toiminnan tarpeisiin. Myös toimialojen väliset yhteistyöprosessit ja sisäiset asiakkuusprosessit ovat osin puutteellisia, kuten esimerkiksi tilojen vuokrauksen ja ylläpidon prosessit. Toimialan ja kanslian välisen työnjaon ei koeta palvelevan toimialan tarpeita palvelutuotannon johtamisessa tarpeeksi ketterästi, esimerkiksi HR-prosessien osalta. Apulaispormestarien johtamisroolin tarkempaa määrittelyä ja käytäntöjen luomista toimialan poliittiseen johtamiseen kaivataan. Kaupunkitasoisten johtamisperiaatteiden ja -mallien koetaan puuttuvan. Jaostojen rooli on muuttunut ja niiden tavoitteita tulisi kirkastaa.

#### Arviointikokonaisuuden keskeiset johtopäätökset

Johtamisjärjestelmän ja toimialamallin arvioinneista muodostuu selkeä kuva, ettei laaja-alaista uudelleenarvioinnin tarvetta tehdyn muutoksen kokonaisuudelle ole.

Poliittisen johtamisjärjestelmän (pormestarimalli ja lautakuntakokonaisuus) koetaan pääsääntöisesti edenneen uudistusten tavoitteen suuntaisesti.

Viranhaltija- ja palveluorganisaation muutos on myös edennyt tavoitteiden suuntaisesti, mutta osa johtamisen ja henkilöstökokemuksen arvioinneista osoittaa, että muutos on osin vielä kesken ja parantamistoimenpiteitä on tehtävä.



Laajan johtamisjärjestelmäuudistuksen toteuttaminen vie vuosia. Se edellyttää rakenteiden uudistamisen lisäksi johtamisen ja toimintakulttuurin systemaattista jalkauttamista, toimeenpanoa ja jatkuvaa kehittämistä. Johtamisjärjestelmän toimivuus tulee varmistaa kokonaisuutena kaupungin toiminnassa.

#### Johtamisjärjestelmään tehtävät muutokset

Arvioinnin pohjalta on päätetty tehdä seuraavat muutokset ja käynnistää seuraavat selvitysprosessit:

- Apulaispormestareiden toimivallan täsmentäminen
- Elinkeinojaoston toimenkuvan muuttamisesta käynnistetään selvitys
- Tukutorin tarkoituksenmukaisesta sijoittumisesta kaupunginorganisaatioon tehdään selvitys.
- Lautakuntien ja jaostojen työnjakoon liittyvät muutostarpeet kasvatuksen ja koulutuksen sekä kaupunkiympäristön toimialalla selvitetään.

Lisäksi kaupunginkansliassa on käynnistetty uuden, kaupungin strategisten kyvykkyyksien vahvistamiseen keskittyvän osaston perustamisen valmistelu. Uuden osaston on tarkoitus aloittaa toimintansa 1.1.2020.

Muutosten valmistelussa on tarkoitus edetä seuraavasti.

Apulaispormestareiden toimivaltaa on tarkoitus täsmentää siten, että hallintosääntöön lisätään kuvaus apulaispormestarin roolista valvoa kaupunkistrategian ja talousarvion toteutumista toimialalla sekä huolehtia omalta osaltaan toimialan asioiden viestinnästä.

Apulaispormestareiden toimivalta on määritelty hallintosäännön 9 luvun 2 §:ssä, joten muutos edellyttää kaupunginvaltuuston päätöstä hallintosäännöstä. Muutoksen valmistelu on toteutettavissa kaupunginkansliassa suhteellisen nopealla aikataululla suoraan hallintosääntövalmisteluna.

Elinkeinojaoston fokus ei ole valtuustokauden ensimmäisellä puoliskolla vielä täysin hahmottunut. Jaoston agenda on koettu ohueksi, eikä jaostolle ole onnistuttu hahmottamaan täysin tarkoituksenmukaista profiilia, tehtäviä tai kokouksille riittäviä päätösisältöjä. Elinkeinojaoston toimenkuvan kehittämismahdollisuuksia selvitetään huomioiden muun muassa kaupungin liikelaitoksiin liittyvän seurannan tiivistäminen.

Elinkeinojaoston toimenkuvan selvittäminen edellyttää mm. nykyisten kaupunginhallituksen, sen elinkeinojaoston sekä kaupunkiympäristölautakunnan ja sen jaostojen toimivallan tarkastelua, toiminnan arviointia



24.06.2019

valtuustokauden alkupuolella ja kehittämiskohteiden tunnistamista. Valmistelu on toteutettavissa kaupunginkansliassa ja edellyttää yhteistyötä vähintään kaupunkiympäristön toimialan kanssa. Tarpeen mukaan tehdään yhteisvalmistelua kulttuurin ja vapaa-ajan ja kasvatuksen ja koulutuksen toimialan kanssa. Elinkeinojaoston toimivalta on määritelty hallintosäännön 8 luvun 2 §:ssä, joten mahdollinen muutos edellyttää kaupunginvaltuuston päätöstä hallintosäännöstä. Eteneminen edellyttää selvityksen laatimista ja käsittelyä ennen mahdollisten hallintosääntömuutosten valmistelua. Selvitys toteutetaan syyskuun loppuun mennessä.

Tukkutorin sijaintipaikkaa kaupunginorganisaatiossa on tarpeen tarkastella ottaen huomioon Tukkutorin toiminnan luonne ja sen merkitys kaupungin elinvoimaisuuden rakentajana.

Tukkutorin tarkoituksenmukaista sijoittumista selvitetään kaupunginkanslian ja kaupunkiympäristön toimialan yhteistyönä. Mahdollinen uusi sijoittuminen on mahdollista tehdä ilman hallintosäännön muuttamista, koska hallintosäännön toimialojen ja kansliaa koskevat määritellyt ovat suhteellisen yleisluonteisia ja tukkutoritoimintaa ei ole mainittu hallintosäännössä. Kansliapäällikön toimivaltaa on hallintosäännön 12 luvun 1 §:n 9 momentin mukaan päättää viran ja viranhaltijan siirtämisestä toimialalta toiseen tai toimialan ja keskushallinnon välillä sekä päättää työntekijän siirtämisestä toimialalta toiseen tai toimialan ja keskushallinnon välillä. Pienempiä toimintoja on näin mahdollistaa siirtää joustavasti ilman hallintosäännön muutosta. Aiempänä esimerkkinä on palvelukeskusliikelaitoksen logistiikkakeskuksen toiminnan siirtäminen osaksi rakentamispalveluliikelaitosta (Kp 31.10.2018, § 224).

Kasvatuksen ja koulutuksen sekä kaupunkiympäristön lautakuntien ja jaostojen työnjakoon liittyvien muutostarpeiden selvittäminen edellyttää näiden lautakuntien ja jaostojen toiminnan ja toimivallan arviointia. Lautakuntien ja jaostojen toimivalta on määritelty hallintosäännössä, joten mahdollinen muutos edellyttää kaupunginvaltuuston päätöstä hallintosäännöstä.

Lisäksi kaupunginkansliassa on käynnistetty uuden osaston perustamisen valmistelu. Uuden osaston on tarkoitus aloittaa toimintansa 1.1.2020. Kaupunginkanslian osastot ja niiden tehtävät on määritelty hallintosäännön 4 luvun 2 §:ssä, joten muutos edellyttää kaupunginvaltuuston päätöstä hallintosäännöstä. Kaupunginkanslian valmistelussa tavoitteena on hallintosääntöluonnoksen valmistuminen elokuun 2019 lopussa, yhteistoimintakäsittelyt ja päätösvalmistelu on ajoitettu syyskuun alkupuolelle, kaupunginhallituskäsittely syyskuun jälkipuoliskolle ja kaupunginvaltuuston käsittely lokakuun alkuun.



24.06.2019

Asia/3

Yhteenvedona voidaan todeta, että

- apulaispormestareiden toimivallan uudistukset ja kanslian uuden osaston perustaminen on aikataulullisesti yhdistettävissä yhteen hallintosäännön käsittelyyn lokakuussa 2019. Apulaispormestareiden osalta muutokset tulisivat voimaan heti ja kanslian osalta vuoden 2020 alusta.
- kaupunginhallituksen elinkeinojaoston toimenkuva sekä kasvatuksen ja koulutuksen ja kaupunkiympäristön lautakuntien ja jaostojen työnjako edellyttää selvityksiä ja poliittista käsittelyä ennen hallintosääntömuutoksiin etenemistä. Selvityksiin on tarpeen varata kaksi kuukautta, elokuusta syyskuuhun. Tällöin kaikki mahdollisesti seuraavat hallintosääntömuutokset on mahdollista tuoda yhteen valtuuston kokoukseen lokakuussa.
- Tukutorin selvityksessä on mahdollista edetä nopeammin. Myös nopeampi eteneminen päätöksentekoon on mahdollista.

#### Johtamisen ja toiminnan kehittäminen

Toimialamallin toimivuuden parantamiseksi johtamisjärjestelmää tarkistetaan tarvittavin osin koskien toimintatapoja ja johtamista. Kyse on päivä päivältä parempi –logiikan soveltamisesta myös kaupungin sisäisiin prosesseihin ja johtamiseen. Tarvittavat toimenpiteet eivät edellytä sääntömuutoksia.

Toiminnan on keskityttävä muun muassa hallinnon toimivuuden parantamisen jatkamiseen, johtamisfoorumeiden tarkentamiseen sekä kanslian ja toimialojen yhteistyön ja yhdessä tekemisen kehittämiseen, kuten valittujen hallinto- ja tukipalveluprosessien analysointiin ja parantamiseen.

Yksityiskohtaisempia kehittämiskohteita ovat

- Kaupunginkanslian ja toimialojen välisen yhteistyön kehittäminen, erityisesti hallinto- ja tukipalveluiden ja erikseen tarkennettavien HR-prosessien osalta.
- Toimialojen välisten tärkeimpien yhteistyö- ja asiakasprosessien kehittäminen, josta tärkeimpänä tilahallinta.
- Palveluprosessien leanausta jatketaan ja laajennetaan osana toimintakulttuurin kehittämistä.
- Johtamisfoorumeiden tarkentaminen: käydään läpi erilaiset ohjaus- ja yhteistyöryhmät ja –foorumit ja arvioidaan niiden toiminta ja kehittämistarpeet.

Johdettavien yksiköiden koon kasvun ja toimintaympäristön muutos-  
paineiden ja muutoksen vauhdin lisääntymisen myötä esimiestyöhön ja johtamiseen on panostettava aiempaa enemmän. Esimiestyön ja joh-



24.06.2019

Asia/3

tamisen kehittämiseksi kaupungin johtoryhmä määrittelee ja sopii kaupunkitasoiset johtamisperiaatteet ja -käytännöt. Esimiestyötä tuetaan muun muassa esimiesten ja johdon valmennuksilla.

Toimintakulttuurin kehittäminen haluttuun suuntaan vie vuosia. Toimintakulttuurin kehittymistä oikeaan suuntaan tuetaan entistä voimakkaammin vahvistamalla yhdessä tekemisen kulttuuria kaikissa kaupungin toiminnoissa. Ketterämpiä ja asiakaspalveluhenkisempiä prosesseja innovoidaan muun muassa leaning-konsulttien avulla.

Muutoksen johtamista tulee edelleen jatkaa. Henkilöstö kokee muutoksen olevan edelleen kesken. Johtamisjärjestelmään vuoden 2017 ke-säkuusta toteutettujen muutosten lisäksi johtamiseen ja työntekoon vaikuttavat mm. kaupunkistrategian tavoitteet ja yleiset toimintaympäristön muutokset. Muutoksen johtamisessa keskitytään toimintakulttuurin muutoksen ja sen tavoitteiden edistämiseen ja viestimiseen.

Esittelijä

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marko Karvinen, strategiapäällikkö, puhelin: 310 36257  
marko.karvinen(a)hel.fi

## Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

## Tiedoksi

Kaupunkinkanslia  
Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala  
Kaupunkiympäristön toimiala

---

**Postiosoite**

PL 1  
00099 HELSINGIN KAUPUNKI  
helsinki.kirjaamo@hel.fi

**Käyntiosoite**

Pohjoisesplanadi 11-13  
Helsinki 17  
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

**Puhelin**

+358 9 310 1641

**Faksi**

+358 9 655 783

**Y-tunnus**

0201256-6

**Tilinro**

FI0680001200062637

**Alv.nro**

FI02012566



24.06.2019

Asia/4

## § 474

### Tasa-arvotoimikunnan asettaminen

HEL 2019-006779 T 00 00 02

#### Päätös

Kaupunginhallitus asetti toimikaudekseen sukupuolten tasa-arvoa edistävän toimikunnan, jonka tehtävänä on:

- tukea sukupuolten tasa-arvon valtavirtaistamista läpäiseväksi periaatteeksi kaikessa kaupungin toiminnassa
- seurata kaikkien sukupuolten tasa-arvon toteutumista sekä sukupuoleen, sukupuolen ilmaisuun ja sukupuoli-identiteettiin liittyvän syrjinnän poistamista Helsingin kaupungin palveluissa
- seurata Helsingin tasa-arvohanketta 2017–2021
- seurata palveluiden tasa-arvosuunnitelman 2019– 2021 toimeenpanoa.

Lisäksi kaupunginhallitus antoi tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoimikunnille toimeksiannon selvittää vuoden 2020 loppuun mennessä, millaisilla edellytyksillä nykyisten toimikuntien toimintamuotoja voidaan kehittää seuraavalla valtuustokaudella.

Samalla kaupunginhallitus nimesi jäsenet ja varajäsenet seuraavasti:

	Jäsen	Varajäsen
1.	Kok. Pia Sievinen	Mukhtar Abib
2.	Kok. Panu Mäenpää	Ogechukwu Eneh
3.	Vihr. Alviina Alametsä	Kasper Kivistö
4.	SDP Roby Mountrakis	Irma Marttila
5.	Vas. Milla Pyykkönen	Ville Ritala
6.	RKP Björn Bonsdorff	Anna Jungner-Nordgren
7.	Fem Nelli Ruotsalainen	Annu Kemppainen

Puheenjohtaja: Alviina Alametsä

Varapuheenjohtaja: Roby Mountrakis

Samalla kaupunginhallitus kehotti

- kaupunginkansliaa osoittamaan toimikunnalle esittelijän ja esittelijän sijaisen
- kaupunginkanslian viestintäosastoa vastaamaan toimikunnan sihteeritehtävien järjestämisestä.

#### Postiosoite

PL 1  
00099 HELSINGIN KAUPUNKI  
helsinki.kirjaamo@hel.fi

#### Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13  
Helsinki 17  
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

#### Puhelin

+358 9 310 1641

#### Faksi

+358 9 655 783

#### Y-tunnus

0201256-6

#### Tilinro

FI0680001200062637

#### Alv.nro

FI02012566



24.06.2019

Asia/4

Lisäksi kaupunginhallitus päätti, että toimikuntaan sovelletaan kaupunginvaltuuston antamaa päätöstä luottamushenkilöiden taloudellisista etuuksista.

## Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti Daniel Sazonovin ehdotuksesta nimetä jäseniksi Pia Sievisen ja Panu Mäenpään sekä Pia Sievisen varajäseneksi Mukhtar Abibin ja Panu Mäenpään varajäseneksi Ogechukwu Enehin.

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti Anna Vuorjoen ehdotuksesta nimetä jäseneksi Milla Pyykkösen ja varajäseneksi Ville Ritalan.

### Esittelijä

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

### Lisätiedot

Milla Sandt, suunnittelija, puhelin: 310 36229  
milla.sandt(a)hel.fi

## Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

## Otteet

### Ote

Päätöksessä mainitut

### Otteen liitteet

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

## Päätösehdotus

Kaupunginhallitus asettaa toimikaudekseen sukupuolten tasa-arvoa edistävän toimikunnan, jonka tehtävänä on:

- tukea sukupuolten tasa-arvon valtavirtaistamista läpäiseväksi periaatteeksi kaikessa kaupungin toiminnassa
- seurata kaikkien sukupuolten tasa-arvon toteutumista sekä sukupuoleen, sukupuolen ilmaisuun ja sukupuoli-identiteettiin liittyvän syrjinnän poistamista Helsingin kaupungin palveluissa
- seurata Helsingin tasa-arvohanketta 2017–2021
- seurata palveluiden tasa-arvosuunnitelman 2019– 2021 toimeenpanoa.

Lisäksi kaupunginhallitus antaa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoimikunnille toimeksiannon selvittää vuoden 2020 loppuun mennessä, millaisil-



24.06.2019

Asia/4

la edellytyksillä nykyisten toimikuntien toimintamuotoja voidaan kehittää seuraavalla valtuustokaudella.

Samalla kaupunginhallitus nimeää jäsenet ja varajäsenet seuraavasti:

	Jäsen	Varajäsen
1.	Kok.	
2.	Kok.	
3.	Vihr. Alviina Alametsä	Kasper Kivistö
4.	SDP Roby Mountrakis	Irma Marttila
5.	Vas.	
6.	RKP Björn Bonsdorff	Anna Jungner-Nordgren
7.	Fem Nelli Ruotsalainen	Annu Kempainen

Puheenjohtaja: Alviina Alametsä

Varapuheenjohtaja: Roby Mountrakis

Samalla kaupunginhallitus kehottaa

- kaupunginkansliaa osoittamaan toimikunnalle esittelijän ja esittelijän sijaisen
- kaupunginkanslian viestintäosastoa vastaamaan toimikunnan sihteeritehtävien järjestämisestä.

Lisäksi kaupunginhallitus päättää, että toimikuntaan sovelletaan kaupunginvaltuuston antamaa päätöstä luottamushenkilöiden taloudellisista etuuksista.

## Esittelijän perustelut

Helsingin kaupunkistrategian tavoitteena on, että sukupuolten tasa-arvo on läpäisevä periaate kaikessa kaupungin toiminnassa. Helsinki tähtää maailman toimivimmaksi kaupungiksi, ja se perustuu mm. sukupuolten tasa-arvolle ja syrjimättömyydelle kaikissa kaupungin palveluissa. Helsingin kaupungissa sukupuolten tasa-arvon edistäminen koskee tasa-arvolain (609/1986) mukaisesti kaikkia sukupuolia, sukupuoli-identiteettejä ja sukupuolen ilmaisuja.

Tasa-arvolaki edellyttää kunnilta viranomaisina suunnitelmallista sukupuolten tasa-arvon edistämistä kaikessa toiminnassaan. Tasa-arvotoimikunnan tärkeimpänä tehtävänä on seurata, miten tämä toteutuu käytännössä.

Tasa-arvotoimikunta keskittyy erityisesti palveluiden ja toiminnan tasa-arvoon, ja lakisääteinen sukupuolten tasa-arvon edistäminen henkilöstön keskuudessa käsitellään ensisijaisesti kaupunginkanslian ja henki-





löstöjärjestöjen muodostamisessa yhteistyöelimissä ja henkilöstön monimuotoisuusverkostossa.

Tasa-arvotoimikunnan asettamisesitys perustuu johtamisjärjestelmän uudistamisen yhteydessä tehtyyn toimi- ja neuvottelukuntien sekä vaikuttamistoimielinten kokonaisuutta koskevaan tarkasteluun. Johtamisen jaosto käsitteli kokonaisuutta kokouksessaan 3.4.2017. Tasa-arvotoimikunta asetettiin myös edellisen kaupunginhallituksen kaudelle 2017–2019.

#### Tasa-arvotoimikunnan tehtävät

Tasa-arvotoimikunta tukee sukupuolten tasa-arvon valtavirtaistamista läpäiseväksi periaatteeksi kaikessa kaupungin toiminnassa. Samalla toimikunta seuraa, miten kaupunkistrategian kirjaus sukupuolinäkökulman valtavirtaistamisesta läpileikkaavaksi periaatteeksi kaupungin toiminnassa toteutuu.

Tasa-arvotoimikunta tukee ja seuraa kaikkien sukupuolten tasa-arvon toteutumista ja sukupuoleen, sukupuolen ilmaisuun ja sukupuoli-identiteettiin liittyvän syrjinnän poistamista Helsingin kaupungin palveluissa.

Tasa-arvotoimikunta seuraa Helsingin kaupunkistrategiaa toteuttavan tasa-arvohankkeen (2017–2021) toteutusta.

Tasa-arvotoimikunta seuraa myös palveluiden tasa-arvosuunnitelmaa (2019–2021), jonka laatimisessa edellinen tasa-arvotoimikunta oli mukana.

Tasa-arvotoimikunta tekee yhteistyötä yhdenvertaisuustoimikunnan kanssa ja lisäksi tarpeen mukaan kaupungin neuvostojen kanssa.

Lisäksi kaupunginhallituksen tehtävänannon mukaisesti tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoimikunnissa selvitetään vuoden 2020 loppuun mennessä, millaisilla edellytyksillä nykyisten toimikuntien toimintamuotoja ja keskinäistä yhteistyötä voidaan kehittää seuraavalla valtuustokaudella. Tähän liittyy mm. sen tarkastelu, voitaisiinko toimikuntien työtä integroida entistä tiiviimmin toisiinsa.

Tehtäviensä toteuttamiseksi tasa-arvotoimikunta kuulee asiantuntijoita ja antaa lausuntoja.

Tasa-arvotoimikunta kokoontuu tarpeen mukaan noin 6 kertaa vuodessa: noin kolme kertaa kevät- ja kolme kertaa syyskaudella.

Lisäksi kaupunginhallituksen tehtävänannon mukaisesti tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoimikunnissa selvitetään vuoden 2020 loppuun mennessä, millaisilla edellytyksillä nykyisten toimikuntien toimintamuotoja ja



keskinäistä yhteistyötä voidaan kehittää seuraavalla valtuustokaudella. Tähän liittyy mm. sen tarkastelu, voitaisiinko toimikuntien työtä integroida entistä tiiviimmin toisiinsa.

#### Tasa-arvotoimikunnan kokoonpano

Toimielimeen nimettävät ulkopuoliset jäsenet ovat kuntalain (410/2015) 69 §:n mukaisia luottamushenkilöitä. Kaupungin henkilöstöön kuuluvat asiantuntijat osallistuvat toimielimen toimintaan tehtävän tai asemansa puolesta.

#### Toimikuntia koskevat säännökset ja määräykset

Tasa-arvotoimikunta on toimikuntaan rinnastuva kuntalain (410/2015) 30 §:n mukainen kunnan toimielin, joka voidaan asettaa hoitamaan määrättyä tehtävää. Kuntalain esitöissä toimikunnilla tarkoitetaan erityisesti projektiluonteisia tehtäviä hoitavia toimielimiä.

Kuntalain 30 §:n mukaan kunnanhallitus ja valtuuston päätöksen nojalla muukin toimielin voi asettaa toimikunnan määrätyn tehtävän hoitamista varten. Toimikunta voidaan asettaa enintään sen asettaneen toimielimen toimikaudeksi. Toimikunnan jäsenille valitaan henkilökohtaiset varajäsenet.

Kuntalain 74 §:n mukaan toimikuntaan voidaan valita sellainenkin henkilö, joka ei ole vaalikelpoinen kunnanhallitukseen ja lautakuntaan tai jonka kotikunta kunta ei ole. Myös toimikuntaan valittavien luottamushenkilöiden tulee antaa suostumus luottamustoimeen.

Toimikuntien kokouksessa noudatetaan kunnan toimielinten hallinto- ja kokousmenettelyä vastaavaa menettelyä. Hallintosäännön 29 luvun 8 §:n mukaan muun toimielimen kokouksessa asiat ratkaistaan esittelystä toimielimen toiminnan sisäistä järjestelyä lukuun ottamatta.

Kuntalain 33 §:n mukaan valinnasta vastaava toimielin valitsee jäseniksi valituista toimielimen puheenjohtajan ja tarpeellisen määrän varapuheenjohtajia. Toimikunnille on tarkoituksenmukaista valita yhteneväisesti puheenjohtaja ja yksi varapuheenjohtaja. Toimikunta voi myös kuulla asiantuntijoita.

Toimikunnan tulee täyttää tasa-arvolain (609/1986) vaatimukset sukupuolten välisestä tasa-arvosta. Kunnallisissa toimielimissä lukuun ottamatta kunnanvaltuustoja tulee olla tasa-arvolain mukaisesti sekä naisia että miehiä kumpiakin vähintään 40 prosenttia, jollei erityisistä syistä muuta johdu.

Toimikunnan jäsenille ja varajäsenille maksetaan kokouspalkkioita ja korvausta ansionmenetyksestä ja kustannuksista, joita luottamustoi-



24.06.2019

Asia/4

men vuoksi aiheutuu sijaisen palkkaamisesta, lastenhoidon järjestämisestä tai muusta vastaavasta syystä sekä matkakustannusten korvausta ja päivärahaa kaupunginvaltuuston hyväksymien luottamushenkilöiden taloudellisten periaatteiden mukaisesti.

**Esittelijä**

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

**Lisätiedot**

Milla Sandt, suunnittelija, puhelin: 310 36229  
milla.sandt(a)hel.fi

**Muutoksenhaku**

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

**Otteet**

**Ote**

Päätöksessä mainitut

**Otteen liitteet**

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

**Tiedoksi**

Taloushallintopalveluliikelaitos



24.06.2019

Asia/5

## § 475

### Yhdenvertaisuustoimikunnan asettaminen

HEL 2019-006777 T 00 00 02

#### Esitys

Kaupunginhallitus asetti toimikaudekseen yhdenvertaisuutta edistävän toimikunnan, jonka tehtävänä on:

- seurata ja edistää yhdenvertaisuuden toteutumista kaikessa kaupungin toiminnassa ja palveluissa
- seurata asukkaiden osallisuutta ja konkreettisten tarpeiden huomiointia yhdenvertaisuussuunnittelussa
- seurata yhdenvertaisuussuunnitelman toimeenpanoa kaupungin palveluissa.

Lisäksi kaupunginhallitus antoi tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoimikunnille toimeksiannon selvittää vuoden 2020 loppuun mennessä, millaisilla edellytyksillä nykyisten toimikuntien toimintamuotoja voidaan kehittää seuraavalla valtuustokaudella.

Samalla kaupunginhallitus nimesi jäsenet ja varajäsenet seuraavasti:

	Jäsen	Henkilökohtainen varajäsen
1. Kok	Päivi Kiili-Laakko	Enni Ikonen
2. Vihr.	Katja Mannerström	Tommi Vilppula
3. Vihr.	Milo Toivonen	Tekla Kosonen
4. SDP	Maria Loima	Timo Kontio
5. SDP	Mikko Weckström	Arja Katriina Ylänkö
6. RKP	Byoma Tamrakar	Pentti Pieski
7. Vas.	Binar Mustafa	Elina Vainikainen

Puheenjohtaja: Maria Loima

Varapuheenjohtaja: Katja Mannerström

Samalla kaupunginhallitus kehotti

- kaupunginkansliaa osoittamaan toimikunnalle esittelijän ja esittelijän sijaisen
- kaupunginkanslian viestintäosastoa vastaamaan toimielimen sihteeritehtävien järjestämisestä.



24.06.2019

Asia/5

Lisäksi kaupunginhallitus päätti, että toimikuntaan sovelletaan kaupunginvaltuuston antamaa päätöstä luottamushenkilöiden taloudellisista etuuksista.

## Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti Daniel Sazonovin ehdotuksesta valita jäseneksi Päivi Kiili-Laakon ja varajäseneksi Enni Ikosen.

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti Anna Vuorjoen ehdotuksesta valita jäseneksi Binar Mustafan ja varajäseneksi Elina Vainikaisen.

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti Kaisa Hernbergin ehdotuksesta valita Katja Mannerströmin varajäseneksi Tommi Vilppulan.

## Esittelijä

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

## Lisätiedot

Nitin Sood, suunnittelija, puhelin: 09-310 36063  
nitin.sood(a)hel.fi

## Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

## Otteet

**Ote**  
Päätöksessä mainitut

**Otteen liitteet**  
Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

## Esitysehdotus

Kaupunginhallitus asettaa toimikaudekseen yhdenvertaisuutta edistävän toimikunnan, jonka tehtävänä on:

- seurata ja edistää yhdenvertaisuuden toteutumista kaikessa kaupungin toiminnassa ja palveluissa
- seurata asukkaiden osallisuutta ja konkreettisten tarpeiden huomiointia yhdenvertaisuussuunnittelussa
- seurata yhdenvertaisuussuunnitelman toimeenpanoa kaupungin palveluissa.

Lisäksi kaupunginhallitus antaa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoimikunnille toimeksiannon selvittää vuoden 2020 loppuun mennessä, millaisilla edellytyksillä nykyisten toimikuntien toimintamuotoja voidaan kehittää seuraavalla valtuustokaudella.



24.06.2019

Asia/5

Samalla kaupunginhallitus nimeää jäsenet ja varajäsenet seuraavasti:

	Jäsen	Henkilökohtainen varajäsen
1. Kok		
2. Vihr.	Katja Mannerström	
3. Vihr.	Milo Toivonen	Tekla Kosonen
4. SDP	Maria Loima	Timo Kontio
5. SDP	Mikko Weckström	Arja Katriina Ylänkö
6. RKP	Byoma Tamrakar	Pentti Pieski
7. Vas.		

Puheenjohtaja: Maria Loima

Varapuheenjohtaja: Katja Mannerström

Samalla kaupunginhallitus kehottaa

- kaupunginkansliaa osoittamaan toimikunnalle esittelijän ja esittelijän sijaisen
- kaupunginkanslian viestintäosastoa vastaamaan toimielimen sihteeritehtävien järjestämisestä.

Lisäksi kaupunginhallitus päättää, että toimikuntaan sovelletaan kaupunginvaltuuston antamaa päätöstä luottamushenkilöiden taloudellisista etuuksista.

## Esittelijän perustelut

Helsingin kaupunki tähtää maailman toimivammaksi kaupungiksi ja strategian mukaan toimivuus rakentuu tasa-arvolle, yhdenvertaisuudelle, vahvalle sosiaaliselle koheesiolle ja avoimelle osallistavalle toimintatavalle. Yhdenvertaisuuden edistämiseksi kaupunkiin perustetaan yhdenvertaisuustoimikunta.

Yhdenvertaisuuslain mukaan viranomaisen on arvioitava yhdenvertaisuuden toteutumista toiminnassaan ja ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin yhdenvertaisuuden toteutumisen edistämiseksi. Laki edellyttää kunnalta yhdenvertaisuussuunnitelman laatimista yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Yhdenvertaisuustoimikunnan keskeisin tehtävä on seurata, että Helsingin kaupunki noudattaa yhdenvertaisuuslain asettamia ehtoja kaupungin palveluissa.

Yhdenvertaisuustoimikunta keskittyy erityisesti palveluiden ja toiminnan yhdenvertaisuuteen, ja lakisääteinen yhdenvertaisuuden edistäminen henkilöstön keskuudessa käsitellään ensisijaisesti henkilöstön monimuotoisuusverkostossa.



Esitys perustuu johtamisjärjestelmän uudistamisen yhteydessä tehtyyn toimi- ja neuvottelukuntien sekä vaikuttamistoimielinten kokonaisuutta koskevaan tarkasteluun. Johtamisen jaosto käsitteli kokonaisuutta 3.4.2017 kokouksessaan.

Yhdenvertaisuustoimikunnan tehtävät:

- Yhdenvertaisuustoimikunta seuraa ja edistää yhdenvertaisuuden toteutumista kaikessa kaupungin toiminnassa ja palveluissa.
- Yhdenvertaisuustoimikunta seuraa asukkaiden osallisuutta ja konkreettisten tarpeiden huomiointia yhdenvertaisuussuunnittelussa
- Yhdenvertaisuustoimikunta seuraa yhdenvertaisuussuunnitelman toimeenpanoa kaupungin palveluissa.
- Lisäksi kaupunginhallitus antaa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoimikunnille toimeksiannon selvittää vuoden 2020 loppuun mennessä, millaisilla edellytyksillä nykyisten toimikuntien toimintamuotoja voidaan kehittää seuraavalla valtuustokaudella.
- Yhdenvertaisuustoimikunta tekee yhteistyötä tasa-arvotoimikunnan kanssa ja lisäksi tarpeen mukaan kaupungin neuvostojen kanssa.
- Lisäksi kaupunginhallituksen tehtävänannon mukaisesti tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoimikunnissa selvitetään vuoden 2020 loppuun mennessä, millaisilla edellytyksillä nykyisten toimikuntien toimintamuotoja ja keskinäistä yhteistyötä voidaan kehittää seuraavalla valtuustokaudella. Tähän liittyy mm. sen tarkastelu, voitaisiinko toimikuntien työtä integroida entistä tiiviimmin toisiinsa.
- Tehtäviensä toteuttamiseksi yhdenvertaisuustoimikunta kuulee asiantuntijoita ja antaa lausuntoja.
- Yhdenvertaisuustoimikunta kokoontuu tarpeen mukaan noin 6 kertaa vuodessa: kolme kertaa kevät- ja kolme kertaa syyskaudella.

Lisäksi kaupunginhallituksen tehtävänannon mukaisesti tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoimikunnissa selvitetään vuoden 2020 loppuun mennessä, millaisilla edellytyksillä nykyisten toimikuntien toimintamuotoja ja keskinäistä yhteistyötä voidaan kehittää seuraavalla valtuustokaudella. Tähän liittyy mm. sen tarkastelu, voitaisiinko toimikuntien työtä integroida entistä tiiviimmin toisiinsa.

Yhdenvertaisuustoimikunnan kokoonpano

Toimielimeen nimettävät ulkopuoliset jäsenet ovat kuntalain (410/2015) 69 §:n mukaisia luottamushenkilöitä. Kaupungin henkilöstöön kuuluvat asiantuntijat osallistuvat toimielimen toimintaan tehtävän tai asemansa puolesta.

Toimikuntia koskevat säännökset ja määräykset



Yhdenvertaisuustoimikunta on toimikuntaan rinnastuva kuntalain (410/2015) 30 §:n mukainen kunnan toimielin, joka voidaan asettaa hoitamaan määrättyä tehtävää. Kuntalain esitöissä toimikunnilla tarkoitetaan erityisesti projektiluonteisia tehtäviä hoitavia toimielimiä.

Kuntalain 30 §:n mukaan kunnanhallitus ja valtuuston päätöksen nojalla muukin toimielin voi asettaa toimikunnan määrätyn tehtävän hoitamista varten. Toimikunta voidaan asettaa enintään sen asettaneen toimielimen toimikaudeksi. Toimikunnan jäsenille valitaan henkilökohtaiset varajäsenet.

Kuntalain 74 §:n mukaan toimikuntaan voidaan valita sellainenkin henkilö, joka ei ole vaalikelpoinen kunnanhallitukseen ja lautakuntaan tai jonka kotikunta kunta ei ole. Myös toimikuntaan valittavien luottamushenkilöiden tulee antaa suostumus luottamustoimeen.

Toimikuntien kokouksessa noudatetaan kunnan toimielinten hallinto- ja kokousmenettelyä vastaavaa menettelyä. Hallintosäännön 29 luvun 8 §:n mukaan muun toimielimen kokouksessa asiat ratkaistaan esittelystä toimielimen toiminnan sisäistä järjestelyä lukuun ottamatta.

Kuntalain 33 §:n mukaan valinnasta vastaava toimielin valitsee jäseniksi valituista toimielimen puheenjohtajan ja tarpeellisen määrän varapuheenjohtajia. Toimikunnille on tarkoituksenmukaista valita yhteneväisesti puheenjohtaja ja yksi varapuheenjohtaja. Toimikunta voi myös kuulla asiantuntijoita.

Toimikunnan tulee täyttää tasa-arvolain (609/1986) vaatimukset sukupuolten välisestä tasa-arvosta. Kunnallisissa toimielimissä lukuun ottamatta kunnanvaltuustoja tulee olla sekä naisia että miehiä kumpiakin vähintään 40 prosenttia, jollei erityisistä syistä muuta johdu.

Toimikunnan jäsenille ja varajäsenille maksetaan kokouspalkkioita ja korvausta ansionmenetyksestä ja kustannuksista, joita luottamustoimen vuoksi aiheutuu sijaisen palkkaamisesta, lastenhoidon järjestämisestä tai muusta vastaavasta syystä sekä matkakustannusten korvausta ja päivärahaa kaupunginvaltuuston hyväksymien luottamushenkilöiden taloudellisten periaatteiden mukaisesti.

Esittelijä

kansliapäällikkö  
Sami Sarvlinna

Lisätiedot

Nitin Sood, suunnittelija, puhelin: 09-310 36063  
nitin.sood(a)hel.fi

## Muutoksenhaku

**Postiosoite**  
PL 1  
00099 HELSINGIN KAUPUNKI  
helsinki.kirjaamo@hel.fi

**Käyntiosoite**  
Pohjoisesplanadi 11-13  
Helsinki 17  
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

**Puhelin**  
+358 9 310 1641  
**Faksi**  
+358 9 655 783

**Y-tunnus**  
0201256-6

**Tilinro**  
FI0680001200062637  
**Alv.nro**  
FI02012566





24.06.2019

Asia/5

---

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

**Otteet**

**Ote**

Päätöksessä mainitut

**Otteen liitteet**

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

**Tiedoksi**

Taloushallintopalveluliikelaitos

---

**Postiosoite**

PL 1  
00099 HELSINGIN KAUPUNKI  
helsinki.kirjaamo@hel.fi

**Käyntiosoite**

Pohjoisesplanadi 11-13  
Helsinki 17  
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

**Puhelin**

+358 9 310 1641

**Faksi**

+358 9 655 783

**Y-tunnus**

0201256-6

**Tilinro**

FI0680001200062637

**Alv.nro**

FI02012566



24.06.2019

Asia/6

## § 476

### Vaalitoimikuntien jäsenten valinta vuoden 2019 europarlamenttivaaleihin

HEL 2019-001636 T 00 00 02

#### Päätös

Kaupunginhallitus muutti 25.2.2019 asetettujen ja 1.4.2019 sekä 13.5.2019 muutettujen vuoden 2019 eduskuntavaalien ja europarlamenttivaalien vaalitoimikuntien kokoonpanoa liitteen 1 mukaisesti.

#### Esittelijä

vs. hallintojohtaja  
Antti Peltonen

#### Lisätiedot

Timo Lindén, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550  
timo.linden(a)hel.fi  
Veera Reuna, keskusvaalilautakunnan sihteeri, puhelin: 310 64572  
veera.reuna(a)hel.fi

#### Liitteet

1 Vaalitoimikunnat muutokset europarlamenttivaalit 2019

#### Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

#### Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

#### Esittelijän perustelut

Kaupunginhallitus asetti 25.2.2019 § 138 vaalitoimikunnat ja valitsi jäsenet niihin vuoden 2019 eduskuntavaalien ja europarlamenttivaalien ennakoäänestysaikana suoritettavaa toimikuntaäänestystä varten. Kaupunginhallitus päätti muutoksista vaalitoimikunnissa 1.4.2019 § 221 ja 13.5.2019 § 350. Europarlamenttivaalien ennakoäänestyksen ollessa käynnissä jäsen perui osallistumisensa vaalitoimikuntatyöskentelyyn ja hänen tilalleen valittiin toinen henkilö. Tiedot ilmenevät liitteestä 1.

#### Esittelijä

vs. hallintojohtaja  
Antti Peltonen

#### Lisätiedot

Timo Lindén, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550  
timo.linden(a)hel.fi

#### Postiosoite

PL 1  
00099 HELSINGIN KAUPUNKI  
helsinki.kirjaamo@hel.fi

#### Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13  
Helsinki 17  
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

#### Puhelin

+358 9 310 1641

#### Faksi

+358 9 655 783

#### Y-tunnus

0201256-6

#### Tilinro

FI0680001200062637

#### Alv.nro

FI02012566



24.06.2019

Asia/6

Veera Reuna, keskusvaalilautakunnan sihteeri, puhelin: 310 64572  
veera.reuna(a)hel.fi

## Liitteet

1 Vaalitoimikunnat muutokset europarlamenttivaalit 2019

## Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

## Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 13.05.2019 § 350

HEL 2019-001636 T 00 00 02

Päätös

Kaupunginhallitus muutti 25.2.2019 asetettujen ja 1.4.2019 muutettujen vuoden 2019 eduskuntavaalien ja europarlamenttivaalien vaalitoimikuntien kokoonpanoa liitteen 1 mukaisesti.

01.04.2019 Ehdotuksen mukaan

25.02.2019 Ehdotuksen mukaan

Esittelijä

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550  
timo.linden(a)hel.fi

Veera Reuna, keskusvaalilautakunnan sihteeri, puhelin: 310 64572  
veera.reuna(a)hel.fi



24.06.2019

Asia/7

## § 477

### Vaalilautakuntien jäsenten valinta vuoden 2019 europarlamenttivaaleihin

HEL 2018-011892 T 00 00 01

#### Päätös

Kaupunginhallitus muutti 25.2.2019 asetettujen ja 8.4.2019 sekä 20.5.2019 muutettujen vuoden 2019 eduskuntavaalien ja europarlamenttivaalien vaalilautakuntien kokoonpanoa liitteen 1 mukaisesti.

#### Esittelijä

vs. hallintojohtaja  
Antti Peltonen

#### Lisätiedot

Timo Lindén, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550  
timo.linden(a)hel.fi  
Veera Reuna, keskusvaalilautakunnan sihteeri, puhelin: 310 64572  
veera.reuna(a)hel.fi

#### Liitteet

1 Vaalilautakunnat muutokset europarlamenttivaalit 2019

#### Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

#### Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

#### Esittelijän perustelut

Kaupunginhallitus asetti 25.2.2019 § 137 vaalilautakunnat ja valitsi jäsenet niihin vuoden 2019 eduskuntavaalien ja europarlamenttivaalien vaalipäivää varten. Kaupunginhallitus muutti vaalilautakuntien kokoonpanoja 8.4.2019 § 238 ja 20.5.2019 § 371.

Osa vaalilautakuntien jäsenistä oli estyneitä osallistumaan vaalilautakuntatyöskentelyyn europarlamenttivaaleissa ja tämän vuoksi vaalilautakuntia täydennettiin liitteen 1 mukaisesti.

#### Esittelijä

vs. hallintojohtaja  
Antti Peltonen

#### Lisätiedot

Timo Lindén, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550



24.06.2019

Asia/7

timo.linden(a)hel.fi  
Veera Reuna, keskusvaalilautakunnan sihteeri, puhelin: 310 64572  
veera.reuna(a)hel.fi

## Liitteet

1 Vaalilautakunnat muutokset europarlamenttivaalit 2019

## Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

## Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 20.05.2019 § 371

HEL 2018-011892 T 00 00 01

Päätös

Kaupunginhallitus muutti 25.2.2019 asetettujen ja 8.4.2019 muutettujen vuoden 2019 eduskuntavaalien ja europarlamenttivaalien vaalilautakuntien kokoonpanoa liitteiden 1-2 mukaisesti.

08.04.2019 Ehdotuksen mukaan

25.02.2019 Ehdotuksen mukaan

Esittelijä

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550  
timo.linden(a)hel.fi  
Veera Reuna, keskusvaalilautakunnan sihteeri, puhelin: 310 64572  
veera.reuna(a)hel.fi

Keskusvaalilautakunta 27.11.2018 § 20

HEL 2018-011892 T 00 00 01

Päätös

Keskusvaalilautakunta päätti hyväksyä vaalilautakunnan varajäsenten määrän lisäämisen ja siitä syntyvät kustannukset.

Esittelijä

keskusvaalilautakunnan sihteeri  
Veera Reuna

### Postiosoite

PL 1  
00099 HELSINGIN KAUPUNKI  
helsinki.kirjaamo@hel.fi

### Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13  
Helsinki 17  
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

### Puhelin

+358 9 310 1641

### Faksi

+358 9 655 783

### Y-tunnus

0201256-6

### Tilinro

FI0680001200062637

### Alv.nro

FI02012566



24.06.2019

Asia/7

---

Lisätiedot

Veera Reuna, keskusvaalilautakunnan sihteeri, puhelin: 310 64572  
veera.reuna(a)hel.fi

Timo Lindén, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550  
timo.linden(a)hel.fi

---

**Postiosoite**

PL 1  
00099 HELSINGIN KAUPUNKI  
helsinki.kirjaamo@hel.fi

**Käyntiosoite**

Pohjoisesplanadi 11-13  
Helsinki 17  
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

**Puhelin**

+358 9 310 1641

**Faksi**

+358 9 655 783

**Y-tunnus**

0201256-6

**Tilinro**

FI0680001200062637

**Alv.nro**

FI02012566



## § 478

### Linjaukset nuorisoneuvoston edustajien läsnäolo- ja puheoikeudesta toimialalautakunnissa

HEL 2019-006826 T 00 01 00

#### Päätös

Kaupunginhallitus vahvisti linjaukset nuorisoneuvoston edustajien läsnäolo- ja puheoikeudesta toimialalautakunnissa.

- Nuorisoneuvoston keskuudestaan valitsemille edustajille annetaan läsnäolo- ja puheoikeus toimialalautakuntien kokouksiin.
- Nuorisoneuvosto valitsee keskuudestaan kolme edustajaa kuhunkin toimialalautakuntaan. Edustajien valinnassa tulee ottaa huomioon laissa säädetty sukupuolten välinen tasa-arvo; kolmesta edustajasta molempia sukupuolia tulee olla vähintään yksi.
- Edustajat osallistuvat kokouksiin yksi kerrallaan mahdollisimman tasapuolisesti vuorotellen.
- Edustajat valmistautuvat kokouksiin yhdessä ja mahdollisuuksien mukaan koko nuorisoneuvoston kanssa. Valmistelupaamiset ovat avoimia ja niihin on hyvä kutsua myös muita nuoria mukaan.
- Toimialalautakuntien jäsenistä valitaan tarvittava määrä kummeja, jotka tukevat edustajia lautakuntatyöskentelyssä.
- Nuorisoneuvoston työtä tukevat nuoriso-ohjaajat tukevat myös edustajia kokouksiin valmistautumisessa, erilaisten näkökulmien hahmottamisessa sekä huolehtimalla, että asioista käydään nuorisoneuvoston kokouksissa yhteistä keskustelua. Myös kunkin lautakunnan sihteeri tai vastaava henkilö tukee edustajaa tarvittaessa kokoustilanteessa.
- Läsnäolo- ja puheoikeutta ei ole toimielimen käsitellessä salassa pidettävää asiaa, julkista asiaa, jossa on salassa pidettävää aineistoa, tai henkilöstöä koskevaa asiaa.
- Edustajia koskee samanlainen velvollisuus olla ilmaisematta suljettujen kokousten keskusteluita kuin lautakuntien jäseniä ja muita kokouksissa läsnäolevia.
- Edustajat ovat oikeutettuja samaan kokouspalkkioon kuin viranhaltijat ja työntekijät.
- Tarkemmista toimintatavoista sovitaan nuorisoneuvoston ja kunkin toimialan kesken.



24.06.2019

Asia/8

## Käsittely

Hylkäysehdotus:

Wille Rydman: Esitän, että esitys hylätään.

Wille Rydmanin hylkäysehdotusta ei kannatettu, joten se raukesi.

### Esittelijä

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

### Lisätiedot

Antti Peltonen, hallintopäällikkö, puhelin: 310 36018  
antti.peltonen(a)hel.fi

Johanna Seppälä, osallisuus- ja neuvontayksikön päällikkö, puhelin: 310 79780  
johanna.m.seppala(a)hel.fi

Anu Markkola, vuorovaikutussuunnittelija, puhelin: 09-310 36547  
anu.markkola(a)hel.fi

## Liitteet

- 1 Arviointiraportti nuorisoneuvoston läsnäolo- ja puheoikeuskokeilusta lautakunnissa 2019

## Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

## Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

## Esittelijän perustelut

Saatujen kokemusten ja kerätyn palautteen perusteella kevätkauden 2019 kestänyt kokeilu, jonka aikana nuorisoneuvoston keskuudestaan valitsemilla edustajilla on ollut läsnäolo- ja puheoikeus toimialalautakuntien kokouksissa, on syytä vakinaistaa.

Kokeilulle asetetut tavoitteet nuorisoneuvoston ja laajemminkin nuorten osallistumiselle ja ymmärryksen lisäämiselle kunnallisesta päätöksenteosta ovat toteutuneet. Sekä luottamushenkilöiden, nuorten että viranhaltijoiden näkemyksen mukaan nuorisoneuvoston edustajat ovat kokeilun aikana tuoneet lautakuntien työskentelyyn uusia näkökulmia sekä perusteltuja ja asiallisia kommentteja.

Linjaukset sisältävät pääperiaatteena, että valittavia edustajia on yhteensä kolme, jolloin edustajista muodostuu yhtenäinen joukko, joka voi yhdessä valmistautua kokouksiin ja seurata lautakunnan käsiteltäväksi





24.06.2019

tulevia asioita. Tästä joukosta mahdollisimman tasapuolisesti vuorotellen yksi edustaja osallistuu kokoukseen. Valittava malli vastaa kaupunkiympäristölautakunnassa ja kasvatusta- ja koulutuslautakunnassa kehitettyjä malleja.

Tärkeäksi koettu kummitoiminta jatkuu samalla tavalla kuin kokeilun aikana. Tarkemmista toimintatavoista sovitaan toimitusolosuhteiden mukaisesti, jotta kunkin toimielimen erityispiirteet voidaan ottaa tarkoituksenmukaisella tavalla huomioon. Läsnäolo- ja puheoikeus ei edelleenkään sisällä mahdollisuutta tehdä tai kannattaa ehdotuksia taikka äänestää. Kuten kokeilun aikana, kokoukseen osallistuvalla nuorisoneuvoston edustajalle maksetaan saman suuruinen kokouspalkkio kuin kokoukseen osallistuvalla viranhaltijalle tai työntekijälle. Palkkio on tällä hetkellä 64,17 euroa (kaupunginhallitus 13.11.2017, 1051 §).

#### Asian tausta

Kaupungin johtoryhmän 24.9.2018 tekemän linjauksen mukaisesti keväällä 2019 toteutettiin kokeilu, jossa nuorisoneuvoston keskuudestaan valitsemille edustajille annettiin läsnäolo- ja puheoikeus toimialalautakuntien kokouksiin. Edustajien kokoukokoonpanossa ja kokouksiin valmistautumisessa käytettiin eri malleja.

Kokeilun tavoitteena oli, että nuorisoneuvoston edustajien ja samalla yleisesti nuorten tietämys kunnallisesta päätöksenteosta ja kaupungin toiminnasta kasvaa, heidän mahdollisuutensa vaikuttaa ja osallistua kunnalliseen päätöksentekoon kasvavat, sekä että edustajat saavat myönteisiä kokemuksia kunnalliseen päätöksentekoon osallistumisesta. Lisäksi tavoitteena oli, että lautakuntien käytännöt kehittyvät ja päätöksenteossa huomioidaan erilaiset näkökulmat laajemmin, kokeilu tuottaa vertailtavaa tietoa lautakuntien työskentelystä yleisellä tasolla ja tukee kunnallisen päätöksenteon avoimuutta sekä nuorisoneuvoston jäsenten kautta tietämys kunnallisesta päätöksenteosta välittyy myös muille kaupungin nuorille, esimerkiksi sosiaalisen median kautta.

#### Kokeilun arviointi

Kokeilusta laadittiin arviointiraportti (liite 1). Kokeilun arvioinnin aineistona käytettiin kokeiluun osallistuneille nuorisoneuvoston edustajille, toimialalautakuntien jäsenille ja varajäsenille sekä kokeiluun osallistuneille kaupungin työntekijöille ja viranhaltijoille suunnattujen kyselyjen tuloksia.

Kyselyjen perusteella kokeilu oli onnistunut. Nuorisoneuvoston edustajien osallistuminen ja ymmärrys päätöksenteosta on lisääntynyt sekä lautakuntien toiminta kehittynyt. He pitivät kummitoimintaa ja muutakin

---

**Postiosoite**

PL 1  
00099 HELSINGIN KAUPUNKI  
helsinki.kirjaamo@hel.fi

**Käyntiosoite**

Pohjoisesplanadi 11-13  
Helsinki 17  
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

**Puhelin**

+358 9 310 1641

**Faksi**

+358 9 655 783

**Y-tunnus**

0201256-6

**Tilinro**

FI0680001200062637

**Alv.nro**

FI02012566



tukea tärkeänä. Kyselyjen vastauksissa esitettiin myös kehittämisehdotuksia erityisesti perehdyttämiseen ja viestintään.

#### Nuorisoneuvoston kommentit ja vastaus kommentteihin

Nuorisoneuvosto on puheenjohtajansa kautta kommentoinut linjausten valmistelua. Kommenteissa on todettu, että edustamiseen ei tulisi valita vain yhtä mallia, vaan mahdollista tulisi olla valita toimialakohtaisesti sopivin malli. Tämä koskee niin edustajaksi valittavan ryhmän suuruutta kuin kokoukseen kerrallaan osallistuvien edustajien määrää. Kommenteissa tuodaan esiin myös kritiikkiä sukupuolikiintiöiden tarpeellisuutta kohtaan sekä käytännön haasteita, jos kokousten valmisteluun tulisi osallistaa nuoria nuorisoneuvostoa laajemmin.

Huolimatta siitä, että eri toimialalautakuntien työskentelyssä on eroavaisuuksia, selkeämpää ja tarkoituksenmukaisempaa toimielintyöskentelyn kokonaisuuden kannalta on, että malleja on vain yksi. Kokouksessa edustajia olisi niin ikään vain yksi, jota muut kaksi edustajaa kulloinkin tukevat. Tällöin yhdellä edustajalla on selkeästi päävastuu kunkin kokouksen asioiden valmistelusta, kullakin vuorollaan. Kolmen henkilön ryhmässä vastuu kokonaisuudesta jakautuu kuitenkin riittävän laajalle.

Naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetussa laissa (609/1986) säädetyt sukupuolikiintiöt eivät suoraan sovellu edustajien valintaan. Ottaen kuitenkin huomioon lain tarkoitus mahdollisimman laajasta tasa-arvon huomioon ottamisesta kunnan toiminnassa sekä kaupungin tavoitteet nuorison tasa-arvoisessa osallistamisessa on perusteltua, että edustajien valinnassa pyritään vähintään mahdollisimman selkeään sukupuolten tasa-arvoon. Tarkoituksenmukaista nuorison laajan osallistamisen kannalta on niin ikään, että myös lautakuntavalmistelu pidetään mahdollisimman avoimena, vaikka on selvää, että valmistelutahtumien järjestämiseen jokaisen lautakunnan kokouksen kohdalla ole aikaa tai muita resursseja.

#### Yhteys kaupunkistrategiaan

Kaupunkistrategian mukaan kaupunkia rakennetaan joka päivä yhdessä. Jokaisella helsinkiläisellä on oikeus tehdä vaikuttavia tekoja yhteisönsä hyväksi. Helsingin kaupungin tavoitteena on varmistaa toiminnassaan nuorten asianmukainen ja tehokas kuuleminen. Kaupungin osallisuus- ja vuorovaikutusmallia kehitetään monin eri tavoin ja monesta eri näkökulmasta, jotta kuntalaisia saadaan aktivoitua osallistumaan itseään koskeviin ja kiinnostaviin asioihin. Päätös tukee kaupunkistrategian kirjausta nuorten osallistamisesta.

#### Asiaa koskeva lainsäädäntö

**Postiosoite**

PL 1  
00099 HELSINGIN KAUPUNKI  
helsinki.kirjaamo@hel.fi

**Käyntiosoite**

Pohjoisesplanadi 11-13  
Helsinki 17  
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

**Puhelin**

+358 9 310 1641

**Faksi**

+358 9 655 783

**Y-tunnus**

0201256-6

**Tilinro**

FI0680001200062637

**Alv.nro**

FI02012566



24.06.2019

Kuntalain 26 §:n mukaan nuorisovaltuustolle on annettava mahdollisuus vaikuttaa kunnan eri toimialojen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun, toteuttamiseen ja seurantaan asioissa, joilla on merkitystä kunnan asukkaiden hyvinvointiin, terveyteen, opiskeluun, elinympäristöön, asumiseen tai liikkumiseen sekä muissakin asioissa, joiden nuorisovaltuusto arvioi olevan lasten ja nuorten kannalta merkittäviä. Päätös on linjassa lainsäädännössä asetettujen tavoitteiden kanssa.

#### Asian jatko

Kaupunginkanslian ja toimialojen on tarkoitus yhteistyössä suorittaa tarvittavat toimenpiteet kokeilun vakinaistamiseksi, toiminnan kehittämiseksi kyselyssä mainittuun suuntaan sekä tarkempien toimintatapojen sopimiseksi, jos kaupunginhallitus hyväksyy esitetyt linjaukset.

#### Toimivalta

Helsingin kaupungin hallintosäännön 8 luvun 1 §:n 3 momentin mukaan kaupunginhallituksen tehtävänä on päättää asioista, joita ei ole säädetty tai määrätty muulle kaupungin toimielimelle, viranhaltijalle tai luottamushenkilölle. Toimivaltaista viranomaista, joka päättäisi nuorisoneuvoston edustajien läsnäolo- ja puheoikeuden suhteesta kaupungin osallisuus- ja vuorovaikutusmalliin, ei ole määrätty, joten kaupunginhallitus on toimivaltainen antamaan asiassa periaatelinjaukset.

Varsinaisen päätöksen läsnäolo- ja puheoikeuden antamisesta tekee kuitenkin kukin toimialajohtaja, koska hallintosäännön 29 luvun 7 §:n 5 momentin mukaan muiden kuin hallintosäännössä erikseen oikeutettujen henkilöiden läsnäolo- ja puheoikeudesta päättää toimialalautakuntien ja niiden jaostojen osalta toimialajohtaja.

#### Yhteisvalmistelu

Päätös on valmisteltu kaupunginkanslian hallinto-osaston ja viestintäosaston sekä kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan nuorisopalvelukokonaisuuden yhteistyönä.

#### Esittelijä

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

#### Lisätiedot

Antti Peltonen, hallintopäällikkö, puhelin: 310 36018  
antti.peltonen(a)hel.fi  
Johanna Seppälä, osallisuus- ja neuvontayksikön päällikkö, puhelin: 310 79780  
johanna.m.seppala(a)hel.fi  
Anu Markkola, vuorovaikutussuunnittelija, puhelin: 09-310 36547  
anu.markkola(a)hel.fi



24.06.2019

Asia/8

---

## Liitteet

- 1 Arviointiraportti nuorisoneuvoston läsnäolo- ja puheoikeuskokeilusta lautakunnissa 2019

## Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

---

**Postiosoite**

PL 1  
00099 HELSINGIN KAUPUNKI  
helsinki.kirjaamo@hel.fi

**Käyntiosoite**

Pohjoisesplanadi 11-13  
Helsinki 17  
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

**Puhelin**

+358 9 310 1641

**Faksi**

+358 9 655 783

**Y-tunnus**

0201256-6

**Tilinro**

FI0680001200062637

**Alv.nro**

FI02012566



24.06.2019

Asia/9

## § 479

### Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan kulttuuripalveluiden kulttuurijohtajan avoimen viran hoitaminen

HEL 2019-007127 T 01 01 01 01

#### Päätös

Kaupunginhallitus määräsi kaupunginmuseon johtaja Tiina Merisalon hoitamaan avoinna olevaa kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan kulttuuripalvelujen kulttuurijohtajan virkaa 1.7.–30.9.2019 siihen kuuluvine palkkaetuineen.

Kaupunginhallitus tarkasti pöytäkirjan tämän kohdan osalta heti.

#### Esittelijä

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

#### Lisätiedot

Riitta Hellman, rekrytointipäällikkö, puhelin: 310 32950  
riitta.hellman(a)hel.fi

#### Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

#### Otteet

**Ote**  
Avoimen viran hoitaja

**Otteen liitteet**  
Esitysteksti  
Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

#### Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

#### Esittelijän perustelut

Kaupunginhallitus on 25.3.2019, 200 § merkinnyt tiedoksi edellisen viranhaltijan irtisanoutumisen kulttuurijohtajan virasta ja kehottanut kulttuurin ja vapaa-ajan toimialaa käynnistämään viran täyttöön liittyvän julkisen hakumenettelyn.

Kaupunginhallitus on 17.6.2019, 457 § valinnut kulttuurijohtajan virkaan kauppatieteiden maisteri Mari Männistön. Männistö ottaa viran vastaan 1.10.2019 lukien.



24.06.2019

Asia/9

Tiina Merisalo täyttää viran kelpoisuusvaatimukset ja on henkilökohtaisten ominaisuuksiensa ja kykyjensä puolesta sopiva hoitamaan kyseistä virkaa. Kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain (304/2003) 4 §:n 3 momentin mukaan virkasuhteeseen voidaan ottaa ilman hakumenettelyä, kun kysymyksessä on avoinna olevaan virkasuhteeseen ottaminen määrääjäksi.

Helsingin kaupungin hallintosäännön 8 luvun 1 §:n 1 momentin 10 kohdan mukaan kaupunginhallitus päättää palvelukokonaisuuden johtajan virkaan ottamisesta ja 23 luvun 3 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan virkasuhteeseen ottava viranomaisen päättää avoimen viran määräämisestä hoitajasta.

**Esittelijä**

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

**Lisätiedot**

Riitta Hellman, rekrytointipäällikkö, puhelin: 310 32950  
riitta.hellman(a)hel.fi

**Muutoksenhaku**

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

**Otteet**

**Ote**

Avoimen viran hoitaja

**Otteen liitteet**

Esitysteksti

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

**Tiedoksi**

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala  
Taloushallintopalvelu-liikelaitos

**Postiosoite**

PL 1  
00099 HELSINGIN KAUPUNKI  
helsinki.kirjaamo@hel.fi

**Käyntiosoite**

Pohjoisesplanadi 11-13  
Helsinki 17  
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

**Puhelin**

+358 9 310 1641

**Faksi**

+358 9 655 783

**Y-tunnus**

0201256-6

**Tilinro**

FI0680001200062637

**Alv.nro**

FI02012566



24.06.2019

Asia/10

## § 480

### Lainan myöntäminen Urhea-halli Oy:lle

HEL 2019-003850 T 02 05 03 00

#### Päätös

Kaupunginhallitus päätti myöntää Urhea-halli Oy:lle urheilu- ja ulkoilu-laitosrahastosta 8 000 000 euron lainan urheiluhallin rakentamiseksi Vallilaan, Mäkelänrinteen lukion ja Uintikeskuksen yhteyteen, seuraavin ehdoin:

Laina-aika: Laina on maksettava takaisin 30 vuoden kuluessa lainan nostosta kuitenkin siten, että kolme ensimmäistä vuotta rakennuksen valmistumisesta alkaen ovat lyhennyksistä vapaita. Tämän jälkeen lainaa lyhennetään 20 vuotta 100 000 euroa vuosittain ja sen jälkeen 1 000 000 euroa vuosittain kunnes laina on kokonaan maksettu.

Lainan korko: Lainasta veloitettava korko on vallitsevan peruskoron suuruinen.

Lainan vakuus: Lainan vakuudeksi on pantattava tontin vuokraoikeuteen ja kiinteistöön kiinnitettyjä panttikirjoja tai muuta kaupunginkanslian talous- ja suunnitteluosaston hyväksymää vakuutta.

Lainan erityisehto: Mikäli lainaan sisältyvä korkotuki ylittää määrältään komission asetuksen (EU) N:o 651/2014 mukaisten tukikelpoisten kustannusten ja investoinnin liikevoiton erotuksen, peritään korkotuki ylittäviltä osin takaisin. Lainansaaja on velvollinen palauttamaan saamansa tuen näiltä osin.

Lisäksi sovelletaan kaupunginhallituksen 20.4.2015 hyväksymiä yleisiä velka-, panttaus- ja takausehtoja.

Samalla kaupunginhallitus päätti kehottaa kaupunginkanslian talous- ja suunnitteluosaston talous- ja konserniohjausyksikköä laatimaan tarvittavat laina-asiakirjat.

#### Käsittely

Esteelliset: Laine-Hendolin Kirsti

Esittelijä

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Keijo Härkönen, rahoitusasiantuntija, puhelin: 310 25656  
keijo.harkonen(a)hel.fi

#### Postiosoite

PL 1  
00099 HELSINGIN KAUPUNKI  
helsinki.kirjaamo@hel.fi

#### Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13  
Helsinki 17  
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

#### Puhelin

+358 9 310 1641

#### Faksi

+358 9 655 783

#### Y-tunnus

0201256-6

#### Tilinro

FI0680001200062637

#### Alv.nro

FI02012566



24.06.2019

Asia/10

## Liitteet

- 1 Urhea-halli lainahakemus uusi
- 2 Urhea-halli\_hanke\_yleiskuvaus

## Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

## Otteet

**Ote**  
Hakija

**Otteen liitteet**  
Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

## Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

## Esittelijän perustelut

Urhea-halli Oy on Urhea-säätiön 2018 perustama yhtiö, jonka tarkoituksena on rakennuttaa Vallilan kaupunginosaan Mäkelänrinteen lukion viereen kansainvälisen tason urheilun harjoittelukeskus. Halli on osa urheilua edistävää valtakunnallisesti merkittävää Urhea-kampusta, johon kuuluu lisäksi asuinkerrostalo opiskeleville urheilijoille sekä Mäkelänrinteen lukion laajennusosa. Urhea-halli tulee palvelemaan noin 5000 urheilijaa, eri lajien maajoukkueita, urheiluseuroja ja kuntoilijoita. Uusi kampusalue mahdollistaa yleisurheilun, voimistelun, palloilu- ja kamppailulajien lisäksi tutkimus-, testaus-, urheilulääketiede- ja kuntoutustoiminnan.

Kaupunginhallitus on 27.5. kokouksessaan päättänyt esittää kaupunginvaltuustolle vahvistettavaksi Vallilan kaupunginosassa sijaitsevan Urhea-hallille varatun maa-alueen (osa kiinteistöä 91-022-0586-0003) vuokrausperiaatteet 31.12.2059 saakka.

Urhea-halli Oy hakee kokonaiskustannuksiltaan noin 35,7 miljoonan euron (alv. 0 %) hankkeelle rahoitussuunnitelman mukaista 8 miljoonan euron lainaa Helsingin kaupungilta. Kaupungin lainan lisäksi hanketta on suunniteltu rajoitettavan pankkilainalla 18 miljoonaa euroa sekä omalla pääomalla 9,73 miljoonaa euroa.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta puoltaa lainan myöntämistä Urhea-halli Oy:lle, ja toteaa hankkeen olevan urheilu- ja ulkoilulaitosrahaston sääntöjen mukainen.

Lainasta maksettava korko on vallitsevan peruskoron suuruinen. Peruskoron suuruus 1.6.2019 on 0,00 prosenttia. Koska vallitseva lainan





korko on alhaisempi kuin markkinaehtoisesti määräytyvä korko, sisältää laina korkotukea yhteensä 1 486 141 euroa. Tuen laskennassa on käytetty Euroopan komission tiedonannon viite- ja diskonttokorkojen määrittämisessä sovellettavan menetelmän tarkistamisesta (EUVL 2008/C 14/02 ) mukaista viitekorkoa siten, että marginaali on 1,00 %:ia perustuen yrityksen ja sen emoyhtiön luottokelpoisuusluokkaan ja vakuuksien tasoon. Tuki myönnetään komission asetuksen (EU) N:o 651/2014 (yleinen ryhmäpoikkeusasetus) 55 artiklan mukaisena investointitukena urheiluinfrastruktuureille ja monikäyttöisille vapaa-ajan infrastruktuureille.

Asetuksen sallima enimmäistukimäärä on 30 miljoonaa euroa. Hankkeen tukikelpoiset kustannukset ovat hankkeen rakennuskustannukset 35,7 miljoonaa euroa. Asetus edellyttää, että tukimäärä ei saa ylittää tukikelpoisten kustannusten ja investoinnin liikevoiton erotusta. Liikevoitot on vähennettävä tukikelpoisista kustannuksista etukäteen kohtuullisten arvioiden perusteella tai takaisinperintämenettelyllä.

Tuensaajaa Urhea-halli Oy:tä kohtaan ei ole annettu sellaista komission aikaisempaan päätökseen perustuvaa maksamatonta perintöpäättöstä, jossa tuki olisi julistettu sääntöjenvastaiseksi ja sisämarkkinoille soveltumattomaksi eikä Urhea-Halli Oy ole ryhmäpoikkeusasetuksen mukaisesti vaikeuksissa oleva yritys. Tuki täyttää myös muut ryhmäpoikkeusasetuksen 1 luvun mukaiset yhteisten sääntöjen edellytykset.

Kaupunginkanslian oikeuspalvelut tekevät kaupunginhallituksen päätöksestä komissiolle työ- ja elinkeinoministeriön välityksellä yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen mukaisen jälki-ilmoituksen.

Päätösehdotuksen mukaisen lainan korko on tällä hetkellä 0 % ja se muuttuu puolivuositain peruskoron muuttuessa.

Urheilu- ja ulkoilulaitosrahaston varoja on käytettävissä 40,5 miljoonaa euroa, josta 29,7 miljoonaa euroa on varattu Olympiastadionin peruskorjaukseen.

Esittelijä

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Keijo Härkönen, rahoitusasiantuntija, puhelin: 310 25656  
keijo.harkonen(a)hel.fi

**Liitteet**

- 1 Urhea-halli lainahakemus uusi
- 2 Urhea-halli\_hanke\_yleiskuvaus



## Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

## Otteet

**Ote**  
Hakija

**Otteen liitteet**  
Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

## Tiedoksi

Talous- ja suunnitteluosasto

## Päätöshistoria

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 21.05.2019 § 92

HEL 2019-003850 T 02 05 03 00

### Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi seuraavan lausunnon kaupunginhallitukselle Urhea-halli Oy:n lainahakemuksesta, joka koskee Vallilan kaupunginosaan Mäkelänrinteen lukion ja Uintikeskuksen yhteyteen rakennettavaa kansainvälisen tason urheiluhallia:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta puoltaa omalta osaltaan nyt ilmoitetuilla kokonaiskustannuksilla ja esitetyllä rahoitussuunnitelmalla kahdeksan (8) miljoonan euron lainan myöntämistä 24 vuoden laina-ajalla Urhea-halli Oy:lle kaupungin urheilu- ja ulkoilulaitosrahaston varoista käytettäväksi osarahoituksena urheiluhallin toteuttamiseksi yhtiölle vuokrattavalle maa-alueelle Mäkelänrinteen lukion ja Uintikeskuksen yhteydestä. 24:n vuoden laina-aikaa esitetään alkavaksi rakennuksen valmistumisesta ja kolmelle (3) ensimmäiselle vuodelle lyhennysvapaa-

Hallihankkeella on vahva tuki urheilujärjestöjen niin Suomen Olympiakomitean kuin suurten urheilun lajiliittojenkin kautta. Hanke on kirjattu kaupungin 2018–2021 strategiaan sekä Opetus- ja kulttuuriministeriön valtakunnallisesti merkittävien urheilupaikkojen listaan. Urheiluhallin on tarkoitus olla merkittävä osa Helsinkiin rakentuvaa kesä- ja talvilajien olympiavalmennuskeskusta.

Liikuntatoimen kannalta esitettyä hanketta on pidettävä kannatettavana ja lainan myöntämistä hakijalle urheilu- ja ulkoilulaitosrahaston varoista kaupungin edun mukaisena. Urhea-halli Oy:n hanke täydentää niin



24.06.2019

Helsingin kaupungin kuin valtakunnallistakin kansainvälisen tason hallihankkeita palvellen laajasti eri urheilulajien edustajien tarpeita tarjoten korkeatasoiset puitteet harjoittelulle. Hakijan ja kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan kesken on valmisteltavana kyseisestä maa-alueesta 40 vuoden vuokrasopimus.

Urhea-halli Oy hakee kokonaiskustannuksiltaan noin 35,7 miljoonan euron (alv. 0 %) hankkeelle rahoitussuunnitelman mukaista kahdeksan (8) miljoonan euron lainaa Helsingin kaupungilta. Kaupungin lainan lisäksi hanketta on suunniteltu rajoitettavan pankkilainalla 18 miljoonaa euroa sekä omalla pääomalla 9,73 miljoonaa euroa.

Lautakunta on aiemmin tarkoituksenmukaisiksi katsomissaan hankkeissa puoltanut maksimissaan 40 prosentin lainaosuutta kokonaiskustannuksista.

Käsittely

21.05.2019 Ehdotuksen mukaan

Esteelliset: Kirsti Laine-Hendolin ja Petteri Huurre  
Esteellisyyden syy: yhteisöjäävi (hallintolain 28.1 § 5).

Esittelijä

ulkoilupalvelupäällikkö  
Stefan Fröberg

Lisätiedot

Stefan Fröberg, ulkoilupalvelupäällikkö, puhelin: 310 87901  
stefan.froberg(a)hel.fi  
Jyrki Inkinen, yksikön päällikkö, puhelin: 310 87904  
jyrki.inkinen(a)hel.fi



## § 481

### Lainan myöntäminen Helsingin kaupungin 450-vuotistaiteilijatalosäätiölle

HEL 2019-004674 T 02 05 03 00

#### Päätös

Kaupunginhallitus päätti myöntää Helsingin kaupungin 450-vuotistaiteilijatalosäätiölle 100 000 euron suuruisen lainan talousarvion kohdalta 9 01 02 33, Lainat kaupunkikonsernin yhteisöille, seuraavin ehdoin:

Laina-aika: Laina on maksettava takaisin kuukausittaisin tasalyhennyksin 4 vuoden kuluessa lainan nostosta kuitenkin siten, että ensimmäiset kuusi kuukautta ovat lyhennyksistä vapaita.

Lainan korko: Lainan korko on peruskorko + 1,11 %, kuitenkin vähintään 2,0% p.a., mikä tällä hetkellä vastaa kaupungin primäärilainoista perimää korkoa

Lainan vakuus: Lainan vakuudeksi on pantattava tontin vuokraoikeuteen ja kiinteistöön kiinnitettyjä panttikirjoja tai muuta kaupunginkanslian talous- ja suunnitteluosaston hyväksymää vakuutta.

Lisäksi sovelletaan kaupunginhallituksen 20.4.2015 tekemän päätöksen mukaisia velan yleisiä ehtoja.

Edelleen kaupunginhallitus päätti kehottaa kaupunginkanslian talous- ja suunnitteluosaston talous- ja konserniohjausyksikköä laatimaan tarvittavat laina-asiakirjat.

Samalla kun kaupunginhallitus päätti myöntää Helsingin kaupungin 450-vuotistaiteilijatalosäätiölle 100 000 euron suuruisen lainan, se edellytti, että konsernijaostolle tuodaan syksyn 2019 aikana selvitys säätiön taloudellisesta tilanteesta (ml. Isännöintipalkkiot, remontit, hoitokustannusten kehitys) ja vuokralaisdemokratian toteutumisesta.

#### Käsittely

Vastaehdotus:

Veronika Honkasalo: Päätösehdotuksen loppuun lisätään seuraavaa:

"Samalla kun kaupunginhallitus päättää myöntää Helsingin kaupungin 450-vuotistaiteilijatalosäätiölle 100 000 euron suuruisen lainan, se edellyttää, että konsernijaostolle tuodaan syksyn 2019 aikana selvitys säätiön taloudellisesta tilanteesta (ml. Isännöintipalkkiot, remontit, hoitokustannusten kehitys) ja vuokralaisdemokratian toteutumisesta."



Kannattaja: Anna Vuorjoki

Kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti Veronika Honkasalon vastaehtotuksen mukaisesti muutetun ehdotuksen.

**Esittelijä**

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

**Lisätiedot**

Pipsa Kotamäki, rahoitussihteeri, puhelin: 31036125  
pipsa.kotamaki(a)hel.fi

**Liitteet**

1 Lainahakemus

**Muutoksenhaku**

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

**Otteet**

**Ote**  
Hakija

**Otteen liitteet**  
Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

**Päätösehdotus**

Kaupunginhallitus päättää myöntää Helsingin kaupungin 450-vuotistaitelijatalosäätiölle 100 000 euron suuruisen lainan talousarvion kohdalta 9 01 02 33, Lainat kaupunkikonsernin yhteisöille, seuraavin ehdoin:

Laina-aika: Laina on maksettava takaisin kuukausittaisin tasalyhennyksin 4 vuoden kuluessa lainan nostosta kuitenkin siten, että ensimmäiset kuusi kuukautta ovat lyhennyksistä vapaita.

Lainan korko: Lainan korko on peruskorko + 1,11 %, kuitenkin vähintään 2,0% p.a., mikä tällä hetkellä vastaa kaupungin primäärilainoista perimää korkoa

Lainan vakuus: Lainan vakuudeksi on pantattava tontin vuokraoikeuteen ja kiinteistöön kiinnitettyjä panttikirjoja tai muuta kaupunginkanslian talous- ja suunnitteluosaston hyväksymää vakuutta.

Lisäksi sovelletaan kaupunginhallituksen 20.4.2015 tekemän päätöksen mukaisia velan yleisiä ehtoja.

Edelleen kaupunginhallitus päättää kehottaa kaupunginkanslian talous- ja suunnitteluosaston talous- ja konserniohjausyksikköä laatimaan tarvittavat laina-asiakirjat.



## Esittelijän perustelut

Helsingin kaupungin 450-vuotistaiteilijatalosäätiö on perustettu vuonna 2000 juhlistamaan kaupungin 450-vuotisjuhlaa sekä sitä, että Helsinki oli vuonna 2000 yksi Euroopan yhdeksästä kulttuurikaupungeista. Säätiö on osa kaupunkikonsernia. Säätiön tarkoituksena on edistää eri alojen helsinkiläisten taiteilijoiden elinolosuhteita osoittamalla heille pysyvästi kohtuuvuokraisia asuntoja. Lisäksi tehtävänä on omistaa ja hallita maanvuokraoikeuden perusteella Helsingin kaupungin Vuosaarella olevien korttelin nro 54298 tontilla nro 1 ja korttelin nro 54297 tontilla nro 1 sijaitsevia taiteilijataloa, Villa Lill Kallvik-huvilaa sekä niihin kuuluvia rakennuksia.

Vuosaaren taiteilijatalo valmistui vuonna 2003 ja sen 52 vapaarahoitteista asuntoa on tarkoitettu helsinkiläisille eri alojen taiteilijoille kaikista ikäluokista. Taiteilijatalon viereisellä tontilla sijaitsee vanha suojeltu huvila, Villa Lill Kallvik, jonka peruskorjaus valmistui keväällä 2006. Huvilassa on asunto, ateljeehuoneisto sekä työtiloja, joita vuokrataan ensisijaisesti taiteilijatalon asukkailla taiteelliseen toimintaan, esityksiin ja näyttelyihin, mutta myös kokous- ja juhlatilaisuuksiin.

Kaupunki on myöntänyt asuntotuotantorahastosta primäärilainaa molempiin kohteisiin. Kaupungin säätiölle myöntämien lainojen jäljellä oleva pääoma on yhteensä 3 895 560,98 euroa eikä säätiöllä ole muita lainoja.

Säätiön asunnoista perimässä vuokrassa ei riittävässä määrin ole vaurauduttu rakennusten kunnossapitoon liittyviin kustannuksiin, minkä seurauksena säätiön maksuvalmius on laskenut heikoksi. Helsingin kaupungin 450-vuotistaiteilijatalosäätiö on aloittanut sopeutustoimet maksuvalmiutensa parantamiseksi ja päättänyt 9.4. kokouksessaan vuokrankorotuksista 1.5.2019 alkaen, mutta ne eivät säätiön laskelmien mukaisesti tuo nopeaa parannusta yhtiön taloustilanteeseen. Säätiö on hakenut kaupungilta lainaa 100 000 euroa taloudellisen tilanteensa tervehdyttämiseksi neljän vuoden takaisinmaksuajalla, kuukausittaisina tasasuuruksina lyhennyksinä, jolloin lainanhoitokulujen vaikutus säätiön maksuvalmiuteen saadaan kohtuullistettua. Alustavien laskelmien ja vuosille 2020–2022 suunniteltujen vuokrankorotusten perusteella voidaan arvioida säätiön talouden saavuttavan tasapainon vuosien 2021 ja 2022 aikana.

## Kuntalaki ja valtioneuvosto

Kuntalain 129 §:n 1 momentin mukaan kunnan myöntämä laina, takaus tai muu vakuus ei saa vaarantaa kunnan kykyä vastata sille laissa säädettyistä tehtävistä. Kunta ei saa myöntää lainaa, takausta tai muuta vakuutta, jos siihen sisältyy merkittävä taloudellinen riski. Kunnan edut



24.06.2019

tulee turvata riittävän kattavilla vastavakuuksilla ja mikäli vakuutta tai vastavakuutta ei edellytetä, vakuuden puuttuminen ei aiheuta kuntalain tarkoittamaa merkittävää taloudellista riskiä. Kuntalain 129 §:n 2 momentin nojalla kunta voi myöntää takauksen tai muun vakuuden kilpailutilanteessa markkinoilla toimivan yhteisön velasta tai muusta sitoumuksesta ainoastaan, jos yhteisö kuuluu kuntakonserniin tai se on kuntien tai kuntien ja valtion yhteisessä määräysvallassa.

Helsingin kaupungin 450-vuotistaiteilijatalosäätiö on osa kaupunkikonsernia ja lainalle asetetaan tavanomaiset vakuudet. Tytäryhteisöjen toiminnan lainoittamiseen sisältyvää riskiä pienentää se, että tytäryhteisöt ovat kaupungin omistajaohjauksen ja konsernivalvonnan alla ja velvollisia noudattamaan toiminnassaan kaupungin konserniohjetta ja kaupungin antamaa konserniohjausta. Kaupungin talouden tunnuslukujen perusteella arvioituna voidaan todeta, että kaupungin lakisääteisten tehtävien hoitamisen tai talouden ei erittäin varovaisestikaan arvioituna voida katsoa vaarantuvan yksittäiselle yhteisölle myönnettyjen miljoonien tai edes kymmenien miljoonien eurojen lainoista tai takauksista.

Lainaehdojen voidaan katsoa olevan markkinaehtoisia kun lainalta perittävä korko on korkeampi kuin Euroopan komission tiedonannossa viite- ja diskonttokorkojen määrittämisessä sovellettavan menetelmän tarkistamisesta (2008/C14/02) on määritelty. Lainalta perittävän korkotason ollessa tiedonannossa määritelty tuen määrän korkotaso tai korkeampi voidaan koron katsoa olevan markkinaehtoinen, jolloin järjestelyyn ei sisälly valtiontueksi katsottavaa taloudellista etua.

**Esittelijä**

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

**Lisätiedot**

Pipsa Kotamäki, rahoitussihteeri, puhelin: 31036125  
pipsa.kotamaki(a)hel.fi

**Liitteet**

1 Lainahakemus

**Muutoksenhaku**

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

**Otteet**

**Ote**  
Hakija

**Otteen liitteet**  
Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus



24.06.2019

Asia/11

---

**Tiedoksi**

Kaupunginkanslia

---

**Postiosoite**

PL 1  
00099 HELSINGIN KAUPUNKI  
helsinki.kirjaamo@hel.fi

**Käyntiosoite**

Pohjoisesplanadi 11-13  
Helsinki 17  
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

**Puhelin**

+358 9 310 1641

**Faksi**

+358 9 655 783

**Y-tunnus**

0201256-6

**Tilinro**

FI0680001200062637

**Alv.nro**

FI02012566





## § 482

### Helsingin kaupungin henkilöstön tasa-arvosuunnitelma vuosille 2019-2021

HEL 2018-010298 T 01 00 00 03

#### Päätös

Kaupunginhallitus hyväksyi henkilöstön tasa-arvosuunnitelman päämäärät, tavoitteet ja mittarit tavoitetasoineen vuosille 2019-2021 (liite 1).

Kaupunginhallitus merkitsi tiedoksi erillisen toimenpidesuunnitelman ajanjaksolle 6/2019-6/2021 (liite 2).

Kaupunginhallitus kehotti kaikkia toimialoja, liikelaitoksia ja virastoja tekemään toimeenpanosuunnitelmansa kaupunkitasoisen tasa-arvosuunnitelman pohjalta.

#### Esittelijä

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

#### Lisätiedot

Nina Gros, henkilöstöjohtaja, puhelin: 09 310 37965  
nina.gros(a)hel.fi  
Susanna Puustinen, hr-asiantuntija, puhelin: 09 310 25586  
susanna.puustinen(a)hel.fi

#### Liitteet

- 1 Liite 1. Henkilöstön tasa-arvosuunnitelma2019-2021
- 2 Liite 2. Toimenpidesuunnitelma
- 3 Tasa-arvotoimikunnan kannanotto palkka-avoimuudesta 9.11.2018
- 4 Tasa-arvotoimikunnan lausunto henkilöstön tasa-arvosuunnitelmasta 20.5.2019

#### Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

#### Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

#### Esittelijän perustelut

Hallintosäännön mukaan kaupunginhallitus vastaa kaupungin henkilöstöpolitiikasta. Helsingin kaupungin henkilöstön tasa-arvosuunnitelman 2014-2018 kausi on päättynyt.



Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta edellyttää henkilöstön sukupuolten tasa-arvon edistämistä kunnan työnantajaroolissa. Tasa-arvolain 6 a § mukaan työnantajan on laadittava vähintään joka toinen vuosi erityisesti palkkausta ja muita palvelussuhteen ehtoja koskeva tasa-arvosuunnitelma, jonka mukaisesti toteutetaan tasa-arvoa edistävät toimet jos työnantajan palvelussuhteessa olevan henkilöstön määrä on säännöllisesti vähintään 30 työntekijää. Tasa-arvolakiin on tullut myös uusi 6 c §, jonka mukaan työnantajien tulee ennaltaehkäistä sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun perustuvaa syrjintää tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti. Tämä on huomioitu henkilöstön tasa-arvosuunnitelmaa valmisteltaessa.

Tasa-arvotyö on pitkäjänteistä työtä. Täten päätettävänä olevan henkilöstön tasa-arvosuunnitelman päämäärineen on perusteltua ulottua strategiakauden loppuun vuodelle 2021. Toimenpidesuunnitelma sen sijaan päivitetään ja käsitellään kaupunginhallituksessa kahden vuoden välein tasa-arvolain mukaisesti.

Helsingin kaupungin tasa-arvosuunnitelman 2019-2021 päämäärät ovat:

- kaupunki edistää ja kehittää aktiivisesti toimintakulttuuria, jonka perustana ovat tasa-arvo ja yhdenvertaisuus,
- työnantajana kaupunki edellyttää asiallista ja arvostavaa suhtautumista kaikkia työyhteisön jäseniä ja asiakkaita kohtaan,
- jokainen tulee kohdelluksi, kohdatuksi ja johdetuksi hyvin ja reilusti,
- sukupuoleen, sen ilmaisuun tai sukupuoli-identiteettiin perustuvaa syrjintää ei ilmene,
- työpaikoilla ei ilmene seksuaalista häirintää,
- tasa-arvoon liittyvät mahdolliset ongelmat otetaan välittömästi puheeksi, niihin puututaan ja toimitaan.

#### Tasa-arvosuunnitelman mittarit, tavoitetasot ja toimeenpano

Kaupunginhallitus käsitteli Helsingin kaupungin uutta henkilöstön tasa-arvosuunnitelmaa 4.2.2019 ja palautti suunnitelman uudelleen valmisteltavaksi siten, että Helsingin kaupungin henkilöstön tasa-arvosuunnitelmassa vuosille 2019-2021 asetetaan tarkat koko kaupunkia ja toimialoja koskevat tavoitetasot sekä näihin liittyvät konkreettiset ja tarkat vuosikohtaiset toimenpide-esitykset sekä näihin liittyvät tarkat mittarit.

Päivitetyn tasa-arvosuunnitelman (liite 1) liitetaulukossa (liite 2) on kuvattu toimenpiteet, täsmennetyt mittarit, vastuut ja aikataulu.

Osa tavoitteista on kehittämistavoitteita, jolloin mittarina on tavoitteen toteutuminen.



Osaan määrällisistä mittareista on tarkennettu tavoitetasot (kts. taulukko 2 kaupunkitasoisten mittaritavoitteiden osalta). Nämä mittarit ovat sellaisia, joihin työnantaja toimillaan pystyy vaikuttamaan (esim. Kunta10-tutkimuksen kysymykset kehityskeskusteluiden käymisestä ja työajan hallinnasta).

Kaupunginkanslia asetti toimialojen, liikelaitosten ja virastojen mittareihin tavoitetasot samalla logiikalla kuin kaupunkitasoisiin mittareihin (liite 2). Toimialat, liikelaitokset ja virastot hyödyntävät näitä mittaritavoitteita omia toteuttamissuunnitelmia valmistellessaan.

Osaan mittareista on haastavampaa asettaa varsinaista tavoitetasoa, koska niihin heijastuvat henkilöstöjohtamisen toimenpiteiden lisäksi myös muut yhteiskunnalliset ilmiöt, kuten syntyvyys. Tällaisia mittareita ovat esimerkiksi työelämän joustot ja perhevapaiden käyttö. Muutoksia näissä mittareissa seurataan kuitenkin säännöllisessä vuosittaisessa henkilöstöraportoinnissa. Työelämän asenteisiin ja perhemyönteiseen kulttuuriin pyritään aktiivisesti vaikuttamaan henkilöstön tasa-arvosuunnitelman toimenpiteillä.

Toimialat, liikelaitokset ja virastot täsmentävät omat vastuutahonsa omiin tasa-arvosuunnitelman pohjalta tehtyihin toimenpidesuunnitelmiinsa kaupunginhallituksen hyväksytyä toimialojen, liikelaitoksia ja virastoja koskevan henkilöstön tasa-arvosuunnitelman.

Tasa-arvosuunnitelman yhteisvalmistelussa on käyty laaja-alaista keskustelua eri sidosryhmien kanssa

Helsingin kaupungin henkilöstön tasa-arvosuunnitelman laatimisessa on ollut mukana henkilöstöjärjestöjen, työsuojeluorganisaation, työterveyshuollon, henkilöstöhallinnon ja linjajohdon edustajia sekä kaupungin seksuaali- ja sukupuolivähemmistöverkoston jäseniä. Suunnitelman valmistelu käynnistyi työpajalla, johon osallistui myös toimialojen, liikelaitosten ja virastojen HR sekä esimiesten ja johdon edustajia. Suunnitelmaa on käsitelty kaupungin henkilöstötoimikunnassa kahdesti.

Tasa-arvotoimikunnan kannanotto palkka-avoimuudesta ja lausunto tasa-arvosuunnitelmasta

Helsingin kaupungin tasa-arvotoimikunta on kommentoinut suunnitelman toimenpiteitä 18.10.2018 kokouksessaan ja toimittanut kannanotton palkka-avoimuuden lisäämiseksi. Tasa-arvotoimikunnalta saatiin myös lausunto tasa-arvosuunnitelmasta 31.5.2019.

Toimikunnan kannanotto ja lausunto ovat tuoneet valmisteluun tärkeitä näkökulmia, erityisesti palkka-avoimuuteen on kiinnitetty huomiota. Kaupunkiorganisaatiossa palkat ovat julkisia. Kaupunki edistää avointa ja läpinäkyvää palkka- ja palkitsemispolitiikkaa, muun muassa ohjeis-



tamalla esimiehiä kertomaan palkkauksen ja palkitsemisen perusteluista. Avoimuus lisää tietoa siitä, millä perusteella palkat voivat kehittyä ja sitä kautta palkkatyytyväisyyttä. Palkka-avoimuutta on tarkoitus lisätä entisestään Helmi-intran sivuja hyödyntämällä hyödyntämällä.

Tehtävien vaativuusluokittelu ja valmiit luokittelutiedot tulevat olemaan saatavilla Helmi-intrassa, sitä mukaa kuin tieto on käytettävissä. Palkan määräytymistä tukevien järjestelmien käyttöönotto tulee helpottamaan viestintää palkoista ja mahdollistaa myöhemmin vaativuusluokkakoh- taisten palkkatietojen julkaisun.

Joka toinen vuosi toteutettavaa palkkakartoitusta hyödynnetään pa- remmin ja palkkausta ja palkitsemista seurataan säännöllisesti tasa- arvon näkökulmasta. Palkkakartoituksen käsittelylle luodaan kaupun- kiyhteinen toimintatapa, jota toteutetaan jo 2019 palkkakartoituksen yh- teydessä. Lisäksi johto ja esihenkilöt tarkastelevat kerta- ja tulospalk- kioiden jakautumista sukupuolittain ja ryhtyvät tarvittaviin toimenpitei- siin.

Työyhteisöissä tehdyt palkkaratkaisut kerrotaan perusteluineen avoi- mesti. Esihenkilöiden tehtävänä on kertoa palkkaratkaisuista. Lisäksi vahvistetaan esihenkilöiden palkitsemisosaamista mm. koulutuksilla. Tehdyissä pysyvissä korotuksissa noudatetaan läpinäkyvyyttä.

Tasa-arvotoimikunta on kehottanut kiinnittämään huomiota tasa-arvoa tukevan termistön käyttöön. Tästä syystä henkilöstön tasa-arvosuunni- telmassa ei enää käytetä termiä "esimies", vaan se on korvattu termillä "esihenkilö" tarkoituksena edistää termin käyttöä laajemminkin.

Vastuutahot eri toimenpiteille on identifioitu toimintasuunnitelmaan (liite 2) tarkemmin tasa-arvotoimikunnan ehdotuksen mukaisesti. Tasa-ar- votoimikunta toivoi myös, että kaikki tavoitteet konkretisoitaisiin yhtä selkeästi. Osassa tavoitteissa tämä on helppoa, mutta osassa tavoit- teista toimialat, liikelaitokset ja virastot ovat käytännössä eri vaiheissa asioiden edistäjiä.

Tarkoituksena on, että liikelaitokset, virastot ja toimialat laativat tasa- arvosuunnitelman pohjalta omat yksityiskohtaisemmat toimenpide- suunnitelmansa, joihin identifioidaan vastuutahot sekä tarkennetaan si- tä, mitä tavoite ko. toimialalla heiltä edellyttää. Helsingin kaupunki on suuri organisaatio ja kaikki organisaation osat eivät etene kaikkien ta- voitteiden osalta samantahtisesti.

Mittareihin tehdyt tavoitetasot ovat osittain hyvinkin korkeat. Tällainen on esimerkiksi Kunta10-kyselyn tavoitetaso sosiaalisen pääoman mitta- rissa. Siinä pyritään 0,15 nousuun asteikolla 1-5 eli arvosta 3,75 arvoon 3,90. Kaupungilla on lähes 38 000 työntekijää ja jo pienenkin muutok-



sen esiin saaminen mittareissa vaatii paljon kehittämistyötä ja yhteisiä ponnisteluja.

Osan toimenpiteistä kohdalla käytetään laadullisia mittareita ja arviointia, koska näihin asioihin ei ole määrällistä mittareita. Kaikista asioista ole järkevää toteuttaa erillistä kyselytutkimusta, koska kaupunki kehittää jatkuvasti tasa-arvon mittaamista HR-järjestelmä- ja kehittämistyön ohessa. Mittaaminen ja arviointi vaativat kokonaisvaltaista otetta. Laadullinen arviointi on erittäin hyvä ja järkevä lisä määrällisten mittareiden ja indikaattoreiden hyödyntämisen lisäksi. Näin myös tehty toiminta tulee tietoon ja kuvattua. Tasa-arvosuunnitelman toteutumista arvioitaessa toimialojen, liikelaitosten ja virastojen tulee kuvata tehtyä toimintaansa eri tavoitteiden osalta.

#### Henkilöstön tasa-arvosuunnitelman toimeenpano

Kaupunginkanslia, toimialat, liikelaitokset ja virastot vastaavat kukin osaltaan tasa-arvosuunnitelman toimeenpanosta ja seurannasta toimintasuunnitelmien mukaisesti. Henkilöstön tasa-arvosuunnitelmaa seurataan myös yhteistyössä henkilöstöjärjestöjen ja työsuojelun edustajien kanssa henkilöstötoimikunnissa.

Henkilöstön tasa-arvosuunnitelman toimeenpanon tueksi tullaan laatimaan erillinen viestintäsuunnitelma ja verkkoaineistoa. Liitteenä olevasta suunnitelmasta tehdään myös painotuote, jota jaetaan laajasti työpaikoille.

#### Henkilöstön tasa-arvo on yksi toimivan kaupungin kivijaloista

Helsingin kaupungin strategian tavoitteena on olla maailman toimivin kaupunki. Toimivuus rakentuu osaltaan tasa-arvolle ja yhdenvertaisuudelle. Strategiansa mukaisesti kaupunki harjoittaa vastuullista henkilöstöpolitiikkaa ja panostaa hyvään johtajuuteen. Strategia painottaa myös sitä, että tasavertainen toista kunnioittava kohtelu on edellytys sille, että kaupungin kasvu ja muutos näyttäytyvät kaikille myönteisenä asiana.

Henkilöstön tasa-arvosuunnitelmalla vaikutetaan henkilöstökokemukseen, mikä heijastuu asiakastyytyväisyyteen, laadukkaiden palveluiden tuottamiseen ja toimivan Helsingin rakentumiseen. Hyvinvoiva henkilöstö on Helsingin kaupungin tärkein voimavara toimivan kaupungin kehittämisessä. Hyvinvoivan henkilöstön työ on tuloksellista eikä tarpeettomia sairauspoissaoloja ilmene. Hyvä henkilöstökokemus heijastuu työelämän laatuun Helsingin kaupungilla.

#### Tasa-arvosuunnitelman vaikutukset

<b>Postiosoite</b> PL 1 00099 HELSINGIN KAUPUNKI helsinki.kirjaamo@hel.fi	<b>Käyntiosoite</b> Pohjoisesplanadi 11-13 Helsinki 17 <a href="http://www.hel.fi/kaupunginhallitus">http://www.hel.fi/kaupunginhallitus</a>	<b>Puhelin</b> +358 9 310 1641 <b>Faksi</b> +358 9 655 783	<b>Y-tunnus</b> 0201256-6	<b>Tilinro</b> FI0680001200062637 <b>Alv.nro</b> FI02012566
--	---	---	------------------------------	--



Helsingin kaupunki on Suomen suurin työnantaja. Tasa-arvosuunnitelman toimenpiteiden ja tavoitteiden toteutuminen ja heijastuminen suureen määrään henkilöstöä vaikuttaa suomalaisen työelämän tasa-arvon ja työhyvinvoinnin kehittymiseen laajasti.

Esittelijä

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Nina Gros, henkilöstöjohtaja, puhelin: 09 310 37965  
nina.gros(a)hel.fi  
Susanna Puustinen, hr-asiantuntija, puhelin: 09 310 25586  
susanna.puustinen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Liite 1. Henkilöstön tasa-arvosuunnitelma2019-2021
- 2 Liite 2. Toimenpidesuunnitelma
- 3 Tasa-arvotoimikunnan kannanotto palkka-avoimuudesta 9.11.2018
- 4 Tasa-arvotoimikunnan lausunto henkilöstön tasa-arvosuunnitelmasta 20.5.2019

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 04.02.2019 § 107

HEL 2018-010298 T 01 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti palauttaa asian uudelleen valmisteltavaksi siten, että Helsingin kaupungin henkilöstön tasa-arvosuunnitelmassa vuosille 2019-2021 asetetaan tarkat koko kaupunkia ja toimialoja koskevat tavoitetasot sekä näihin liittyvät konkreettiset ja tarkat vuosikohtaiset toimenpide-esitykset sekä näihin liittyvät tarkat mittarit.

Käsittely

04.02.2019 Palautettiin

Palautusehdotus:

Veronika Honkasalo: Helsingin kaupungin henkilöstön tasa-arvosuunnitelma vuosille 2019-2021 palautetaan uudelleen valmisteltavaksi siten, että suunnitelmassa asetetaan tarkat koko kaupunkia ja toimialoja kos-



24.06.2019

kevat tavoitetasot sekä näihin liittyvät konkreettiset ja tarkat vuosikoh-  
taiset toimenpide-esitykset sekä näihin liittyvät tarkat mittarit.

Kannattaja: Marcus Rantala

Palautusehdotus:

Mari Rantanen: Palautetaan tasa-arvosuunnitelma ja toimenpiteet uu-  
delleen valmisteltavaksi sukupuolen liian korostamisen vuoksi.

Toimenpidesuunnitelmassa ei pyritä tasapuolisuuteen ja tasa-arvoon  
vaan kehoitetaan sukupuolen painottamiseen tasavertaisten hakijoiden  
välillä. Lisäksi on mahdoton painottaa sukupuolta jos toisaalta niitä sa-  
notaan olevan satoja, mikä sukupuoli tällöin on etusijalla rekrytoinnis-  
sa? Joskin tässä kohdassa olisi syytä huomioida miesten vähäinen  
määrä kaupungin henkilöstössä.

Lähtökohta tulee olla pätevyyteen perustuva rekrytointi, työura, palk-  
kaus ja palkitseminen. On työnantajan näkökulmasta erityisen ongel-  
mallista jos vahvasti halutaan kuitenkin viestiä, että sukupuoli tai suku-  
puoli-identiteetti olisi merkitsevämpää kuin osaaminen.

Valmistelussa on syytä muistaa, että työ ja työpaikka on työntekoa var-  
ten. Korostunut viestintä voi olla omiaan ahdistamaan ihmistä, joka ei  
halua korostaa omaa sukupuoltaan tai identiteettiään, vaan tehdä työ-  
tänsä. Suomi on yksi maailman tasa-arvoisimmista maista eikä ole  
nähtävissä, että laajamittaisesti Suomessa olisi mahdotonta esimerkiksi  
edetä urallaan, on sukupuoli sitten mikä tahansa, vaikka yksittäisiä on-  
gelmia onkin.

Mari Rantasen palautusehdotusta ei kannatettu, joten se raukesi.

Asian käsittelyn keskeyttämisestä äänestettiin ennen keskustelun jat-  
kamista.

Äänestys

JAA-ehdotus: Asian käsittelyä jatketaan

EI-ehdotus: Veronika Honkasalon palautusehdotuksen mukaisesti

Jaa-äännet: 2

Mari Rantanen, Wille Rydman

Ei-äännet: 13

Paavo Arhinmäki, Jasmin Hamid, Kaisa Hernberg, Veronika Honkasa-  
lo, Terhi Koulumies, Maria Ohisalo, Pia Pakarinen, Marcus Rantala,  
Nasima Razmyar, Daniel Sazonov, Tomi Sevander, Anni Sinnemäki,  
Jan Vapaavuori



24.06.2019

Kaupunginhallitus päätti palauttaa asian uudelleen valmisteltavaksi äänin 2 - 13.

28.01.2019 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Asta Enroos, va. henkilöstöjohtaja, puhelin: 09 310 36420  
asta.enroos(a)hel.fi  
Susanna Puustinen, hr-asiantuntija, puhelin: 09 310 25586  
susanna.puustinen(a)hel.fi





24.06.2019

Asia/13

## § 483

### Helsingin kaupungin palveluiden tasa-arvosuunnitelma vuosille 2019-2021

HEL 2019-006772 T 01 00 00 03

#### Päätös

Kaupunginhallitus päätti hyväksyä Helsingin kaupungin palvelujen tasa-arvosuunnitelman vuosille 2019–2021.

#### Esittelijä

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

#### Lisätiedot

Milla Sandt, suunnittelija, puhelin: 310 36229  
milla.sandt(a)hel.fi

#### Liitteet

1 Palveluiden tasa-arvosuunnitelma 2019-2021

#### Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

#### Otteet

**Ote**  
Päätöksessä mainitut

**Otteen liitteet**  
Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

#### Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

#### Esittelijän perustelut

Tasa-arvolaki edellyttää kaikilta viranomaisilta, kunnat mukaan lukien, sukupuolten tasa-arvon suunnitelmallista edistämistä kaikessa toiminnassa ja valmistelussa. Lisäksi tasa-arvolaki edellyttää sukupuoli-identiteettiä tai sukupuolen ilmaisuun perustuvan syrjinnän ehkäisemistä. Palveluiden tasa-arvosuunnitelma vie käytäntöön näitä tasa-arvolain vaatimuksia.

Helsingin tavoitteena on edistää sukupuolten tasa-arvoa kunnianhimoisesti ja tukea sitä kautta kaikkien kaupunkilaisten ihmisoikeuksien to-



teutumista. Palveluiden tasa-arvosuunnitelma 2019–2021 linjaa konkreettisia tasa-arvotavoitteita ja -toimenpiteitä meneillään olevan valtuustokauden loppuun asti, ja se koskee kaupungin kaikkia toimialoja ja keskushallintoa.

#### Palveluiden tasa-arvosuunnitelman laatiminen, toteutus ja seuranta

Palveluiden tasa-arvosuunnitelma on laadittu yhteistyössä Helsingin kaupungin toimialojen ja kaupunginkanslian kanssa. Suunnitelman laatimisessa on lisäksi ollut tärkeänä yhteistyötahona kaupunginhallituksen asettama tasa-arvotoimikunta, joka on ollut mukana suunnitelmaprosessin kaikissa vaiheissa antamassa työhön asiantuntemustaan.

Suunnitelma on laadittu vuosille 2019–2021, ja se toteutetaan nykyisen valtuustokauden loppuun mennessä. Suunnitelmakaudella on tavoitteena viedä sukupuolten tasa-arvon edistämistä entistä konkreettisempaan suuntaan. Lisäksi tavoitteena on, että tasa-arvo on läpileikkävästi mukana kaikkien toimialojen tekemässä palveluiden kehittämisessä. Tämän vuoksi suunnitelmassa on konkreettisia, vuosien 2019–21 aikana toteutettavia tavoitteita ja toimenpiteitä jokaiselle toimialalle ja keskushallinnolle. Toimenpiteiden toteuttamisvastuut on määritelty suunnitelmassa.

Tasa-arvosuunnitelman toteuttamisesta tehdään väliarviointi vuoden 2020 loppupuolella yhteistyössä toimialojen, tasa-arvotoimikunnan ja kaupungin ihmisoikeusverkoston kanssa. Väliarvioinnin tarkoituksena on raportoida ennen viimeisen suunnitelmavuoden käynnistymistä siitä, mitkä toimenpiteet on toteutettu, mitkä ovat käynnissä, ja mitkä vaativat vielä tekemistä. Ihmisoikeusverkosto, joka koostuu kaupunginkanslian ja toimialojen työntekijöistä ja viranhaltijoista, on väliarvioinnin lisäksi tukena myös suunnitelman toteutuksessa.

Palveluiden tasa-arvosuunnitelman toteutumisesta raportoidaan kaupunginhallitukselle suunnitelmakauden päättyessä vuonna 2021.

Hyväksytty suunnitelma taitetaan ja painetaan, ja se jaetaan kaupungin kaikille toimialoille ja keskushallintoon. Lisäksi suunnitelmasta viestitään kaupunkilaisille.

#### Palveluiden tasa-arvosuunnitelma ja Helsingin kaupunkistrategia

Helsingin tasa-arvotyö perustuu tasa-arvolain lisäksi kaupunkistrategiaan 2017–2021, jossa sukupuolten tasa-arvo on nostettu tärkeäksi tavoitteeksi. Strategian mukaisesti Helsingin tavoitteena on olla maailman toimivin kaupunki, jonka toimivuus rakentuu muun muassa tasa-arvolle ja yhdenvertaisuudelle. Strategiassa sitoudutaan siihen, että sukupuolten tasa-arvo on läpäisevä periaate kaikessa kaupungin toi-



24.06.2019

Asia/13

minnassa. Tämä vaatii paljon konkreettista tekemistä, ja palveluiden tasa-arvosuunnitelma on yksi väline strategian toteuttamiseksi.

Kaiken palveluihin liittyvän tasa-arvotyön tärkein tavoite on, että Helsinki kehittyy sellaiseksi kaupungiksi, jossa kaikkia sukupuolia, sukupuoli-identiteettejä ja sukupuolen ilmaisuja edustavat ihmiset saavat näkyä, kuulua, osallistua ja toimia tasa-arvoisina kaupunkilaisina ilman suoraa tai välillistä syrjintää. Tämä suunnitelma on osaltaan viemässä tätä tavoitetta käytäntöön.

**Esittelijä**

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

**Lisätiedot**

Milla Sandt, suunnittelija, puhelin: 310 36229  
milla.sandt(a)hel.fi

**Liitteet**

1 Palveluiden tasa-arvosuunnitelma 2019-2021

**Muutoksenhaku**

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

**Otteet**

**Ote**

Päätöksessä mainitut

**Otteen liitteet**

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus



24.06.2019

Asia/14

## § 484

### Valtuutettu Tuomas Rantasen toivomusponsi lasten ja nuorten psykiatrisen hoitoketjun yhteistyöstä

HEL 2018-012654 T 00 00 03

#### Päätös

Kaupunginhallitus merkitsi tiedoksi selvityksen kaupunginvaltuuston 28.11.2018 hyväksymän toivomusponnen (Tuomas Rantanen) johdosta tehdyistä toimenpiteistä ja toimitti selvityksen ponnen ehdottajalle sekä tiedoksi muille valtuutetuille.

Samalla kaupunginhallitus totesi, että myös kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten ja nuorten psykiatrista hoitoa on kehitettävä vastaamaan lasten tarpeita ja turvattava hoito yhteistyössä HUS:n kanssa. Kaupunginhallitus edellytti toimenpiteitä jälkihuollon nuorten asumisen ja palvelujen järjestämiseksi huomioiden jälkihuollon ikärajan nosto 25. ikävuoteen. Tukiasuntojen etsimisessä tulee kartoittaa kaupungin omistuksessa olevien asuntojen koko varanto.

#### Käsittely

Vastaehdotus:

Sanna Vesikansa: Lisätään päätösehdotuksen loppuun:

"Samalla kaupunginhallitus toteaa, että myös kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten ja nuorten psykiatrista hoitoa on kehitettävä vastaamaan lasten tarpeita ja turvattava hoito yhteistyössä HUS:n kanssa. Kaupunginhallitus edellyttää toimenpiteitä jälkihuollon nuorten asumisen ja palvelujen järjestämiseksi huomioiden jälkihuollon ikärajan nosto 25. ikävuoteen. Tukiasuntojen etsimisessä tulee kartoittaa kaupungin omistuksessa olevien asuntojen koko varanto."

Kannattaja: Daniel Sazonov

Kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti Sanna Vesikansan vastaehdotuksen mukaisesti muutetun ehdotuksen.

Esittelijä

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184  
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

#### Muutoksenhaku

##### Postiosoite

PL 1  
00099 HELSINGIN KAUPUNKI  
helsinki.kirjaamo@hel.fi

##### Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13  
Helsinki 17  
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

##### Puhelin

+358 9 310 1641

##### Faksi

+358 9 655 783

##### Y-tunnus

0201256-6

##### Tilinro

FI0680001200062637

##### Alv.nro

FI02012566



---

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

**Otteet**

**Ote**

Ponnen ehdottaja

**Otteen liitteet**

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

**Päätösehdotus**

Kaupunginhallitus merkitsee tiedoksi selvityksen kaupunginvaltuuston 28.11.2018 hyväksymän toivomusponnen (Tuomas Rantanen) johdosta tehdyistä toimenpiteistä ja toimittaa selvityksen ponnen ehdottajalle sekä tiedoksi muille valtuutetuille.

**Esittelijän perustelut**

Käsitellessään 28.11.2018 kaupungin talousarviota vuodeksi 2019 ja taloussuunnitelmaa vuosille 2019-2021 kaupunginvaltuusto hyväksyi samalla seuraavan toivomusponnen: "Valtuusto edellyttää, että kaupunki olemassa olevien määrärahojen puitteissa selvittää, mitä korjausliikkeitä olisi tehtävä HUSin lasten ja nuorten psykiatrisen hoitoketjun ja kaupungin omien sote-palvelujen ja oppilashuollon yhteistyössä olevien ongelmien ratkaisemiseksi." (Tuomas Rantanen).

Helsingissä lastenpsykiatrinen toiminta on keskitetty Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymälle (HUS) 1.1.2008 lukien. Erikoissairaanhoidon lähetemäärät ovat kasvaneet voimakkaasti viime vuosina. Sekä lastenpsykiatriassa että nuorisopsykiatriassa yli kolme kuukautta hoitoon pääsyä odottaneiden potilaiden määrä on kasvanut ja hoitoon pääsyn odotusaika on pidentynyt.

Pääkaupunkiseudun kaupunkien ja HUSin tarkastuslautakuntien vuonna 2018 tekemän yhteisarvioinnin perusteella lasten ja nuorten pääsy mielenterveyspalveluihin ei ole kaikilta osin sujuvaa.

Arvioinnissa todettiin puutteita perustason palveluissa. Psykologin ja psykiatrisen sairaanhoitajan palveluja ei ole riittävästi, myös lääkäreistä on pulaa. Palvelua järjestäviä tahoja on useita ja tiedonkulku on puutteellista. Erikoissairaanhoidon lähetekäytäntö on raskas ja ohjaus jatkohoitoon ei aina toimi. Lastensuojelun näkemyksen mukaan kaikkein vaikeimmin oireilevia lapsia ja nuoria voidaan joutua sijoittamaan kiireellisesti, koska heille ei ole tarjolla riittävän tiivistä hoitokontaktia.

Pääkaupunkiseudun ja HUSin tarkastustoimet antoivat useita yhteisiä suosituksia lasten ja nuorten mielenterveyspalvelujen saatavuuden parantamiseksi. Mm. opiskeluhuollon psykologipalveluja ja psykiatrisen



sairaanhoidajan palveluja, perheneuvola tai vastaavaa nuorten yksikköä tulisi vahvistaa. Lisäksi suositeltiin vastuuhenkilön nimeämistä palvelujen ja hoidon koordinoimiseksi, yhteistyön lisäämistä lääkärien rekrytointiin, lähetekäytännön sujuvoittamiseen sekä jatkohoitoon ohjaamiseen.

Perhekeskusten moniammatillinen toimintamalli edesauttaa koordinoitusti lasten ja nuorten tarpeen mukaisten ja oikea-aikaisten palvelujen tarjoamista. Toimintamallin perustana ovat osaamisen ja resurssien oikea kohdentaminen sekä selkeät hoito- ja palveluprosessit. Näin kyetään tunnistamaan erilaiset kehitys- ja oppimisvaikeudet ja kohdentamaan lapselle ja nuorelle sekä perheelle riittävää tukea varhaisessa vaiheessa.

Kasvatus- ja perheneuvonnassa (perheneuvola) vanhemmuuden tukeminen ja perheen vuorovaikutussuhteiden vahvistaminen ovat psykososiaalisen tuen muotoja, jotka tukevat lasten, nuorten ja perheiden mielenterveyttä. Neuropsykologista osaamista ja asiantuntemusta on tarkoitus vahvistaa syksyllä 2019 alkavilla henkilöstön koulutuksilla perhe- ja sosiaalipalveluissa.

Koulutuksen ja työelämän ulkopuolella oleville nuorille on tarjottu vuodesta 2002 lähtien terveydenhoitajien tapaamisia yhteispalvelupisteissä sekä Työvoiman palvelukeskuksessa Ohjaamossa. Kaupunginhallituksen kahden miljoonan euron erillismäärärahan turvin on meneillään liikkuvan mielenterveystiimin kokeilu, joka tarjoaa tapaamisia muun muassa Ohjaamon, tiettyjen oppilaitosten, nuorten sosiaalityön ja jälkihuollon asiakkaille.

Lastensuojelun asiakkaiden näkökulmasta on tärkeää, että yhteistyössä HUSin kanssa kyetään etenemään konkreettisiin toimenpiteisiin, erityisesti kotona asuvien nuorten nuorisopsykiatristen palvelujen kehittämisessä ja vahvistamisessa.

13–23-vuotiaille nuorille mielenterveys- ja päihdepalveluja tarjoavan nuorisoaseman resursointia ja palvelun saavutettavuutta lisätään vuoden 2019 aikana. Lisäksi perustetaan uusi matalan kynnyksen mielenterveys- ja päihdepiste.

Kuluvan vuoden aikana Helsingin sosiaali- ja terveystoimiala, kasvatus- ja koulutustoimiala sekä HUS konseptoivat yhteisen palvelu- ja prosessiketjun lapsen varhaisen tuen tarpeen sekä nuorten mielenterveysongelmien havainnointiin ja hoitoon. Samalla rakennetaan yli 12-vuotiaiden nuorten päihde- ja mielenterveystyön palvelut ja toimintamallit. Lasten ja nuorten mielenterveysongelmia tarkastellaan organisaatio- ja sektorirajat ylittävänä ilmiönä, ei ainoastaan sairautena. Sosiaali- ja



terveystoimialalla on lisäksi käynnistetty hanke lääkärien saatavuuden ja pysyvyyden edistämiseksi.

Varhaisen tuen palveluja kehitetään niille lapsille ja nuorille, joille eivät esimerkiksi koulupsykologin käynnit riitä ja jotka tarvitsevat psykoterapiaa tai hoidollista tukea, vertaisryhmää tai ryhmämuotoista toiminnallista tukea.

Opiskeluhuollon yhteistyö sosiaali- ja terveystoimen ja psykiatrisen erikoissairaanhoidon kanssa on runsasta. Varsinkin Lapsi- ja perhepoliittisen muutosohjelman (Lape) myötä yhteistyö on lisääntynyt. Yhteistyörakenteita on edelleen parannettava ja säännöllistettävä.

Hallintosäännön 30 luvun 14 §:n mukaan kaupunginhallituksen on toimitettava ponnien ehdottajalle kirjallinen selvitys toivomusponnen johdosta tehdyistä toimenpiteistä viimeistään vuoden kuluttua ponnien hyväksymisestä. Selvitys on toimitettava erikseen myös muille valtuutetuille.

Esittelijä

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184  
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

**Muutoksenhaku**

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

**Otteet**

**Ote**

Ponnien ehdottaja

**Otteen liitteet**

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

**Tiedoksi**

Kaupunginvaltuusto

**Päätöshistoria**

Sosiaali- ja terveyslautakunta 04.06.2019 § 131

HEL 2018-012654 T 00 00 03

Lausunto

**Postiosoite**

PL 1  
00099 HELSINGIN KAUPUNKI  
helsinki.kirjaamo@hel.fi

**Käyntiosoite**

Pohjoisesplanadi 11-13  
Helsinki 17  
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

**Puhelin**

+358 9 310 1641

**Faksi**

+358 9 655 783

**Y-tunnus**

0201256-6

**Tilinro**

FI0680001200062637

**Alv.nro**

FI02012566



Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon valtuutettu Tuomas Rantasen toivomusponnosta koskien lasten ja nuorten psykiatria hoitoketjuja:

"Pääkaupunkiseudun kaupunkien ja Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin (HUS) tarkastuslautakuntien vuonna 2018 tekemän yhteisarvioinnin perusteella lasten ja nuorten pääsy mielenterveyspalveluihin ei ole kaikilta osin sujuvaa.

Kaupunkien lapsille ja nuorille tarjoamien mielenterveyspalvelujen järjestämistavassa on kaupunkien välisiä eroja. Esimerkiksi Espoossa toimii oma lastenpsykiatrinen avohoitoyksikkö kun taas Helsinki nojaa sovittun työnjaon mukaisesti HUSin palveluihin kaupunginvaltuuston vuonna 2007 tekemään päätökseen liittyen. Yhteistä kaupunkien palveluille on, että niihin on ruuhkaa. Erikoissairaanhoidon lähetemäärät ovat kasvaneet voimakkaasti viime vuosina. Sekä lastenpsykiatriassa että nuorisopsykiatriassa yli kolme kuukautta hoitoon pääsyä odottaneiden potilaiden määrä on kasvanut vuonna 2018 ja myös hoitoon pääsyn odotusaika on pidentynyt.

Arvioinnissa todettiin puutteita perustason palveluissa: psykologien ja psykiatrisen sairaanhoitajan palveluita ei ole riittävästi. Lääkäreistä on pulaa. Palvelua järjestäviä tahoja on useita ja tiedonkulku eri tahojen välillä on puutteellista. Erikoissairaanhoidon lähetekäytäntö on raskas ja jatkohoitoon ohjaus ei aina toimi. Lastensuojelun näkemyksen mukaan kaikkein vaikeimmin oireilevia lapsia ja nuoria voidaan joutua sijoittamaan kiireellisesti, koska heille ei ole tarjolla riittävän tiivistä hoitokontaktia.

Pääkaupunkiseudun ja HUSin tarkastustoimet antoivat useita yhteisiä suosituksia lasten ja nuorten mielenterveyspalvelujen saatavuuden parantamiseksi. Kaupungin tilanteesta riippuen tulisi vahvistaa opiskelu- huollon psykologipalveluita ja psykiatristen sairaanhoitajien palveluita tai perheneuvolaa ja vastaavaa nuorten yksikköä. Lisäksi suositeltiin vastuuhenkilön nimeämistä palvelujen ja hoidon koordinoimiseksi sekä yhteistyön lisäämistä lääkärien rekrytointiongelman helpottamiseksi, lähetekäytännön sujuvoittamiseksi ja jatkohoitoon ohjaamisessa.

Perhekeskusten moniammatillinen toimintamalli edesauttaa koordinoitusti lasten ja nuorten tarpeen mukaisten ja oikea-aikaisten palvelujen tarjoamista. Tämän toimintamallin perustana ovat erityistyöntekijöiden osaamisen ja resurssien oikea kohdentaminen sekä selkeät hoito- ja palveluprosessit. Näin kyetään tunnistamaan erilaiset kehitys- ja oppimisvaikeudet ja kohdentamaan lapselle ja nuorelle sekä perheelle riittävää tukea varhaisessa vaiheessa.





Kasvatus- ja perheneuvonnan (perheneuvola) tehtävänä olevat vanhemmuuden tukeminen ja perheen vuorovaikutussuhteiden vahvistaminen ovat psykososiaalisen tuen muotoja, jotka tukevat lasten, nuorten ja perheiden mielenterveyttä. Neuropsykologista osaamista ja asiantuntemusta vahvistetaan henkilöstön koulutuksilla perhe- ja sosiaalipalveluissa. Koulutukset alkavat syksyllä 2019.

Koulutuksen ja työelämän ulkopuolella oleville nuorille on tarjottu vuodesta 2002 lähtien terveydenhoitajien tapaamisia ensin yhteispalvelupisteissä, sittemmin Työvoiman palvelukeskuksessa, Ohjaamossa. Kaupunginhallituksen kahden miljoonan euron erillismäärärahan turvin on meneillään kokeilu liikkuvasta mielenterveystiimistä, joka tarjoaa tapaamisia muun muassa Ohjaamon, tiettyjen oppilaitosten, nuorten sosiaalityön ja jälkihuollon asiakkaille.

Lastensuojelun asiakkaiden näkökulmasta on tärkeää, että yhteistyössä HUSin kanssa kyetään etenemään konkreettisiin toimenpiteisiin, erityisesti kotona asuvien nuorten nuorisopsykiatristen palveluiden kehittämisessä ja vahvistamisessa.

13–23-vuotiaille nuorille mielenterveys- ja päihdepalveluita tarjoavan Nuorisoaseman resursointia ja palvelun saavutettavuutta lisätään vuoden 2019 aikana. Lisäksi perustetaan uusi matalan kynnyksen mielenterveys- ja päihdepiste, jonka kautta myös nuoret saavuttavat uuden helpon väylän neuvonnan ja palvelujen piiriin. Nuorisoaseman kehittäminen on osa lasten ja nuorten varhaisen tuen ja mielenterveyspalvelujen palveluketjun monialaista kehittämistä.

Vuonna 2019 Helsingin sosiaali- ja terveystoimen, kasvatus- ja koulutustoimen sekä HUSin kesken konseptoidaan yhteinen palvelu- ja prosessiketju lapsen varhaisen tuen tarpeen sekä nuorten mielenterveysongelmien havainnointiin ja hoitoon. Samalla rakennetaan yli 12-vuotiaiden nuorten päihde- ja mielenterveystyön palvelut ja toimintamallit. Näiden toimenpiteiden toteuttamiseksi on menossa valmistelevien työryhmien nimeäminen. Lasten ja nuorten mielenterveysongelmia tullaan tarkastelemaan organisaatio- ja sektorirajat ylittävänä ilmiönä, ei ainoastaan sairautena.

Lääkäreiden puute on haaste. Sosiaali- ja terveystoimialalla on käynnistynyt Lääkäreiden saatavuuden ja pysyvyyden edistäminen -hanke terveysasemien ja sisätautien poliklinikan palvelussa vuosina 2019–2021. Lasten ja nuorten lääkäripalvelut kuuluvat terveysasemat ja sisätautien poliklinikka -palveluun.

Varhaisen tuen palveluita kehitetään lapsille ja nuorille, joille eivät esimerkiksi koulupsykologin käynnit riitä, vaan jotka tarvitsevat psykoter-



piaa tai hoidollista tukea, vertaisryhmää tai ryhmämuotoista toiminnallista tukea.

Opiskeluterveydenhuollossa on seitsemän psykiatrista sairaanhoitajaa tietyissä oppilaitoksissa. Osan viikosta he palvelevat kaikkia opiskelijoita. Lisäksi kaupunginhallituksen erillismäärärahan puitteissa on kokeiluna kevästä 2018 lähtien liikkuva mielenterveystiimi, johon kuuluu psykologi, kaksi psykiatrista sairaanhoitajaa ja sosiaaliohjaaja. Terveystenhoitajat ovat merkittävässä asemassa, kun nuoria ohjataan mielenterveyspalveluihin. Tarkoituksena on kouluttaa oppilashuollon henkilöstöä KKT (kognitiivinen käyttäytymisterapia) -menetelmään syyskaudella 2019. Lyhytkestoinen menetelmä on osoitettu toimivaksi osaksi matalan kynnyksen palveluja.

Opiskeluhuollon yhteistyö sosiaali- ja terveystoimen ja psykiatrisen erikoissairaanhoidon kanssa on runsasta. Varsinkin Lapsi- ja perhepoliittisen muutosohjelman (Lape) myötä yhteistyö on lisääntynyt ja yhteisiä asiakasprosesseja on kuvattu. Yhteistyörakenteita on edelleen parannettava ja säännöllistettävä.

#### Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Oikea-aikaiset, oikein kohdistetut ja organisaatorajat ylittävät toimenpiteet lisäävät lasten ja nuorten psyykkistä hyvinvointia ja terveyttä."

#### Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja  
Juha Jolkkonen

#### Lisätiedot

Jukka Pellinen, hallintoylilääkäri, puhelin: 310 42305  
jukka.pellinen(a)hel.fi

#### Kasvatus- ja koulutuslautakunta 16.04.2019 § 137

HEL 2018-012654 T 00 00 03

#### Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi seuraavan lausunnon talousarvioaloitteesta HUS:n lasten ja nuorten psykiatrisen hoitoketjun ja kaupungin omien sote-palveluiden ja oppilashuollon yhteistyössä olevien ongelmien ratkaisemiseksi.

Lasten ja nuorten mielenterveyden peruspalveluja ei ole ollut Helsingissä riittävästi. Perheneuvolan palvelut kohdentuvat suurelta osin vanhemmuuden tukemiseen. Opiskeluhuollon palveluissa pääpaino on oppilaiden oppimisen ja hyvinvoinnin tukemisessa. Lasten- ja nuorisop-

---

#### Postiosoite

PL 1  
00099 HELSINGIN KAUPUNKI  
helsinki.kirjaamo@hel.fi

#### Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13  
Helsinki 17  
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

#### Puhelin

+358 9 310 1641

#### Faksi

+358 9 655 783

#### Y-tunnus

0201256-6

#### Tilinro

FI0680001200062637

#### Alv.nro

FI02012566



sykiatriaan tehdyistä lähetteisistä palautuu takaisin suuri osa. Palautuneissa lähetteisissä on muun muassa itsetuhoisia nuoria. Koulun ulkopuolella tarjottavan avun riittämättömyys johtaa siihen, että opiskeluhuollossa ei ole ollut riittävästi resursseja ennaltaehkäisevään työhön.

Opiskeluhuollon yhteistyö sosiaali- ja terveystoimen ja psykiatrisen erikoissairaanhoidon kanssa on kuitenkin runsasta. Varsinkin Lapsi- ja perhepoliittisen muutosohjelman (Lape) myötä yhteistyötä on voitu linjata aiempaa huomattavasti tarkemmin. Myös yhteistyön esteitä on voitu poistaa. Yhteisiä asiakasprosesseja on kuvattu, ja esimerkiksi poissaoloihin puuttumiseen on haettu yhtenäisiä toimintamalleja. Yhteistyö on aiempaan verrattuna melko toimivaa.

Erikoissairaanhoidon kanssa tehtävä yhteistyö toimii erityisen hyvin HYKS varhain- palvelussa, jossa psykiatrian työntekijät tulevat matalalla kynnyksellä kouluille ratkaisemaan ongelmia yhdessä koulun työntekijöiden kanssa. Tätä toimintaa voisi entisestään laajentaa.

Psykiatriassa on perinteisesti noudatettu jaottelua lasten- ja nuorisopsykiatriaan. Tämä jaottelu on jäykkä ja keinotekoinen. Lapsipsykiatriassa aloitettuja hoitosuhteita tulisi voida jatkaa myös kolmentoista ikävuoden jälkeen, ja vastaavasti nuorisopsykiatria voisi ottaa asiakkaakseen myös alle 13 vuoden ikäisiä nuoria, mikäli ongelmat ovat heidän palvelukonseptiinsa paremmin sopivia.

Sosiaali- ja terveystoimessa on arvioitu, että kaupunkiin tarvittaisiin perustason mielenterveyspalveluja tuottava yksikkö, joka voitaisiin perustaa esimerkiksi perhekeskuksen yhteyteen. Tämä suunnitelma on kannatettava, sillä siten varmistettaisiin lasten ja nuorten oikea-aikainen hoitoon pääsy. HUS psykiatrian palveluihin on jonoa, ja sieltä laitetaan ajoittain oppilaita koululle ”jatkohoitoon”, vaikka koulujen työntekijöillä ei ole tällaisia valmiuksia. Myös nuorisoasemalle on jonoa, vaikka sen toimintaan oltiinkin muita osin tyytyväisiä.

Psykiatrian, sosiaali- ja terveystoimen sekä oppilashuollon yhteistyötä on varsinkin viime vuosina kehitetty, ja alan toimijoilla on kasvava yksimielisyys siitä, miten toimimalla palvelujen laatua voidaan parantaa entisestään. On parannettava ja säännöllistettävä yhteistyörakenteita keskeisten hoitotahojen kanssa, jotta katvealueet saadaan poistettua.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja  
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Vesa Nevalainen, oppilashuollon päällikkö, puhelin: 310 86214  
vesa.nevalainen(a)hel.fi  
Crister Nyberg, opiskelijahuollon päällikkö, puhelin: 310 86659

Postiosoite

PL 1  
00099 HELSINGIN KAUPUNKI  
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13  
Helsinki 17  
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566



24.06.2019

---

crister.nyberg(a)hel.fi  
Niclas Rönnholm, Ruotsinkielisen perusopetuksen päällikkö, puhelin: 310 86219  
niclas.ronnholm(a)hel.fi

---

**Postiosoite**

PL 1  
00099 HELSINGIN KAUPUNKI  
helsinki.kirjaamo@hel.fi

**Käyntiosoite**

Pohjoisesplanadi 11-13  
Helsinki 17  
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

**Puhelin**

+358 9 310 1641

**Faksi**

+358 9 655 783

**Y-tunnus**

0201256-6

**Tilinro**

FI0680001200062637

**Alv.nro**

FI02012566



## § 485

### Helsingin kaupungin kiinteistöpoliittinen ohjelma ja sisäilmaohjelma sekä näiden toteutusohjelma

HEL 2018-012640 T 00 01 01

#### Päätös

Kaupunginhallitus hyväksyi liitteenä olevan Helsingin kaupungin kiinteistöpoliittisen ohjelman, sisäilmaohjelman 2018-2028 ja näiden asiakirjojen toteutusohjelman ohjeellisina asiakirjoina Helsingin kaupunkistrategia 2017-2021:ssä asetettujen tavoitteiden toteuttamiseksi.

Kaupunkiympäristön toimiala vastaa kiinteistöpoliittisen ohjelman ja sisäilmaohjelman toteuttamisesta yhteistyössä muiden toimialojen ja kaupunginkanslian kanssa.

Kokonaisuuden koordinaatiota varten nimetään erillinen työryhmä, ja sen toteuttamista seurataan kaupunkitasolla osana toiminnan ja talouden seurantamenettelyä. Kaupunkiympäristön toimiala huolehtii toimenpiteiden seurannan järjestämisestä.

Lisäksi kaupunginhallitus edellytti, että kiinteistöstrategia tuodaan kaupunginhallituksen päätettäväksi vuoden 2019 loppuun mennessä. Strategisena päämääränä tulee olla rakennetun omaisuuden arvon pitkäaikainen säilyminen. Strategian tulee luoda suuntaviivat toteuttaa ja ylläpitää laadultaan, aikataulultaan ja taloudeltaan hallittuja, terveellisiä, turvallisia rakennuksia, jotka täyttävät kaupungin ilmastotavoitteet. Strategian tulee perustua olemassa olevan rakennuskannan sekä rakennushankkeiden kaavallisten edellytysten, toiminnan mitoittamisen, suunnittelun, toteuttamisen sekä ylläpidon nykytilan ja ongelmakohtien analysointiin. Strategian laadinnan yhteydessä toteutusohjelman mittaristoa täsmennetään asettamalla mittareille lähtöarvot ja tavoitearvot. Kaupunginkanslia yhdessä kaupunkiympäristön toimialan kanssa laatii tarkemmat määritteet strategiatyöskentelyn toteuttamiselle.

#### Käsittely

Asian aikana kuultavana oli tekninen johtaja Jaakko Stauffer. Asiantuntija poistui kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Vastaehdotus:

Kaisa Hernberg: Lisätään päätöstekstin loppuun ennen viimeistä virkettä:

"Strategian laadinnan yhteydessä toteutusohjelman mittaristoa täsmennetään asettamalla mittareille lähtöarvot ja tavoitearvot."



24.06.2019

Kannattaja: Tomi Sevander

Kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti Kaisa Hernbergin vastaehdotuksen mukaisesti muutetun ehdotuksen.

Vastaehdotus:

Pia Pakarinen: Kiinteistöpoliittisen ohjelman kohdan 3.4.2 Tilankäytön tehostaminen kolmannen kappaleen jälkeen lisäys:

"Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla tilatarpeita pitää suunnitella toiminnallisista ja pedagogisista lähtökohdista."

Kannattaja: Tomi Sevander

Kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti Pia Pakarisen vastaehdotuksen mukaisesti muutetun ehdotuksen.

Vastaehdotus:

Anna Vuorjoki (1): Kiinteistöpoliittisen ohjelman kohdan 4.2 Palvelutilojen hankinnan periaatteet virke "Toimialojen tilankäyttöä ohjaa keskityminen isompiin yksiköihin, jotka mahdollistavat toiminnallisesti ja taloudellisesti tehokkaamman toiminnan sekä tuovat joustavuutta palveluiden järjestämiseen." muutetaan muotoon "Toimialojen tilankäyttöä ohjaa tehokas tilankäyttö sekä toimialojen ja palvelujen omat tarpeet."

Kannattaja: Veronika Honkasalo

Vastaehdotus:

Anna Vuorjoki (2): Kiinteistöpoliittisen ohjelman kohdan 4.1 Aktiivinen omistajapolitiikka virke "Kiinteistöpoliittisen ohjelman mukainen aktiivinen omistajapolitiikka edellyttää vaihtoehtoisten tilojen omistus- ja hallintomallien selvittämistä sisältäen tilakannan liikelaitos- sekä yhtiöittämisvaihtoehtojen tarkastelun." muutetaan muotoon "Kiinteistöpoliittisen ohjelman mukainen aktiivinen omistajapolitiikka sisältää tilojen vaihtoehtoisten omistus- ja hallintamallien selvittämisen sisältäen tilakannan liikelaitos- sekä yhtiöittämisvaihtoehtojen tarkastelun."

Kannattaja: Veronika Honkasalo

Kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti Anna Vuorjoen toisen vastaehdotuksen mukaisesti muutetun ehdotuksen.

Äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Anna Vuorjoen ensimmäisen vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna



Jaa-äännet: 11

Kaisa Hernberg, Terhi Koulumies, Pia Pakarinen, Mika Raatikainen, Marcus Rantala, Wille Rydman, Daniel Sazonov, Anni Sinnemäki, Ulla-Marja Urho, Sanna Vesikansa, Ozan Yanar

Ei-äännet: 4

Veronika Honkasalo, Nasima Razmyar, Tomi Sevander, Anna Vuorjoki

Kaupunginhallitus hylkäsi Anna Vuorjoen ensimmäisen vastaehdotuksen äänin 11 - 4.

**Esittelijä**

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

**Lisätiedot**

Olli Lahtinen, erityissuunnittelija, puhelin: 310 36055  
olli.lahtinen(a)hel.fi

**Liitteet**

- 1 Kiinteistöpoliittinen ohjelma 24.6.2019
- 2 Sisäilmaohjelma 2018-2028
- 3 Kiinteistöpoliittisen ohjelman toteutusohjelma

**Muutoksenhaku**

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

**Päätösehdotus**

Kaupunginhallitus hyväksyy liitteenä olevan Helsingin kaupungin kiinteistöpoliittisen ohjelman, sisäilmaohjelman 2018-2028 ja näiden asiakirjojen toteutusohjelman ohjeellisina asiakirjoina Helsingin kaupunkistrategia 2017-2021:ssä asetettujen tavoitteiden toteuttamiseksi.

Kaupunkiympäristön toimiala vastaa kiinteistöpoliittisen ohjelman ja sisäilmaohjelman toteuttamisesta yhteistyössä muiden toimialojen ja kaupunginkanslian kanssa.

Kokonaisuuden koordinaatiota varten nimetään erillinen työryhmä, ja sen toteuttamista seurataan kaupunkitasolla osana toiminnan ja talouden seurantamenettelyä. Kaupunkiympäristön toimiala huolehtii toimenpiteiden seurannan järjestämisestä.

Lisäksi kaupunginhallitus edellyttää, että kiinteistöstrategia tuodaan kaupunginhallituksen päätettäväksi vuoden 2019 loppuun mennessä. Strategisena päämääränä tulee olla rakennetun omaisuuden arvон pitkäaikainen säilyminen. Strategian tulee luoda suuntaviivat toteuttaa ja ylläpitää laadultaan, aikataulultaan ja taloudeltaan hallittuja, terveellisiä,



turvallisia rakennuksia, jotka täyttävät kaupungin ilmastotavoitteet. Strategian tulee perustua olemassa olevan rakennuskannan sekä rakennushankkeiden kaavallisten edellytysten, toiminnan mitoittamisen, suunnittelun, toteuttamisen sekä ylläpidon nykytilan ja ongelmakohtien analysointiin. Kaupunginkanslia yhdessä kaupunkiympäristön toimialan kanssa laatii tarkemmat määritteet strategiatyöskentelyn toteuttamiselle.

## Esittelijän perustelut

Kiinteistöstrategiakokonaisuus on yksi seitsemästä kaupunkistrategian kärkihankkeesta. Sillä on kytkentöjä muihin strategisiin suunnitelmiin, kuten maapoliittiseen strategiaan, ja se ottaa huomioon myös hiilineutraali Helsinki 2035 -ohjelmassa asetetut tavoitteet.

Kaupunginhallituksen käsittelyyn valmistunut kiinteistöpoliittinen ohjelma on yhdistelmä tavoitteista ja toimenpiteistä, joiden toteutukseen on ajankohtaista ryhtyä. Sen rinnalla tuodaan päätöksentekoon erillisenä asiakirjana sisäilmaohjelma 2018-2028. Kiinteistöpoliittisella ohjelmalla ja sisäilmaohjelmalla on yhteinen toteutusohjelma. Esityksen mukaan kaupunginhallitus hyväksyy nämä asiakirjat ohjeellisena noudatettaviksi.

Vuoden 2019 loppuun mennessä valmistellaan tehdyn työn pohjalta luonnos kiinteistöstrategiaksi.

Kaupungilla on huomattava kiinteistövarallisuus, jonka ensisijainen käyttötarkoitus on palvelutuotannon mahdollistaminen. Tilatarpeet ovat kehittyvässä kaupungissa muuttuvia. Tavoitteena on ohjata toimitilojen ja niiden hallinnan kehittämistä. Toimivan tilaprosessin ja läpinäkyvän tilakustannusmallin kautta kaupungin palveluverkko saadaan ohjattua tarkoituksenmukaisesti toimitiloihin.

Kiinteistöpoliittisen ohjelman omistajapoliittisissa linjauksissa määritellään tilojen hankinnan ja niistä luopumisen periaatteet. Ohjelmassa esitetään luopumista sellaisista tiloista, joita ei tarvita omassa palvelutuotannossa ja joiden omistamiseen ei liity muita strategisia syitä tai pitkän tähtäimen palvelutilatarpeita. Samalla kuitenkin on tarkoitus parantaa kaupungin omistamien kulttuurihistoriallisesti tai rakennustaiteellisesti arvokkaiden tilojen säilymistä.

Omistajapoliittiset linjaukset koskevat Helsinki-konsernin koko tilaomaisuutta lukuun ottamatta markkinoilla toimivia yhtiöitä. Sen ulkopuolelle on rajattu asuntoasiat sekä maaomaisuuden hallintaan liittyvät asiat. Kaupunginhallitus hyväksyi 1.4.2019 tontinluovutusta koskevat linjaukset ja niitä tarkentavat soveltamisohjeet. Kaupungin maanhankintaa ja





muita maapoliittisia toimenpiteitä koskevat linjaukset valmistellaan kaupunginhallitukselle toisessa vaiheessa.

Sisäilmaongelmien ratkaisemisen toimintamallia tulee uudistaa. Tavoitteena on selkeä ja sujuva, viestinnältään avoin, aktiivinen ja luotettava prosessi, jossa tilojen käyttäjät otetaan mukaan ratkaisujen hakemiseen. Uutta toimintamallia kuvataan sisäilmaohjelma 2018-2028 -asiakirjassa. Sitä on tarkoitus tarkistaa kaupunkistrategiakauden päätyessä vuonna 2021. Sisäilmaohjelman toimenpiteet, aikataulut ja vastuut esitetään kiinteistöpoliittisen ohjelman ja sisäilmaohjelman yhteisessä toteutusohjelmassa.

Sisäilmaohjelmassa on tunnistettu rakennusten sisäilmaongelmiin vaikuttavia tekijöitä. Vanhan rakennuskannan korjausvelan arvioidaan olevan noin 1,25 miljardia euroa. 1960-1980 -luvulla rakennetuissa rakennuksissa todetaan olevan nykytiedon valossa paljon riskirakenteita. Riskien toteutuessa aiheutuu myös sisäilmaongelmia. Kiinteistöpoliittisen ohjelman avulla kohdistetaan toimenpiteitä kaupungin omistaman rakennuskannan kunnossapitoon ja korjauksiin niin, että korjausvelkaa kyetään lyhentämään.

Korjaushankkeita ja korjaavia uudishankkeita on painotettu koulujen ja päiväkotien käyttämissä kiinteistöissä. Investointiohjelmassa on vuosille 2019-2023 varattu 780 miljoonaa euroa 70 hankkeeseen.

Sisäilmaohjelman liitteenä on vuoteen 2027 saakka ulottuva listaus koulujen, päiväkotien ja leikkipuistorakennusten korvaavista uudisrakennushankkeista ja korjaushankkeista, joiden kustannusarvio kohoaa yhteensä 1,325 miljardiin euroon.

Kiinteistöpoliittisen ohjelman ja sisäilmaohjelman toteuttamiseksi on tarpeen jatkaa toimialat ylittävää yhteistyötä kokonaisuuteen kuuluvien hankkeiden koordinoimiseksi.

#### Asian vireilletulo ja tausta

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 27.9.2017 kaupunkistrategian kaudelle 2017-2021. Siinä todetaan muun muassa, että:

"Kaupunki laatii kiinteistöstrategian, jossa linjataan kaupungin kiinteistöjen suunnittelua, rakennuttamista, rakentamista, ylläpitoa ja omistamista. Strategia sisältää suunnitelman sisäilmaongelmista kärsivien koulujen, päiväkotien ja leikkipuistojen rakennusten korjaamisesta tai korvaamisesta uusilla rakennuksilla.

Tavoitteena on kiinteistökannan laadun parantamisen, laaturiskien hallinnan parantamisen mm. elinkaarimallilla ja sisäilmaongelmien vähen-



tämisen ohella tilatehokkuuden edistäminen ja tyhjiksi jääneiden arvokennusten parempi hyödyntäminen."

Kaupungin johtoryhmä käynnisti kiinteistöstrategian valmistelun 13.11.2017 ja määritteli työn tavoitteet. Kiinteistöstrategiaa on valmisteltu toimialojen yhteisessä työryhmässä kaupunkiympäristötoimialan vetämänä. Työryhmä sai jatkovalmisteluohjeita kaupungin johtoryhmässä 5.11.2018 ja tuloksia esiteltiin kaupunginvaltuuston seminaarissa 31.1.2019.

Strategiatyön tuloksena syntyi kiinteistöpoliittinen ohjelma, joka koostuu toimitilojen hallinnan kehittämisohjelmasta ja toimitilaomaisuuden omistajapoliittisista linjauksista. Palvelutuotannon käytössä olevaa tilakantaa ylläpidetään ja kehitetään toimitilaohjelman linjauksia noudattaen. Omistajapoliittisissa linjauksissa määritellään tilojen hankinnan ja niistä luopumisen periaatteet.

Kiinteistöpoliittisessa ohjelmassa otetaan kantaa myös tilojen avaamiseen asukaskäyttöön käytännön toimien tasolla. Omavalvontaista käyttöä edistetään muun muassa sähköisen lukituksen ja kulunvalvonnan keinoin. Kaupungin tilojen asukaskäytön periaatteet on hyväksytty kaupunginhallituksessa 20.8.2018 (§ 505).

Kaupungin käytössä olevien tilojen terveellisyyteen ja turvallisuuteen kiinnitetään huomiota. Sisäilmaongelmista kärsivien koulujen, päiväkotien ja leikkipuistojen sekä muiden rakennusten korjaamisesta tai mahdollisesta korvaamisesta uusilla tiloilla on laadittu suunnitelma ja toteutusohjelma rinnan kiinteistöpoliittisen ohjelman kanssa. Sisäilmaohjelma 2018-2028 kuvaa nykytilanteen ja asiat, joita ongelmien ratkaisemiseksi ja ennaltaehkäisemiseksi tulee tehdä.

Kiinteistöpoliittisen ohjelman toteutusohjelmassa kuvataan ja tarkennetaan molempien ohjelma-asiakirjojen toteutus- ja seurantatapa sekä toteutuksen vastuutahot. Esitettyjä toimenpiteitä on yhteensä 74 kappaletta.

#### Kiinteistöpoliittisen ohjelman keskeiset linjaukset

Kiinteistöpoliittisen ohjelman keskeiset linjaukset on koottu 1. lukuun:

##### Ennakoiva tilaprosessi

- ennakoimme väestön ja palveluiden käytön muutosten vaikutukset tilatarpeisiin
- ennakoimme rakennusten kunnosta johtuvia korjaustarpeita pitkän tähtäimen suunnittelulla
- edistämme asukkaiden osallisuutta avaamalla tiloja asukaskäyttöön



- otamme käyttöön paremmin toimintaprosesseja tukevia tietojärjestelmiä

#### Terveelliset ja turvalliset toimitilat

- varmistamme, että rakennusten kuluminen ja rakennusten vaatimat investoinnit ovat tasapainossa
- parannamme rakennusten ylläpitoa, kunnon arviointia ja kunnossapitoa
- parannamme rakentamisen laatua
- kehitämme sisäilmaongelmien ratkaisuprosessia sujuvammaksi, avoimemmaksi ja luotettavammaksi

#### Rakennusten energiatehokkuus ja ilmastomuutoksen hillintä

Toimitaan kiinteistöjen ylläpidossa, korjaamisessa ja uudisrakentamisessa niin, että Hiilineutraali Helsinki 2035 ohjelman määrittämät tavoitteet vähintään toteutuvat, esimerkiksi seuraavin tavoin:

- pidämme huolta, että olemme omissa rakentamishankkeissamme energiatehokkaampia kuin kansallinen määräystaso edellyttää
- parannamme energiatehokkuutta kaupungin rakennuskannassa
- vähennämme rakentamisen ja rakennusten käytön ilmastopäästöjä

#### Läpinäkyvät ja ymmärrettävät tilakustannukset

- uudistamme sisäisen vuokran mallin
- tehostamme tilankäyttöä
- lisäämme tilojen väliaikaiskäyttöä

#### Omistajapoliittiset linjaukset

- harjoitamme aktiivista omistajapolitiikkaa luopumalla niistä tiloista, joita ei tarvita omassa palvelutuotannossa ja joiden omistamiseen ei liity muita strategisia syitä tai pitkän tähtäimen palvelutilatarpeita. Muita strategisia syitä voivat olla monipuolisen kaupunkikulttuurin kehittäminen, jonkin alueen elävöittäminen ja kehittäminen tietyn kiinteistön avulla, tavoite pitää rakennusteillisesti ja historiallisesti arvokkaita rakennuksia kunnossa silloin kun muuta omistajaa ei löydy tai jonkun kokonaisuuden turvaaminen nimenomaan julkisessa yleisessä käytössä. Monipuolisen käytön kehittäminen voi olla joko väliaikaista tai pysyvää ja tarvittaessa siinä voidaan käyttää kaupungin kiinteistöyhtiömallia.
- määrittelemme palvelutilojen hankinnan periaatteet sekä tiloista luopumisen periaatteet



- parannamme kaupungin omistamien kulttuurihistoriallisesti ja rakennustaiteellisesti arvokkaiden rakennusten säilymistä edistäviä toimintatapoja

#### Lautakuntien lausunnot

Kaikilta toimialalautakunnilta pyydettiin lausunnot kiinteistöstrategian luonnoksesta ja sisäilmaohjelmasta. Toteutusohjelma ei ollut lausuntovaiheessa vielä mukana. Kiinteistöpoliittisen ohjelman perusteluihin on lisätty keskeinen sisältö lausunnoista, jotka sisältyvät kokonaisuudessaan päätöshistoriaan.

Lautakuntien kannanotoista käy ilmi kiinteistöstrategian keskeinen merkitys ja linjausten tarve. Palvelutilojen määrä, kattavuus, niiden terveellisyys ja turvallisuus, tilojen hankintaprosessin toimivuus ja yleisön käyttöön soveltuvien tilojen erityisnäkökohdat, energiakysymykset ja kaupunkirakentamisen laatuksymykset nousevat esiin.

#### Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta (15.1.2019) kannattaa kaupungin sisäisen vuokramallin uudistamista poikkihallinnollisen valmistelun kautta. Lautakunta katsoo, että uudelle vuokramallille on asetettu hyvät tavoitteet.

Lautakunnan mielestä tulisi varata resursseja ja määrärahaa käytettäväksi muutoksiin, joilla edistettäisiin tilojen saamista asukaskäyttöön ja omavalvontaiseen käyttöön muutenkin kuin uudisrakennus- ja peruskorjaushankkeiden yhteydessä. Etenemistä tulisi koordinoita kaupunkitasolla.

Kiinteistöjen ylläpidon resursoinnissa tulisi huomioida myös liikunnan palvelukokonaisuuden ylläpitämät kiinteistöt.

#### Kaupunkiympäristölautakunta

Kaupunkiympäristölautakunta (5.2.2019) korostaa tavoitteena olevan kaupungin toimitilakannan ja sen hallintaan liittyvien käytäntöjen kehittäminen. Monien kaupunkistrategia 2017-2021 tavoitteiden toteutus liittyy kiinteistöstrategiaan. Kiinteistöomaisuus on merkittävä varallisuuserä, jota on hoidettava hyvin.

Tilatarpeet muuttuvat kaupungin kehittyessä ja palvelujen käyttötarpeiden muuttuessa sekä digitalisaation myötä. Toimitilojen toteutusedellytyksistä on huolehdittava. Tarpeettomaksi käyneistä tiloista luopumisen periaatteet tulevat tarkasteltavaksi omistajapoliittisissa linjauksissa.



Ennakoivan tilaprosessin kehittäminen on tärkeää kaavoituksen ja maankäytön ohjauksen kannalta. Esimerkiksi väistötilojen sijainteja tulisi ennakoita jo ennen tarpeiden ilmaantumista.

Helsingin hiilineutraalisuustavoitteen takia toimitilojen energiatehokkuuden lisääminen nousee myös keskeiseksi kiinteistöstrategian tavoitteeksi. Rakennusten elinkaaririskiä on arvioitava tarkemmin.

Kaupunkiympäristölautakunnan mukaan tilojen omistaminen ei ole itseisarvo, vaan tavoitteena on tilojen tehokas oikea-aikainen tarjonta ja käyttö kaupungin eri tarpeisiin kustannustehokkaimmalla tavalla. Omistamiseen liittyvät riskit ovat kasvaneet. Helsingin tilamarkkinat ovat maan toimivimmat ja hyödynnettävissä kaupungin tarpeisiin.

Sisäilmaongelmat ja rakennuskannan ylläpito on lautakunnan mielestä ratkaistava siten, ettei korjausvelan määrä kasva. Yleisesti lautakunta painottaa resurssien varaamista tavoitteiden toteutukseen ja seurantaan.

Sisäilmaohjelma linjaa sisäilmaongelmien ennaltaehkäisyä ja ongelmanratkaisutoimia. Sen liitteenä on ohjelma sisäilmaongelmaisten koulujen ja päiväkotien korjaamiseksi tai korvaamiseksi uudisrakennuksilla.

#### Kasvatus- ja koulutuslautakunta

Kasvatus- ja koulutuslautakunta (12.2.2019) pitää tärkeänä, että kaupungilla on kiinteistöstrategia, joka linjaa palvelutilojen kehittämisen painopisteitä ja keinoja. Lautakunta nostaa esiin useita kohteita, joita tulee kehittää prosessien ja käytäntöjen sujuvoittamiseksi. Toimintaohjelman puuttumista lausuntomateriaalista lautakunta kritisoi.

Lautakunta toteaa, että Helsinki on kehittyvä ja nopeasti kasvava kaupunki ja kiinnittää huomiota lasten ja oppilaiden määrän kasvuun. Toimiala järjestää lakisääteisiä palveluja, joiden toteuttaminen edellyttää palveluiden vaatimien tilojen toteutumista oikea-aikaisesti. Kasvatus- ja koulutuslautakunta katsoo, että kaupunkiympäristön toimialan tulee pystyä oikea-aikaisesti tuottamaan sekä kunnossa- ja ylläpitämään palvelujen vaatimat riittävät, terveelliset ja turvalliset oppimisen tilat sekä mahdolliset korjausrakentamisen väistötilat. Lautakunta esittää harkittavaksi lisätä uusia tapoja toimia ja toteuttaa toimialojen tilat ja selvitetäviksi mahdollisia organisaatiomuutoksia toiminnan sujuvoittamiseksi ja varmistamiseksi.

Lautakunta korostaa tilojen riittävyyden ja laadun merkitystä Helsingin vetovoimalle. Eri kaupunginosien eritahtista kehitystä tulisi suunnitella dynaamisemmin. Lautakunta kohdistaa toiveita toteutusohjelman sisältöön.



Erityisesti lautakunta haluaa korostaa tilojen turvallisuuden ja terveellisyiden tärkeyttä sekä sisäilmaohjelmassa mainittuja keinoja parantaa rakentamisen laatua ja sen valvontaa. Huomiota tulee kiinnittää energiatehokkuuden hyvän sisäilman vaatimusten yhteensovittamiseen. Lautakunta näkee rakennusvalvonnan resurssien parantamisen tarpeelliseksi. Kiinteistöhuollon ja siivouksen merkitystä hyvälle sisäilmalle korostetaan.

Lautakunta esittää, että tilatehokkuuden vaatimuksia ei tulisi lisätä kasvatuksen ja koulutuksen tiloissa. Asiakirjan tulisi ottaa vahvemmin kantaa sen puolesta, että lähipalveluiden tulee sijaita lähellä asukkaita.

Lautakunta kannattaa esitystä sisäilmapoliklinikasta ja korostaa, että siellä tulisi olla myös sosiaalialan ammattilaisia tukemassa sisäilmaongelmien seurausten korjaamista sosiaalisissa ja etuuskyseksissä. Sisäilmaongelmien viestinnässä tulee lautakunnan mielestä saattaa julkisiksi ja helposti saataville kaikki tehdyt kuntotutkimukset. Lautakunta kannustaa selvittämään mahdollisuudet puurakentamisen suosimiseen julkisessa rakentamisessa.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta esittää, että sisäilmakorjauksista aiheutuneet sisäiset vuokrankorotukset hyvitetäisiin toimialalle.

#### Sosiaali- ja terveyslautakunta

Sosiaali- ja terveyslautakunta (12.2.2019) toteaa, että toimialalla on tehty palvelujen uudistamista ja palveluverkkoa koskevat linjaukset. Väestölliset muutokset aiheuttavat myös sosiaali- ja terveyspalveluissa tilojen uudis- ja peruskorjausrakentamisen tarpeita. Näiden tulisi toteutua viiveettömämmin. Kaupungin sisäiset palveluverkkoselvitykset eivät lautakunnan mielestä välttämättä vastaa toimialan tilojen tarpeeseen, jossa käytetään kaupunkitasoa laajempaa palvelujen tarkastelualueita.

Palvelukeskusten saavutettavuuden varmistamiseksi lautakunta esittää, että kaupungin tulisi omistaa tontteja ja kiinteistöjä joukkoliikenteen solmukohtissa.

Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää omistajapoliittisten linjausten osalta tilojen toimivuutta ja esteettömyyttä ensisijaisina kriteereinä toimialan toimitiloissa. Kulttuurihistorialliset ja rakennustaiteelliset vaatimukset saattavat olla ristiriidassa toiminnallisuuden kanssa.

Lautakunnan mielestä vanhusten ja vammaisten ympärivuorokautiseen hoivaan soveltuvat rakennukset ja tilat tulisi saada riittävässä määrin kaupungin tai tytäryhteisöjen omistukseen. Omien tilojen avulla halutaan varmistaa hoivan laatu, jatkuvuus ja turvallisuus yllättävissä ongelmissa ja muutostilanteissa.



24.06.2019

Linjaukset terveellisten ja turvallisten toimitilojen osalta ovat tärkeitä. Tilojen käyttäjien havaitsemat ongelmat tulee korjata viipymättä yhteistyössä kiinteistöhuollon ja käyttäjien kesken. Lautakunta muistuttaa, että sosiaali- ja terveystoimen tiloissa toimitaan usein ympäri vuorokauden, jolloin kulumiseen tulee varautua eri tavalla kuin toimistokiinteistöissä. Myös väistötilojen tulee täyttää toimialan erityiset soveltuvuusvaatimukset.

Lautakunta edellyttää, että konserniin kuuluvien säätöiden käytössä olevien kaupungin kiinteistöjen korjaustarpeet huomioidaan tasavertaisesti kaupungin omassa käytössä olevien kiinteistöjen kanssa.

Sosiaali- ja terveyslautakunta kiinnittää huomiota rakentamisen laadunvalvontaan ja korjausvelvoitteisiin.

Mahdollisten sisäilmaongelmien selvittämisessä ja tulosten raportoinnissa viestintä on tärkeää ja kaikki tutkimukset tulee myös lautakunnan mielestä saattaa julkisiksi ja helposti saataville. Sosiaali- ja terveyslautakunta ei puolla erityisen sisäilmapoliklinikan perustamista ja viittaa HUS:n iho- ja allergiasairaalan sisäilmakeskukseen.

Lautakunta arvioi, että kiinteistöstrategia on tärkeä väline vaikuttaa tilojen käyttäjien terveyteen ja hyvinvointiin. On keskeistä, että tilat ovat toimintaan soveltuvia, terveellisiä ja turvallisia.

### Päätösperuste

Hallintosäännön 8 luvun 1§ mukaan kaupunginhallitus asettaa kaupungin toimielimille, keskushallinnolle ja toimialoille tavoitteita ja seuraa niiden toteutumista.

### Esittelijä

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

### Lisätiedot

Olli Lahtinen, erityissuunnittelija, puhelin: 310 36055  
olli.lahtinen(a)hel.fi

### Liitteet

- 1 Kiinteistöpoliittinen ohjelma
- 2 Sisäilmaohjelma 2018-2028
- 3 Kiinteistöpoliittisen ohjelman toteutusohjelma

### Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

### Tiedoksi

Postiosoite  
PL 1  
00099 HELSINGIN KAUPUNKI  
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite  
Pohjoisesplanadi 11-13  
Helsinki 17  
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin  
+358 9 310 1641  
Faksi  
+358 9 655 783

Y-tunnus  
0201256-6

Tilinro  
FI0680001200062637  
Alv.nro  
FI02012566



24.06.2019

Asia/15

---

Kaupunkiympäristölautakunta

**Päätöshistoria**

Kaupunginhallitus 17.06.2019 § 453

HEL 2018-012640 T 00 01 01

**Päätös**

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

**Käsittely**

17.06.2019 Pöydälle

Asian aikana kuultavana oli tekninen johtaja Jaakko Stauffer. Asiantuntija poistui kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle puheenjohtajan ehdotuksesta.

**Esittelijä**

pormestari  
Jan Vapaavuori

**Lisätiedot**

Olli Lahtinen, erityissuunnittelija, puhelin: 310 36055  
olli.lahtinen(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 12.02.2019 § 21

HEL 2018-012640 T 00 01 01

**Lausunto**

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon Helsingin kaupungin kiinteistöstrategiasta:

"Kiinteistöstrategisten linjausten osalta sosiaali- ja terveyslautakunta toteaa, että sosiaali- ja terveystoimialalla on palvelujen uudistamista ja palveluverkkoa koskevat linjaukset vuodelta 2014 sekä Sairaala-aluevision 2030 linjaukset sairaala-alueiden tulevasta käytöstä vuodelta 2016. Sosiaali- ja terveystoimialan palvelujen rungon muodostavat terveys- ja hyvinvointikeskukset, perhekeskukset ja monipuoliset palvelukeskukset, joihin kootaan monialaisesti paljon erilaisia palveluja. Palvelukeskusten sijoittumista tarkastellaan kaupunkitasolla.





Väestömäärän kasvu, väestön ikääntyminen ja palvelujen uudistaminen aiheuttavat myös sosiaali- ja terveystaloudessa merkittäviä tarpeita uudis- ja peruskorjausrakentamiselle. Sekä uudis- että peruskorjausrakentamisen tulee sosiaali- ja terveystoimialan näkökulmasta toteutua huomattavasti nykyistä viiveettömämmin, jotta palvelut vastaisivat asiakkaiden muuttuvia tarpeita ja varmistaisivat palvelutuotannon kilpailukyyn. Myös vuoden 2019 talousarviossa todetaan, että "Investointiohjelmassa olevia sosiaali- ja terveystoimen investointeja, erityisesti palveluasumiseen, monipuolisiin palvelukeskuksiin, terveys- ja hyvinvointikeskuksiin sekä vammais- ja lastensuojelun hankkeisiin vietään aktiivisesti eteenpäin. Kaupunki varmistaa tarvittaessa esim. Hekan edellytykset toteuttaa hankkeita."

Palvelukeskusten saavutettavuuden varmistamiseksi kaupungin tulisi omistaa tontteja ja kiinteistöjä joukkoliikenteen, erityisesti raideliikenteen solmukohdissa, joihin palveluja pitää tulevaisuudessa sijoittaa nykyistä enemmän. Tonttien puuttuminen johtaa siihen, että tärkeimpien palvelujen tarkoituksenmukainen sijoittuminen oikeisiin paikkoihin viivästyy kohtuuttomasti.

Kaupungin olisi syytä edistää senioritalojen rakentamista sekä asuntojen varaamista iäkkäille monipuolisten palvelukeskusten läheisyyteen ns. välimuotoisen asumisen turvaamiseksi ikääntyneille varmistuen kuitenkin monipuolisen palvelukeskuksen lähialueen säilymisen ikärakenteeltaan monipuolisena.

Toimitilastrategiassa on esitetty keinoja muuttuviin ja nopeutuviin tilatarpeisiin varautumiseen tekemällä mm. palvelutilaverkkoselvityksiä. Kaupungin sisäiset palveluverkkoselvitykset eivät välttämättä vastaa sosiaali- ja terveystoimialan tilojen tarpeeseen. Mahdollinen maakunta- ja sote-uudistus edellyttää kaupunkitasoa laajempaa palvelujen tarkastelualuetta.

Kiinteistöstrategian yhtenä keskeisenä linjauksena on asukkaiden osallisuuden edistäminen avaamalla tiloja asukaskäyttöön. Sosiaali- ja terveystoimen osalta tilojen avaamista asukaskäyttöön on harkittava tapauskohtaisesti, sillä sosiaali- ja terveystoimialan tilat ovat usein erityis-tiloja, joilla on muun muassa asiakkaisiin ja henkilöstöön, laitteistoon, turvallisuuteen ja salassapitoon sekä puhtauteen liittyviä erityisvaatimuksia.

Omistajapoliittisten linjausten osalta tilojen toimivuus ja esteettömyys ovat ensisijainen kriteeri sosiaali- ja terveystaloudellisten toimitiloissa. Kulttuurihistorialliset ja rakennustaiteelliset vaatimukset saattavat olla ristiriidassa toiminnallisuuden kanssa.



Kiinteistöstrategiassa tulisi huomioida riittävien vanhusten ja vammaisten ympärivuorokautiseen hoivaan soveltuvien rakennusten ja tilojen saaminen kaupungin tai kaupungin hallinnoimien säätiöiden tai kaupungin omien yhtiöiden omistukseen. Näissä tiloissa voitaisiin toteuttaa kaupungin omaa tai ostopalveluna toteutettavaa hoivaa. Omat tilat varmistaisivat paremmin yllättävissä ongelmissa ja muutostilanteissa hoivan laadun, jatkuvuuden ja turvallisuuden myös ostopalveluissa.

Kiinteistöstrategiset linjaukset terveellisten ja turvallisten toimitilojen osalta ovat tärkeitä. Käyttäjien havaitsemat ongelmat tulee korjata viipymättä, jotta voidaan varmistaa tilojen turvallisuus ja terveellisyys. Tämä edellyttää tiivistä yhteistyötä kiinteistöhuollon ja käyttäjien välillä.

Kiinteistöstrategiassa esitetään, että kaupungin toimitilojen tulee olla käyttökunnossa eli toimivia, terveellisiä ja turvallisia koko elinkaarensa ajan. Sosiaali- ja terveystoimialan tiloissa toimitaan usein ympäri vuorokauden, jolloin kulumiseen on varauduttava eri tavalla kuin toimistokiinteistöissä. On tärkeää varmistaa kiinteistön elinkaaren aikana, että korjaustoimenpiteet tai korvaavien tilojen hankinta toteutetaan riittävän ajoissa, jotta korjausvelan takia ei tarvitse siirtää toimintaa muualle.

Sosiaali- ja terveyslautakunta edellyttää, että kaupunkikonserniin kuuluvien säätiöiden käytössä olevien kaupungin kiinteistöjen korjaustarpeet huomioidaan tasavertaisesti kaupungin omassa käytössä olevien kiinteistöjen kanssa.

Sosiaali- ja terveystoimien erityistarpeet pitää ottaa huomioon, kun korjausinvestointeja priorisoidaan ja aikataulutetaan. Korjaustoimien aikana käytössä pitää olla toimintaan soveltuvat väistötilat, joissa toteutuvat toiminnan, puhtauden, turvallisuuden ja salassapitovelvollisuuden vaatimukset. Usein väistötilojen tarpeelle syynä ovat nimenomaan sisäilmaongelmat.

Rakentamisvaiheen laadunvalvonta vaatii resursseja ja korjausvelvoitteiden huomioimista myös toiminnallisen muutostyöhankkeen kohdalla. Valvojan tehdessä toimenpidesuosituksia laadun varmistamiseksi, tulee varmistaa, että toimenpiteet myös toteutetaan. Valvojien vaateiden tulisi olla velvoittavia, mikäli ne ovat linjassa rakennuksen korjaustarpeiden suhteen.

Ylläpito, korjaus ja turvallisten tilojen oikea käyttö takaavat hyvän sisäilman. Tämä edellyttää eri osapuolten, kuten tilojen käyttäjien, kiinteistöhuollon ja tilojen omistajan välistä tiivistä yhteistyötä.

Mahdollisten sisäilmaongelmien aiheuttajan selvittäminen ja tutkimustulosten raportointi edellyttävät oikea-aikaista viestintää. Sisäilma-asiantuntijoiden tulee tulkita sisäilmatutkimusten tulokset käyttäjille, jotta



väärät tulkinnat ja huhut eivät lähde liikkeelle. Kaikki tehdyt kunto- ja sisäilmatutkimukset tulee saattaa julkisiksi ja helposti saataville.

Sisäilmaa heikentää myös se, että tiloihin saatetaan sijoittaa enemmän henkilökuntaa tai asiakkaita kuin tilojen ja esimerkiksi ilmanvaihdon mitoitus sallii. On tärkeää, että henkilökunta tietää rakennuksen tilojen käyttötarkoitukset ja ilmanvaihdon mitoitukset, jotta ei tietämättään heikennä sisäilman laatua. Toimijoiden on saatava riittävä perehdytys esimerkiksi huonekohtaisten säätimien käyttöön. Tietämättömyydestä johtuva virheellinen käyttö ja siitä johtuvat sisäilmaongelmat pitää minimoida.

Lausuntopyynnön liitteenä oleva sisäilma-ohjelma on keskeneräinen, siitä puuttuvat selkeät toimenpide-ehdotukset eikä se huomioi sosiaali- ja terveystoimen tiloja. Myös sosiaali- ja terveystoimen tilojen tulee olla rakenteiltaan ja sisäilmaltaan terveitä ja turvallisia. Tämä korostuu erityisesti lasten ja nuorten, vammaisten ja ikääntyneiden ympärivuorokautisissa palveluissa, joissa asiakkaat oleskelevat ympärivuorokautisesti pitkiä aikoja tai pysyvästi.

HUS:n iho- ja allergiasairaalassa on keväällä 2018 toimintansa aloittanut sisäilmakeskus, eikä ole tarkoituksenmukaista perustaa Helsingin kaupungille omaa sisäilmapoliklinikkaa.

#### Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Kiinteistöstrategia on tärkeä väline vaikuttaa tilojen käyttäjien terveyteen ja hyvinvointiin. Tilojen käyttäjien terveyden ja hyvinvoinnin kannalta on keskeistä, että tilat ovat toimintaan soveltuvia, terveellisiä ja turvallisia."

#### Käsittely

12.02.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Esittelijä Juha Jolkkonen muutti esitystään siten, että lausunnon kuudenteen kappaleeseen lisättiin maininta esteettömyydestä, jonka jälkeen kappale kuului seuraavasti: "Omistajapoliittisten linjausten osalta tilojen toimivuus ja esteettömyys ovat ensisijaisia kriteerejä sosiaali- ja terveystoimien toimintatiloissa. Kulttuurihistorialliset ja rakennustaiteelliset vaatimukset saattavat olla ristiriidassa toiminnallisuuden kanssa."

Asiassa tehtiin seuraavat vastaehdotukset:

#### Vastaehdotus 1:

Jäsen Tapio Bergholm: Tehdään lausunnon kuudennen ja seitsemännen kappaleen väliin lisäys: "Kiinteistöstrategiassa tulisi huomioida riittävien vanhusten ja vammaisten ympärivuorokautiseen hoivaan sovel-



24.06.2019

tuvien rakennusten ja tilojen saaminen kaupungin tai kaupungin hallinnoimien säätiöiden tai kaupungin omien yhtiöiden omistukseen. Näissä tiloissa voitaisiin toteuttaa kaupungin omaa tai ostopalveluna toteutettavaa hoivaa. Omat tilat varmistaisivat paremmin yllättävissä ongelmissa ja muutostilanteissa hoivan laadun, jatkuvuuden ja turvallisuuden myös ostopalveluissa."

Kannattaja: jäsen Mari Rantanen

Vastaehdotus 2:

Jäsen Seija Muurinen: Tehdään seuraava lisäys lausunnon kahdeksannen kappaleen jälkeen:

"Sosiaali- ja terveyslautakunta edellyttää, että kaupunkikonserniin kuuluvien säätiöiden käytössä olevien kaupungin kiinteistöjen korjaustarpeet huomioidaan tasavertaisesti kaupungin omassa käytössä olevien kiinteistöjen kanssa."

Kannattaja: jäsen Mari Rantanen

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi yksimielisesti ilman äänestystä jäsen Seija Muurisen vastaehdotuksen.

Vastaehdotus 3:

Jäsen Seija Muurinen: Tehdään seuraava lisäys lausunnon kolmannen kappaleen jälkeen:

"Kaupungin olisi syytä edistää senioritalojen rakentamista sekä asuntojen varaamista iäkkäille monipuolisten palvelukeskusten läheisyyteen ns. välimuotoisen asumisen turvaamiseksi ikääntyneille varmistuen kuitenkin monipuolisen palvelukeskuksen lähialueen säilymisen ikärakenteeltaan monipuolisena."

Kannattaja: jäsen Laura Nordström

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi yksimielisesti ilman äänestystä jäsen Seija Muurisen vastaehdotuksen.

Vastaehdotus 4:

Jäsen Antti Vainionpää: Tehdään lausunnon toiseen kappaleeseen lisäys: "Kasvavien väliaikaisratkaisujen kustannusten ja kumuloituvien haitallisten sosiaalisten ja terveysvaikutusten estämiseksi korjausvelkaa tulisi kuroa umpeen mahdollisimman tehokkaasti. Jotta korjausvelkaa voitaisiin saada lyhennettyä nopeammin kuin kiinteistöstrategiassa arvioidussa 20 vuodessa, korjausten ja korvaavien investointien tasoa on pyrittävä nostamaan entisestään."

Jäsen Antti Vainionpään vastaehdotus raukesi kannattamattomana.



24.06.2019

Vastaehdotus 5:

Jäsen Antti Vainionpää: Tehdään lausunnon kolmanteen kappaleeseen lisäys: "Sosiaali- ja terveystalouden näkökulmasta on kriittistä säilyttää mahdollisuus tiloihin ja tontteihin, jotka mahdollistavat palvelut lähellä käyttäjiä."

Jäsen Antti Vainionpään vastaehdotus raukesi kannattamattomana.

Vastaehdotus 6:

Jäsen Antti Vainionpää: Tehdään lausunnon kuudenteen kappaleeseen lisäys: "Luopumisen pitää olla pitkällä tähtäyksellä taloudellisesti kannattavampaa kuin vuokraaminen ja että tila voidaan säilyttää ja ylläpitää, jos vuokraaminen on tarkoituksenmukaista yhdistysten, säätiöiden tai vastaavien kolmannen sektorin toimijoiden tarjoamien esim. täydentävien, lisäävien sosiaali- ja terveystalouden kannalta."

Jäsen Antti Vainionpään vastaehdotus raukesi kannattamattomana.

Vastaehdotus 7:

Jäsen Antti Vainionpää: Tehdään lausunnon kuudenteen kappaleeseen lisäys: "Lähtökohtana tonttien ja kiinteistöjen luopumiselle pitää olla se, että kaupungin on voitava näyttää, ettei tilalla ole kaupungille tai kaupunkilaisille arvoa. Arvoa voi olla myös esimerkiksi strateginen omaisuuden hallinta vuokraamisen muodossa."

Jäsen Antti Vainionpään vastaehdotus raukesi kannattamattomana.

Vastaehdotus 8:

Jäsen Antti Vainionpää: Tehdään lausunnon kuudenteen kappaleeseen lisäys: "Jos perustetaan kiinteistökehitysryhmä, jolla on valtuudet laatia kiinteistöistä luopumisen linjaukset ja toteuttamissuunnitelma, niin nämä linjaukset ja toteuttamissuunnitelma täytyy käsitellä ja hyväksyä myös kiinteistöjen käyttöä koskevan toimialan lautakunnassa."

Jäsen Antti Vainionpään vastaehdotus raukesi kannattamattomana.

Vastaehdotus 9:

Jäsen Antti Vainionpää: Tehdään lausunnon kahdeksanteen kappaleeseen lisäys: "Toimistotiloissa voidaan hyödyntää monitilaympäristöjä, mutta erityisesti runsaasti potilas/asiakastyötä sisältävillä sektoreilla on työntekijöille taattava henkilösuoja ja luottamuksellisuuden turvaavat kohtaamistilat potilas/asiakaskohtaamisille."

Jäsen Antti Vainionpään vastaehdotus raukesi kannattamattomana.

Vastaehdotus 10:

Jäsen Antti Vainionpää: Tehdään lausunnon kymmenenteen kappaleeseen lisäys: "Jotta laatutavoitteisiin voitaisiin päästä, niin huomiota ra-



kentämisen aikaiseen valvontaan tulee kiinnittää huomiota. Rakentamisessa ilmenneet ongelmat yhdistettyinä kasvaviin vaatimuksiin energia- ja tehokkuudesta edellyttävät, että kaupungin rakentamisen valvontaa parannetaan vastaavasti."

Jäsen Antti Vainionpään vastaehdotus raukesi kannattamattomana.

Vastaehdotus 11:

Jäsen Antti Vainionpää: Tehdään lausunnon kymmenenteen kappaleeseen lisäys: "Rakentamisen laatua voidaan parantaa kannustamalla otettamaan käyttöön laatua ja erityisesti sisäilmaongelmia vähentäviä käytäntöjä. Otetaan kosteudenhallinnan tukemiseksi käyttöön menettelytapa Kuivaketju 10."

Jäsen Antti Vainionpään vastaehdotus raukesi kannattamattomana.

Vastaehdotus 12:

Jäsen Antti Vainionpää: Tehdään lausunnon neljänneksi viimeiseen kappaleeseen ennen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia lisäys: "Kaikki tehdyt kunto- ja sisäilmatutkimukset tulee saattaa julkisiksi ja helposti saataville."

Kannattaja: jäsen Ahto Apajalahti

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi yksimielisesti ilman äänestystä jäsen Antti Vainionpään vastaehdotuksen.

Vastaehdotus 13:

Jäsen Antti Vainionpää: Tehdään lausunnon neljänneksi viimeiseen kappaleeseen ennen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia lisäys: "Lisätään kriteerit sille, milloin lähdetään tekemään kunto- tai sisäilmatutkimuksia. Tilojen käyttäjien selkeät tarpeet ja toiveet riittävien kunto- tai sisäilmatutkimuksien teettämisestä tulisi mahdollistaa."

Jäsen Antti Vainionpään vastaehdotus raukesi kannattamattomana.

Vastaehdotus 14:

Jäsen Antti Vainionpää: Tehdään lausunnon toiseksi viimeiseen kappaleeseen ennen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia lisäys: "Turvataan sisäilmaongelmista oireista kärsiville kaupungin työntekijöille/koululaisille/opiskelijoille oikeus siirtyä oireettomiin vastaaviin toimitiloihin. Kriteerinä sisäilmaongelmista oireista kärsimisestä pidetään työ/koulu/kaupungin terveydenhuollon kanssa käsiteltyä toistuvaa ongelmaa ja/tai sairaslomia oireiden vuoksi. Erillistä diagnoosia esim. astmasta tai muusta vakavasta hengitysteiden sairaudesta tai allergiasta ei tarvita."

Jäsen Antti Vainionpään vastaehdotus raukesi kannattamattomana.



Vastaehdotus 15:

Jäsen Antti Vainionpää: Tehdään lausunnon toiseksi viimeiseen kappaaleeseen ennen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia muutos: "HUS:n iho- ja allergiasairaalassa on keväällä 2018 toimintansa aloittanut sisäilmakeskus. Mikäli sisäilmakeskuksen kapasiteetti ei riitä kaupungin tarpeisiin, harkitsee kaupunki oman sisäilmapoliklinikan perustamista varmistaakseen sujuvan ja joustavan hoitoon pääsyn kaupunkilaisille."

Jäsen Antti Vainionpään vastaehdotus raukesi kannattamattomana.

Vastaehdotus 16:

Jäsen Antti Vainionpää: Tehdään lausunnon toiseksi viimeiseen kappaaleeseen ennen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia lisäys: "HUS iho- ja allergiasairaalan sisäilmakeskuksessa ja mahdollisella kaupungin omalla sisäilmapoliklinikalla tulisi olla myös sosiaalialan ammattilaisia tukemassa sosiaalisissa ja etuuskysymyksissä, joita sisäilmasta sairastuneilla usein on."

Jäsen Antti Vainionpään vastaehdotus raukesi kannattamattomana.

Sosiaali- ja terveyslautakunta äänesti yhdestä vastaehdotuksesta:

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 1 (jäsen Tapio Bergholm)

Jaa-äännet: 5

Sami Heistaro, Kati Juva, Seija Muurinen, Matias Pajula, Sanna Vesikansa

Ei-äännet: 7

Heidi Ahola, Ahto Apajalahti, Tapio Bergholm, Cecilia Ehrnrooth, Mari Rantanen, Karita Toijonen, Antti Vainionpää

Tyhjä: 1

Laura Nordström

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi jäsen Tapio Bergholmin vastaehdotuksen äänin 7 - 5 (tyhjää 1).

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi asiasta hyväksytyjen vastaehdotusten osalta esittelijän muutetusta ehdotuksesta poikkeavan lausunnon.

Jäsen Antti Vainionpää jätti lausunnosta seuraavan eriävän mielipiteen:

**Postiosoite**

PL 1  
00099 HELSINGIN KAUPUNKI  
helsinki.kirjaamo@hel.fi

**Käyntiosoite**

Pohjoisesplanadi 11-13  
Helsinki 17  
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

**Puhelin**

+358 9 310 1641

**Faksi**

+358 9 655 783

**Y-tunnus**

0201256-6

**Tilinro**

FI0680001200062637

**Alv.nro**

FI02012566



Lausunnon toiseen kappaleeseen lisäys: "Kasvavien väliaikaisratkaisujen kustannusten ja kumuloituvien haitallisten sosiaalisten ja terveysvaikutusten estämiseksi korjausvelkaa tulisi kuroa umpeen mahdollisimman tehokkaasti. Jotta korjausvelkaa voitaisiin saada lyhennettyä nopeammin kuin kiinteistöstrategiassa arvioidussa 20 vuodessa, korjausten ja korvaavien investointien tasoa on pyrittävä nostamaan entisestään."

Lausunnon kolmanteen kappaleeseen lisäys: "Sosiaali- ja terveystalouden näkökulmasta on kriittistä säilyttää mahdollisuus tiloihin ja tontteihin, jotka mahdollistavat palvelut lähellä käyttäjiä."

Lausunnon kuudenteen kappaleeseen lisäys: "Lähtökohtana tonttien ja kiinteistöjen luopumiselle pitää olla se, että kaupungin on voitava näyttää, ettei tilalla ole kaupungille tai kaupunkilaisille arvoa. Arvoa voi olla myös esimerkiksi strateginen omaisuuden hallinta vuokraamisen muodossa."

Lausunnon kuudenteen kappaleeseen lisäys: "Luopumisen pitää olla pitkällä tähtäyksellä taloudellisesti kannattavampaa kuin vuokraaminen ja että tila voidaan säilyttää ja ylläpitää, jos vuokraaminen on tarkoituksenmukaista yhdistysten, säätiöiden tai vastaavien kolmannen sektorin toimijoiden tarjoamien esim. täydentävien, lisäävien sosiaali- ja terveyspalveluiden kannalta."

Lausunnon kuudenteen kappaleeseen lisäys: "Jos perustetaan kiinteistökehitysryhmä, jolla on valtuudet laatia kiinteistöistä luopumisen linjaukset ja toteuttamissuunnitelma, niin nämä linjaukset ja toteuttamissuunnitelma täytyy käsitellä ja hyväksyä myös kiinteistöjen käyttöä koskevan toimialan lautakunnassa."

Lausunnon kahdeksanteen kappaleeseen lisäys: "Toimistotiloissa voidaan hyödyntää monitilaympäristöjä, mutta erityisesti runsaasti potilas/asiakastyötä sisältävillä sektoreilla on työntekijöille taattava henkilösuoja ja luottamuksellisuuden turvaavat kohtaamistilat potilas/asiakaskohtaamisille."

Lausunnon kymmenenteen kappaleeseen lisäys: "Rakentamisen laatua voidaan parantaa kannustamalla ottamaan käyttöön laatua ja erityisesti sisäilmaongelmia vähentäviä käytäntöjä. Otetaan kosteudenhallinnan tukemiseksi käyttöön menettelytapa Kuivaketju 10."

Lausunnon kymmenenteen kappaleeseen lisäys: "Jotta laatutavoitteisiin voitaisiin päästä, niin huomiota rakentamisen aikaiseen valvontaan tulee kiinnittää huomiota. Rakentamisessa ilmenneet ongelmat yhdistettyinä kasvaviin vaatimukseen energiatehokkuudesta edellyttävät, että kaupungin rakentamisen valvontaa parannetaan vastaavasti."





24.06.2019

Lausunnon neljänneksi viimeiseen kappaleeseen ennen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia lisäys: "Kaikki tehdyt kunto- ja sisäilmatutkimukset tulee saattaa julkisiksi ja helposti saataville."

Lausunnon neljänneksi viimeiseen kappaleeseen ennen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia lisäys: "Lisätään kriteerit sille, milloin lähdetään tekemään kunto- tai sisäilmatutkimuksia. Tilojen käyttäjien selkeät tarpeet ja toiveet riittävien kunto- tai sisäilmatutkimuksien teettämisestä tulisi mahdollistaa."

Lausunnon toiseksi viimeiseen kappaleeseen ennen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia lisäys: "Turvataan sisäilmaongelmista oireista kärsiville kaupungin työntekijöille/koululaisille/opiskelijoille oikeus siirtyä oireettomiin vastaaviin toimitiloihin. Kriteerinä sisäilmaongelmista oireista kärsimisestä pidetään työ/koulu/kaupungin terveydenhuollon kanssa käsiteltyä toistuvaa ongelmaa ja/tai sairaslomia oireiden vuoksi. Erillistä diagnoosia esim. astmasta tai muusta vakavasta hengitysteiden sairaudesta tai allergiasta ei tarvita."

Lausunnon viimeiseen kappaleeseen ennen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia muutos: "HUS:n iho- ja allergiasairaalassa on keväällä 2018 toimintansa aloittanut sisäilmakeskus. Mikäli sisäilmakeskuksen kapasiteetti ei riitä kaupungin tarpeisiin, harkitsee kaupunki oman sisäilmapoliklinikan perustamista varmistaakseen sujuvan ja joustavan hoitoon pääsyn kaupunkilaisille."

Lausunnon viimeiseen kappaleeseen ennen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia lisäys: "HUS iho- ja allergiasairaalan sisäilmakeskuksessa ja mahdollisella kaupungin omalla sisäilmapoliklinikalla tulisi olla myös sosiaalialan ammattilaisia tukemassa sosiaalisissa ja etuus- kysymyksissä, joita sisäilmasta sairastuneilla usein on."

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja  
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Pirjo Sipiläinen, arkkitehti, puhelin: 310 42256  
pirjo.sipilainen(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 12.02.2019 § 17

HEL 2018-012640 T 00 01 01

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

**Postiosoite**

PL 1  
00099 HELSINGIN KAUPUNKI  
helsinki.kirjaamo@hel.fi

**Käyntiosoite**

Pohjoisesplanadi 11-13  
Helsinki 17  
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

**Puhelin**

+358 9 310 1641

**Faksi**

+358 9 655 783

**Y-tunnus**

0201256-6

**Tilinro**

F10680001200062637

**Alv.nro**

F102012566



Kaupunginvaltuuston 27.9.2017 hyväksymässä Helsingin kaupunkistrategiassa kaudelle 2017–2021 määriteltiin, että kaupunki laatii kiinteistöstrategian. Kiinteistöstrategian tavoitteena on ohjata kaupungin toimilakannan ja sen hallintaan liittyvien käytäntöjen kehittämistä. Kaupungilla ei ole ollut aiemmin kiinteistöstrategiaa.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää tärkeänä, että kaupungilla on kiinteistöstrategia, joka linjaa palvelutilojen kehittämisen painopistealueita ja keinoja. Kiinteistöstrategian painopistealueista sisäilmaongelmien ratkaiseminen, toimitilojen hankintaprosessin nopeuttaminen, roolien selkeyttäminen, sisäisen vuokrajärjestelmän uusiminen, kaupungin tilojen asukaskäytön edistäminen, tilojen väliaikaiskäytön- ja arvorkennusten hallinnan kehittäminen, toimitilojen aktiivinen omistajapolitiikka ja hiilineutraali Helsinki 2035 sekä laadittu sisäilmaohjelma ovat kohteita, joita tulee kehittää prosessien ja käytäntöjen sujuvoittamiseksi. Kiinteistöstrategia tarvitsee kuitenkin vielä valmistelussa olevan toimintaohjelman, jotta nykyisiin prosesseihin ja toimintamalleihin suunnitellut ja yhdessä sovittavat muutokset ja vastuut olisi riittävästi hahmotettavissa. Lautakunta pitää riskinä ja lausunnon antamista haittaavana toimintaohjelman puuttumista lausuntomateriaalista.

Lautakunta toteaa, että Helsinki on kehittyvä ja nopeasti kasvava kaupunki. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla lasten ja oppilaiden määrän kasvu on suurempaa kuin kaupungin väestönkasvu. Toimiala järjestää lakisääteisiä palveluita, joiden toteuttaminen edellyttää, että näiden lakisääteisten peruspalveluiden tarvitsemat tilat toteutuvat oikea-aikaisesti. Kasvavien asiakasmäärien lisäksi digitalisaatiolla, palvelujen toiminnan muutoksilla, poliittisilla päätöksillä sekä tilojen huonolla teknisellä kunnolla on merkittävä ja nopea vaikutus toimialan tilatarpeen muutoksiin. Tämän vuoksi kaupunkiympäristön toimialan, tilojen hankinnasta ja toteutuksesta vastaavana, tulee pystyä oikea-aikaisesti tuottamaan sekä kunnossa- ja ylläpitämään palvelujen tarvitsemat riittävät, terveelliset ja turvalliset oppimisen tilat sekä mahdolliset korjausrakentamisen väistötilat. Esitetystä kiinteistöstrategiassa jää epäselväksi, miten tilatarpeen toteutuminen varmistetaan ja kuka on vastuussa, jos tilatarve ei toteudu. Lautakunta esittää harkittavaksi lisätä uusia tapoja toimia ja toteuttaa toimialojen tilat ja selvitettäväksi tarvitaanko nykyisiin organisaatioihin mahdollisesti muutoksia toiminnan sujuvoittamiseksi ja varmistamiseksi.

Lautakunta haluaa korostaa, että päiväkotien ja koulujen tilojen riittävä saatavuus sekä tilojen laatu ovat keskeisiä tekijöitä arvioitaessa Helsingin vetovoimaa. Nykyisessä kiinteistöstrategian versiossa ei vielä riittävästi esitetä sellaisia strategisia linjauksia, ja siitä puuttuu kokonaan toimenpideohjelma, jotka varmistaisivat turvalliset ja terveelliset tilat niin kasvatuksen ja koulutuksen asiakaskunnalle kuin henkilöstölle.



Tulevaisuuden tilatarpeiden ennakkoinnin merkitystä korostetaan, mutta tätä koskevat strategiset linjaukset ovat puutteellisia. Eri kaupunginosien eritahtista kehitystä on ennakoitava entistä dynaamisemmalla suunnittelulla.

Lautakunta pitää tärkeänä, että tulevassa kiinteistöstrategian toteutusohjelmassa on konkreettisesti ja selkeästi määritelty tilanhankinnan ja tilojen kunnossapidon prosessien roolit ja vastuut sekä läpinäkyvä ja helposti seurattava vuokranmaksujärjestelmä. Palvelutilaverkkoa tarkasteltaessa ja hankkeita suunniteltaessa on prosesseissa lisäksi huomioitava asukkaiden ja tilojen käyttäjien osallistaminen, tilojen yhteiskäyttö, asiakaslähtöinen asukaskäyttö, esteettömyys, kiinteistöjen helppo ylläpito ja energiatehokkuus.

Erityisesti lautakunta haluaa korostaa tilojen turvallisuuden ja terveellisyyden tärkeyttä sekä sisäilmaohjelmassakin mainittuja keinoja, joilla rakentamisen laatua, sen valvontaa suunnittelussa, toteutuksessa ja kunnossapidossa voidaan parantaa. Toimialalla sisäilmaongelmien ratkaiseminen sekä rakennuskannan kunnossa- ja ylläpito nähdään isona haasteena, johon kiinteistöstrategian ja sisäilmaohjelman toteutusohjelman konkreettisilla toimenpiteillä on pystyttävä vaikuttamaan. Jo nyt kattavaa sisäilmakohteiden viestintää tulee kehittää entisestään.

Kiinteistöstrategian mukana myös kaupungin tilanhankintaohje tulee päivitettäväksi. Uusia toteutus- ja vuokramalleja kokeiltaessa tulee jatkossakin tilojen hankinnan ja niistä tehtävien sopimusten jäädä kaupunkiympäristön toimialan vastuulle. Lisäksi tulee selvittää ja kuvata eri toteutus- ja vuokramallien oikea-aikainen päätöksenteko.

Lautakunta painottaa, että kiinteistöstrategian toteuttamiseen ja seurantaan on varattava riittävästi resursseja ja että se on toteutettava yhteistyössä toteutukseen vaikuttavien osapuolten ja tilojen käyttäjien kanssa.

Lautakunta näkee, että rakentamisen laatuun tulee kiinnittää nykyistä enemmän huomiota, erityisesti yhteensovittaessa energiatehokkuutta ja hyvän sisäilman vaatimuksia. Lautakunta haluaa kiinnittää huomiota rakentamisen aikaisen valvontaan ja näkee, että rakennusvalvonnan resursseja tulee uusien kiinteistöstrategian linjausten myötä parantaa. Lautakunta korostaa kiinteistöhuollon ja siivouksen laadun merkitystä hyvälle sisäilmalle. Toimintaohjelmassa tulee esittää konkreettisia toimia, joilla näiden laatua pystytään parantamaan.

Lautakunta näkee, että palveluntarpeiden parempi ennakointi on erityisen olennaista toimialan kannalta mm. siksi, että kiinteistöissä oleva henkilömäärä ei ylittäisi suunniteltua. Lautakunta toivoo, että toimintaohjelmassa avataan tarkemmin, miten ennakointia käytännössä aio-



24.06.2019

taan parantaa. Lisäksi lautakunta näkee, että tietojärjestelmien osalta on syytä arvioida huolellisesti ja realistisesti, millaisia kysymyksiä niillä on mahdollista ratkaista, ja millä aikataululla. Lautakunta ei pidä perusteltuna, että toimialan tilankäyttöä ohjaisi kategorisesti siirtyminen isompiin yksiköihin. Yksiköiden koko tulee arvioida tapauskohtaisesti. Lautakunta pitää tilatehokkuuden lisäämisen vaatimusta riskinä pedagogisen toiminnan kannalta ja esittää, että vaatimuksia tilatehokkuuden osalta ei tulisi lisätä kasvatuksen ja koulutuksen tiloissa. Lautakunnan näkemyksen mukaan kiinteistöstrategian tulisi ottaa vahvemmin kantaa sen puolesta, että lähipalveluiden tulee sijaita lähellä asiakkaita.

Lautakunta pitää kannatettavana esitystä sisäilmapoliklinikasta ja korostaa, että siellä tulisi olla myös sosiaalialan ammattilaisia tukemassa sosiaalisissa ja etuuskysymyksissä, joita sisäilmasta sairastuneilla usein on.

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan mielestä sisäilmakorjausten hyvittäminen kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle pitää ottaa käyttöön vuoden 2020 alusta alkaen ja toimialalle korvata tulevissa budjeteissa tämän valtuustokauden aikana jo korotetuista sisäilmakorjauksista aiheutuneet vuokrien nousut. Sisäisen vuokramallin uudistamiseen liittyvän tilakustannusten kohdistamisen periaatteiden uudelleen määrittelyn voimaan astuminen vuoden 2021 alusta alkaen on liian kaukainen ajankohta.

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan mielestä kaikki tehdyt kuntotutkimukset tulee saattaa julkisiksi ja helposti saataville.

Julkisessa rakentamisessa tulee selvittää mahdollisuudet puurakentamisen suosimiseen.

#### Kiinteistöstrategian valmistelu

Kiinteistöstrategian valmisteluvastuu annettiin kaupungin johtoryhmässä 13.11.2017 kaupunkiympäristön toimialan rakennukset ja yleiset alueet palvelukokonaisuudelle.

Strategian valmistelua varten perustettiin projektiryhmä. Sen puheenjohtajana on toiminut kaupunkiympäristön toimialan tekninen johtaja ja sen jäsenenä ja varahenkilöinä ovat olleet edustajat kaupunginkansliasta, sosiaali- ja terveystoimialalta, kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalta, kasvatuksen ja koulutuksen toimialalta ja kaupunkiympäristön toimialalta. Projektiryhmä on lisäksi nimennyt projektin valmistelua varten sihteeristön sekä asiantuntijajäseniä.

Kiinteistöstrategia koskee kaupunkikonsernin koko tilaomaisuutta. Sen ulkopuolelle on rajattu asuntoasiat sekä maaomaisuuden hallintaan liit-



tyvät asiat. Kiinteistöstrategia ei koske myöskään kaupunkikonserniin kuuluvia markkinoilla toimivia yhtiöitä.

Strategian valmistelussa haettiin sidosryhmävuorovaikutuksella näkökulmia kiinteistöstrategian linjauksiin. Kaupungin sisäisestä vuorovaikutuksesta vastasi Newsec ja vuorovaikutuksesta ulkoisten sidosryhmien kanssa Demos Helsinki. Vuorovaikutusta valmistelleessa projektiryhmässä olivat mukana toimialojen ja kaupunginkanslian edustajat.

Kiinteistöstrategian valmistelua varten haastateltiin kaupunkiorganisaatiosta 21 keskeistä henkilöä kuten toimialojen johtajia, palvelutason päälliköitä, tilahallinnon asiantuntijoita ja kaupunginkanslian avainhenkilöitä.

## Käsittely

12.02.2019 Ehdotuksen mukaan

Vastaehdotus:

Petra Malin: Lautakunta näkee, että rakentamisen laatuun tulee kiinnittää nykyistä enemmän huomiota, erityisesti yhteensovittaessa energiatehokkuutta ja hyvän sisäilman vaatimuksia. Lautakunta haluaa kiinnittää huomiota rakentamisen aikaisen valvontaan ja näkee, että rakennusvalvonnan resursseja tulee uusien kiinteistöstrategian linjausten myötä parantaa. Lautakunta korostaa kiinteistöhuollon ja siivouksen laadun merkitystä hyvälle sisäilmalle. Toimintaohjelmassa tulee esittää konkreettisia toimia, joilla näiden laatua pystytään parantamaan.

Lautakunta näkee, että palveluntarpeiden parempi ennakointi on erittäin olennaista toimialan kannalta mm. siksi, että kiinteistöissä oleva henkilömäärä ei ylittäisi suunniteltua. Lautakunta toivoo, että toimintaohjelmassa avataan tarkemmin, miten ennakointia käytännössä aiotaan parantaa. Lisäksi lautakunta näkee, että tietojärjestelmien osalta on syytä arvioida huolellisesti ja realistisesti, millaisia kysymyksiä niillä on mahdollista ratkaista, ja millä aikataululla. Lautakunta ei pidä perusteltuna, että toimialan tilankäyttöä ohjaisi kategorisesti siirtyminen isompiin yksiköihin. Yksiköiden koko tulee arvioida tapauskohtaisesti. Lautakunta pitää tilatehokkuuden lisäämisen vaatimusta riskinä pedagogisen toiminnan kannalta ja esittää, että vaatimuksia tilatehokkuuden osalta ei tulisi lisätä kasvatuksen ja koulutuksen tiloissa. Lautakunnan näkemyksen mukaan kiinteistöstrategian tulisi ottaa vahvemmin kantaa sen puolesta, että lähipalveluiden tulee sijaita lähellä asiakkaita.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Petra Malinin tekemän vastaehdotuksen.



24.06.2019

Vastaehdotus:

Petra Malin: Lautakunta pitää kannatettavana esitystä sisäilmapolitiikasta ja korostaa, että siellä tulisi olla myös sosiaalialan ammattilaisia tukemassa sosiaalisissa ja etuuskysymyksissä, joita sisäilmasta sairastuneilla usein on.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Petra Malinin tekemän vastaehdotuksen.

Vastaehdotus:

Petra Malin: Lautakunnan näkemyksen mukaan tilojen vuokraamisen riskejä on käsitelty kiinteistöstrategiassa hyvin vähän tilojen omistamisen riskeihin nähden. Sisäilmaohjelmassa tulisi käsitellä yksityiskohtaisemmin kaupungin toimintatapoja tilanteissa, joissa sisäilmaongelmia havaitaan vuokratiloissa, ja selvittää kaupungin toimintamahdollisuuksien rajat.

Vastaehdotus:

Vesa Korkkula: Kaupungin strategiassa lukee: "Sisäilmakorjauksista aiheutuvat investoinnit eivät nosta tiloista perittävää käypää vuokraa." Useissa korjaushankkeissa joita olemme lautakunnassa tällä valtuustokaudella käsitelleet, ovat sisäiset vuokrat nousseet 2-3 kertaisiksi korjausten vuoksi eikä tätä ole mitenkään hyvitetty toimialalle.

Nyt kiinteistöstrategian luonnoksessa lukee: "Sisäisen vuokramallin uudistaminen vaatii tilakustannusten kohdistamisen periaatteiden uudelleen määrittelyyn. Uudistus voidaan toteuttaa aikaisintaan vuoden 2021 alusta alkaen, jolloin sisäisen vuokran periaatteiden ja vuokravaikutusten tulee olla selvillä vuoden 2020 alussa vuoden 2021 talousarvioraamia määriteltäessä."

Eli sisäilmakorjausten hyvittäminen vuokrissa otettaisiin käyttöön vasta 2021, eli puoli vuotta ennen valtuustokauden loppua. Tämän vuoksi teen seuraavan vastaesityksen lausuntoehdotukseen:

"Kasvatus- ja koulutuslautakunnan mielestä sisäilmakorjausten hyvittäminen kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle pitää ottaa käyttöön vuoden 2020 alusta alkaen ja toimialalle korvata tulevissa budjeteissa tämän valtuustokauden aikana jo korotetuista sisäilmakorjauksista aiheutuneet vuokrien nousut. Sisäisen vuokramallin uudistamiseen liittyvän tilakustannusten kohdistamisen periaatteiden uudelleen määrittelyyn voimaan astuminen vuoden 2021 alusta alkaen on liian kaukainen ajankohta."

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Vesa Korkkulan tekemän vastaehdotuksen.

Vastaehdotus:

Vesa Korkkula: Lisätään lausuntoehdotukseen:

**Postiosoite**

PL 1  
00099 HELSINGIN KAUPUNKI  
helsinki.kirjaamo@hel.fi

**Käyntiosoite**

Pohjoisesplanadi 11-13  
Helsinki 17  
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

**Puhelin**

+358 9 310 1641

**Faksi**

+358 9 655 783

**Y-tunnus**

0201256-6

**Tilinro**

F10680001200062637

**Alv.nro**

F102012566



24.06.2019

“Kasvatus- ja koulutuslautakunnan mielestä kaikki tehdyt kuntotutkimukset tulee saattaa julkisiksi ja helposti saataville.”

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Vesa Korkkulan tekemän vastaehdotuksen.

Vastaehdotus:

Vesa Korkkula: Lisätään lausuntoehdotukseen:

“Kasvatus- ja koulutuslautakunta ei kannata tilakannan liikelaitos- sekä yhtiöittämisvaihtoehtojen selvittämistä.”

Kannattaja: Petra Malin

Vastaehdotus:

Vesa Korkkula: Lisätään lausuntoehdotukseen:

“Kasvatus- ja koulutuslautakunnan mielestä kirjaukset tiloista luopumisista ovat liian tiukkoja ja ehdottomia.”

Kannattaja: Petra Malin

Vastaehdotus:

Dani Niskanen: Lisätään lausuntoehdotukseen uusi kohta (5):

"Lautakunta haluaa korostaa, että päiväkotien ja koulujen tilojen riittävä saatavuus sekä tilojen laatu ovat keskeisiä tekijöitä arvioitaessa Helsingin vetovoimaa. Nykyisessä kiinteistöstrategian versiossa ei vielä riittävästi esitetä sellaisia strategisia linjauksia, ja siitä puuttuu kokonaan toimenpideohjelma, jotka varmistaisivat turvalliset ja terveelliset tilat niin kasvatuksen ja koulutuksen asiakaskunnalle kuin henkilöstölle. Tulevaisuuden tilatarpeiden ennakoinnin merkitystä korostetaan, mutta tätä koskevat strategiset linjaukset ovat puutteellisia. Eri kaupunginosien eritahtista kehitystä on ennakoitava entistä dynaamisemmalla suunnittelulla."

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Dani Niskasen tekemän vastaehdotuksen.

Vastaehdotus:

Fatim Diarra: Julkisessa rakentamisessa tulee selvittää mahdollisuudet puurakentamisen suosimiseen.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Fatim Diarran tekemän vastaehdotuksen.

1 äänestys



24.06.2019

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Lautakunnan näkemyksen mukaan tilojen vuokraamisen riskejä on käsitelty kiinteistöstrategiassa hyvin vähän tilojen omistamisen riskeihin nähden. Sisäilmaohjelmassa tulisi käsitellä yksityiskohtaisemmin kaupungin toimintatapoja tilanteissa, joissa sisäilmaongelmia havaitaan vuokratiloissa, ja selvittää kaupungin toimintamahdollisuuksien rajat.

Jaa-äännet: 7

Fatim Diarra, Martina Harms-Aalto, Tiina Larsson, Dani Niskanen, Pia Pakarinen, Laura Vanamo, Ozan Yanar

Ei-äännet: 4

Markku Hannula, Pia Kopra, Vesa Korkkula, Petra Malin

Tyhjä: 1

Ville Jalovaara

Poissa: 1

Abdirahim Husu Hussein

Tässä äänestyksessä esittelijän ehdotus voitti Petra Malinin vastaehdotuksen äänin 7 - 4 (1 tyhjä, 1 poissa).

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Lisätään lausuntoehdotukseen: "Kasvatus- ja koulutuslautakunta ei kannata tilakannan liikelaitos- sekä yhtiöittämisvaihtoehtojen selvittämistä."

Jaa-äännet: 9

Fatim Diarra, Markku Hannula, Martina Harms-Aalto, Pia Kopra, Tiina Larsson, Dani Niskanen, Pia Pakarinen, Laura Vanamo, Ozan Yanar

Ei-äännet: 3

Ville Jalovaara, Vesa Korkkula, Petra Malin

Tyhjä: 0

Poissa: 1

Abdirahim Husu Hussein

Tässä äänestyksessä esittelijän ehdotus voitti Vesa Korkkulan vastaehdotuksen äänin 9 - 3 (1 poissa).

3 äänestys





24.06.2019

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Lisätään lausuntoehdotukseen: "Kasvatus- ja koulutuslautakunnan mielestä kirjaukset tiloista luopumisista ovat liian tiukkoja ja ehdottomia."

Jaa-äännet: 6

Martina Harms-Aalto, Pia Kopra, Tiina Larsson, Dani Niskanen, Pia Pakarinen, Laura Vanamo

Ei-äännet: 2

Vesa Korkkula, Petra Malin

Tyhjä: 4

Fatim Diarra, Markku Hannula, Ville Jalovaara, Ozan Yanar

Poissa: 1

Abdirahim Husu Hussein

Tässä äänestyksessä esittelijän ehdotus voitti Vesa Korkkulan vastaehtotuksen äänin 6 - 2 (4 tyhjää, 1 poissa).

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja  
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Mauno Kemppe, tilapalvelupäällikkö, puhelin: 310 86860  
mauno.kemppi(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 05.02.2019 § 55

HEL 2018-012640 T 00 01 01

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle Helsingin kiinteistöstrategiasta seuraavan lausunnon:

Kiinteistöstrategian tavoitteena on ohjata kaupungin toimitilakannan ja sen hallintaan liittyvien käytäntöjen kehittämistä. Se on tarkoitettu yhteiseksi tiekartaksi kaikille, joiden tehtävänä on pitää huolta siitä, että kaupunkilaiset saavat palveluja tarkoituksenmukaisissa tiloissa. Kaupungilla ei ole ollut aiemmin kiinteistöstrategiaa.

Kaupunkiympäristölautakunta pitää tärkeänä, että kaupungilla on kiinteistöstrategia, joka linjaa kehittämisen tavoitteita. Strategian painopistealueita ovat toimitilojen aktiivisen omistajapolitiikan lisäksi hiilineutraali Helsinki 2035, sisäilmaongelmien ratkaiseminen, toimitilojen hankintaprosessin nopeuttaminen, kaupungin tilojen asukaskäytön edistä-

Postiosoite

PL 1  
00099 HELSINGIN KAUPUNKI  
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13  
Helsinki 17  
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566



minen, tilojen väliaikaiskäytön kehittäminen ja arvorakennusten hallinnan kehittäminen sekä sisäisen vuokrajärjestelmän uusiminen.

Kaupunkiympäristölautakunta toteaa, että kaupungin kiinteistöomaisuus on merkittävä varallisuuserä, jota on hoidettava hyvin. Suoraan omistettujen toimitilarakennusten jälleenhankinta-arvo on noin kahdeksan miljardia euroa. Kaupunki hankkii toimitiloja omaa palvelutuotantoa varten.

Helsinki on kehittyvä ja nopeasti kasvava kaupunki. Myös palvelujen käyttötavat muuttuvat. Tämän vuoksi myös kaupungin tuottamien palvelujen tilatarpeet ovat nopeassa muutoksessa. Keskeistä on, että kaupunki pystyy tarjoamaan palveluilleen terveelliset ja turvalliset tilat, joissa kaupunkilaisia voidaan palvella asiakaslähtöisesti.

Tilahankintaprosessin kehittämisen tavoitteena on aiempaa nopeampi ja joustavampi toiminta, jotta muuttuviin tilatarpeisiin kyettäisiin vastaamaan nykyistä sujuvammin. Palvelutoimintojen jatkuva kehitys ja tehostuminen sekä digitalisoituminen merkitsevät sitä, että myös tilankäytön tarpeet muuttuvat. Tulevaisuudessa yhä tärkeämpi merkitys on esimerkiksi sillä, miten hyvin tilat edistävät tiedonkulkua ja avoimuutta.

Kaavoituksen ja maankäytön kannalta ennakoivan tilaprosessin kehittäminen on tärkeää, jotta kaavoituksen ja maankäytön suunnittelulla ja niihin liittyvillä toimilla voidaan varmistaa toimitilojen toteutusedellytykset. Tämä voi tavanomaisen kaavatyön lisäksi tarkoittaa konkreettisesti esimerkiksi ennalta tehtävää kartoitusta paviljonkirakennusten sijoituspaikkamahdollisuuksista eri alueille. Tällöin tarpeen ilmaantuessa soveltuva sijaintipaikka olisi vähintään alustavalla tasolla tiedossa.

Lisäksi ennakoivan tilaprosessin on pystyttävä kattamaan myös kiinteistöt, joille kaupungilla ei ole omaa käyttöä. Näiden kiinteistöjen realisointi, kuten purkaminen tai myynti, edellyttää usein kiinteistöjen kehittämistä ja palveluverkon laajempaa alueellista tarkastelua, jotta vapautuvien kiinteistöjen maankäytön kehittämispotentiaali voidaan hyödyntää parhaalla mahdollisella tavalla. Toimitilojen omistajapoliittisissa linjauksissa mainitut laadittaviksi tulevat tiloista luopumisen periaatteet linkittyvät näin ollen vahvasti myös yleisemmin maankäytön suunnitteluun.

Kaupunkiympäristölautakunta toteaa, että Helsingin kaupunki on vastuullinen kiinteistönomistaja. Helsingin tavoitteena on olla hiilineutraali kaupunki vuoteen 2035 mennessä. Tilojen osalta se tarkoittaa sitä, että yksi tilojen kehittämisen keskeisistä tavoitteista on energiatehokkuuden lisääminen.



Vastuulliseen omistajuuteen kuuluu myös se, että kaupunki pitää huolta tilojen esteettömyydestä. Tilojen on oltava kaikkien kaupunkilaisten käytettävissä. Tilamuutosten yhteydessä huomioidaan asukaskäytön erityistarpeet. Kiinteistöstrategia edistää kaupungin asukastilojen käyttöä ja sen linjaukset toteuttavat kaupunginhallituksen 18.8.2018 tekemiä päätöksiä tilojen asukaskäytön periaatteista.

Maankäytön ja kaupunkirakenteen näkökulmasta kaupungin tilojen avaamiseen asukaskäyttöön tähtääviä toimenpiteiden lisäksi tulee myös huomioida toimitiloihin liittyvät ja niitä palvelevat pihaluut.

Maankäytön ja kaupunkirakenteen näkökulmasta kivijalkaliiketilat ovat osa elävää ja monimuotoista kaupunkirakennetta. Usein tilat voivat muodostua aluerakentamisen alkuvaiheessa taloudelliseksi rasitteeksi. Tilanne voi kuitenkin muuttua ajan kuluessa ja alueen kehittymisen myötä. Heikosti vuokrattavien kivijalkaliiketilojen osalta kiinteistöstrategiassa esitetään selvitystä niiden kehittämiskeinoista.

Kaupunkiympäristölautakunnan mielestä tilojen omistaminen ei ole itseisarvo, vaan tavoitteena on tilojen tehokas oikea-aikainen tarjonta ja käyttö kaupungin eri tarpeisiin kustannustehokkaimmalla tavalla. Omistajapolitiikassa tilojen omistamista on tarkasteltu aikaisempaa kriittisemmin. Omistamiseen liittyvät riskit ovat kasvaneet johtuen tilatarpeiden alueellisista ja toiminnallisista muutoksista. Helsingissä on Suomen toimivimmat kiinteistömarkkinat, joten kaupungin tilaratkaisuissa voidaan hyödyntää niitä aina, kun se on kaupungin näkökulmasta perusteltua. Rakennusten elinkaareen liittyvät riskit on arvioitava jatkossa nykyistä tarkemmin.

Kaupungin tilaomaisuuden keskeisiä haasteita ovat sisäilmaongelmien ratkaiseminen sekä rakennuskannan ylläpito siten, ettei korjausvelan määrä kasva, vaan se saadaan taitettua selvään laskuun. Ympäristöterveyden näkökulmasta kiinteistöstrategiassa ja sisäilmaohjelmassa esitetyt periaatteet edistävät tilojen terveellisyyttä vahvistamalla ja selkiyttämällä toimintamalleja. Riskinä on tavoiteltavien toimintamallien läpivienti organisaatiossa.

Valmistelun yhteydessä laadittiin sisäilmaohjelma, joka linjaa sisäilmaongelmien ennaltaehkäisyä ja toimintaa ratkaistaessa sisäilmaongelmia. Sisäilmaohjelman liitteenä on kaupunkistrategiassa mainittu suunnitelma sisäilmaongelmista kärsivien koulujen, päiväkotien ja leikkipuistorakennusten korjaamisesta tai korvaamisesta uudisrakennuksella.

Kaupunkiympäristölautakunta painottaa, että kiinteistöstrategian toteuttamiseen ja seurantaan on varattava riittävästi resursseja ja että se on



toteutettava yhteistyössä toteutukseen vaikuttavien osapuolten ja tilojen käyttäjien kanssa.

#### Käsittely

05.02.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Eveliina Heinäluoma: Korvataan seuraava lause strategiassa: "Toimialojen tilankäyttöä ohjaa keskittyminen isompiin yksiköihin, jotka mahdollistavat toiminnallisesti ja taloudellisesti tehokkaamman toiminnan sekä tuovat joustavuutta palveluiden järjestämiseen."

Uusi lause: Toimialojen tilankäyttöä ohjaa tehokas tilankäyttö sekä toimialojen ja palvelujen omat tarpeet.

Kannattaja: Mai Kivelä

Vastaehdotus:

Mai Kivelä: Muokataan lausunnon kappale 13 muotoon:

Kaupunkiympäristölautakunnan mielestä tilojen omistaminen ei ole itseisarvo, vaan tavoitteena on tilojen tehokas oikea-aikainen tarjonta ja käyttö kaupungin eri tarpeisiin kustannustehokkaimmalla tavalla. Omistajapolitiikassa tilojen omistamisen vaihtoehtoja tarkastellaan nykyistä aktiivisemmin ja kokonaisvaltaisemmin. Helsingissä on Suomen toimivimmat kiinteistömarkkinat, joten kaupungin tilaratkaisuissa voidaan hyödyntää niitä aina, kun se on kaupungin näkökulmasta perusteltua. Rakennusten elinkaareen liittyvät riskit on arvioitava jatkossa nykyistä tarkemmin.

Eli alkuperäisessä versiossa (muokataan virke) 'Omistajapolitiikassa tilojen omistamista on tarkasteltu aikaisempaa kriittisemmin'. Ja (poistetaan virke): 'Omistamiseen liittyvät riskit ovat kasvaneet johtuen tilatarpeiden alueellisista ja toiminnallisista muutoksista'.

Kannattaja: Eveliina Heinäluoma

Vastaehdotus:

Anni Sinnemäki: Lisäksi lautakunta esittää seuraavat linjaukset strategiaan:

LISÄYS ESIPUHEESEEN: Kiinteistöstrategian toteutusohjelmasta päätetään rakennusten ja yleisten alueiden jaoston esityksestä kaupunkiympäristölautakunnassa.

s. 4

(MUOKATTU) Omistajapolitiikassa tilojen omistamisen vaihtoehtoja



tarkastellaan nykyistä aktiivisemmin ja kokonaisvaltaisemmin. (MUOKATTU) Aktiivinen omistajapolitiikka sisältää tilojen vaihtoehtoisten omistus- ja hallintamallien selvittämisen sisältäen tilakannan liikelaitos- sekä yhtiöittämisvaihtoehtojen tarkastelun.

1 Strategiset linjaukset/ Omistajapolitiittiset linjaukset s. 5

- harjoitamme aktiivista omistajapolitiikkaa luopumalla niistä tiloista, joita ei tarvita omassa palvelutuotannossa ja joiden omistamiseen ei liity muita strategisia syitä tai pitkän tähtäimen palvelutilatarpeita.

(LISÄYS) Muita strategisia syitä voivat olla monipuolisen kaupunkikulttuurin kehittäminen, jonkin alueen elävöittäminen ja kehittäminen tietyn kiinteistön avulla, tavoite pitää rakennustaiteellisesti ja historiallisesti arvokkaita rakennuksia kunnossa silloin kun muuta omistajaa ei löydy tai jonkun kokonaisuuden turvaaminen nimenomaan julkisessa yleisessä käytössä. Monipuolisen käytön kehittäminen voi olla joko väliaikaista tai pysyvää ja tarvittaessa siinä voidaan käyttää kaupungin kiinteistöyhtiömallia.

3.1.1. Varautuminen muuttuviin ja nopeutuviin tilatarpeisiin/ s. 7

(LISÄYS ENSIMMÄISEKSI TOIMENPITEEKSI) - Palveluverkkotarkasteluja tehdään ajoissa, yhteistyössä niin täydentyvillä kuin uusilla alueilla. Joukkoliikenteen verkko otetaan huomioon palveluverkkoa suunniteltaessa.

(UUSI TOIMENPIDE) Kaupunki ostaa lisää omia paviljonkeja.

3.2.3. Rakentamisen laatu/ Toimenpiteet s. 12

3.3.1 Energiatehokkuus uudis- ja korjausrakentamisessa/ s. 15

- Kaupunki toteuttaa omat toimitilahankkeensa vähintään 10 % energiatehokkaammin kuin kansallinen määräystaso edellyttää. (LISÄYS) Tätä tiukempia energiatehokkuuksia kokeillaan ja otetaan käyttöön, myös yhteistyössä pääkaupunkiseudun muiden kaupunkien kanssa. Selvitetään mahdollisuudet energiatehokkuuskriteerin asettamiseksi 20 % tiukemmaksi kuin kansallinen määräystaso.

- Vähäpäästöisellä energialla tuotetaan aina vähintään (MUUTOS) 10 prosenttia uudisrakennusten energiantarpeesta, mutta kuitenkin aina mahdollisimman kunnianhimoisesti olosuhteet huomioon ottaen.

(LISÄYKSET TOIMENPITEISIIN)

- Asennetaan uudisrakennuksiin aurinkolämpökeräimiä aina kun se on kannattavaa.

- Rakennuskohtaista aurinkosähkön tuotantoa asennetaan pääsääntöisesti niihin uusiin ja peruskorjattaviin palvelurakennuksiin, jotka ovat käytössä ympäri vuoden.

- Pyritään nykyistä enemmän hyödyntämään maalämpöä joko erikseen tai osana kaukolämpöjärjestelmää



3.3.3 Rakentamisen ja rakennusten käytön aikaisten ilmastopäästöjen ja haitallisten ympäristövaikutusten vähentäminen, s. 16

(LISÄYKSET TOIMENPITEISIIN)

- Kaupunki pilotoidaan uusia joutsenmerkittyjä rakennuksia.
- Lisätään puun käyttöä rakennusmateriaalina.
- Käytetään entistä laajemmin kierrätettyjä rakennusmateriaaleja.

3.4.2 Tilankäytön tehostaminen, s. 18

- Kehitetään toimistotilojen käytön tehokkuutta (LISÄYS) aina tehtävän työn lähtökohdista. Tätä varten kehitetään menettelytapa, jolla voidaan inventoida ja seurata kaupungin toimistotilojen henkilöstömäärää.
- (MUOKATTU) - Toimistotiloissa siirrytään monitilaympäristöön. Tilankäyttöä arvioidaan tehtävän työn lähtökohdista henkilöstö osallistaen.

4.1 Aktiivinen omistajapolitiikka/ s. 19

(MUOKATTU) Osana aktiivista omistajapolitiikkaa laaditaan selvitys vaihtoehtoisista omistus- ja hallintomalleista sisältäen liikelaitos- sekä yhtiöittämisvaihtoehtojen tarkastelun. Lähtökohta on palvelujen tilatarve lyhyellä ja pitkällä aikavälillä. Tutkittaessa tilojen hallintamuotoa otetaan huomioon kokonaistaloudellisuus sekä erilaisten toteutusmuotojen edut ja haitat.

Toimenpiteet s. 20

- Laaditaan toimitilojen hallinnan organisointia koskeva selvitys sisältäen liikelaitos- ja yhtiöittämisvaihtoehtojen tarkastelun. Samassa yhteydessä tarkastellaan tytäryhteisöjen roolia kiinteistöjen omistamisessa. (LISÄYS) Lähtökohta on palvelujen tilatarve lyhyellä ja pitkällä aikavälillä.

4.3 Tiloista luopumisen ja kehittämisen periaatteet/ Toimenpiteet s. 21

- Nimetään kiinteistökehitysryhmä, jolla on valtuudet laatia kiinteistöistä luopumisen linjaukset ja toteuttamissuunnitelma. (LISÄYS) Linjaukset ja toteuttamissuunnitelma tuodaan kaupunkiympäristölautakunnan päätettäväksi.

4.5 Laadukas kaupunkiympäristö / s. 23

- Kehitetään menettelytapoja luoda kaupungille vahvaa identiteettiä ja imagoa arkkitehtuurin, (LISÄYS) maisemasuunnittelun, muotoilun ja taiteen keinoin.
- Kaupunki panostaa (LISÄYS) kaikkialla kaupungissa kantakaupungista lähiöihin korkeatasoiseen suunnitteluun ja arkkitehtuuriin sekä rakennusten pitkäaikaiskestävyyteen suunnittelijavalintamenettelyillä ja kilpailuilla.



Kannattaja: Risto Rautava

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Anni Sinnemäen vastaehdotuksen.

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Korvataan seuraava lause strategiassa: "Toimialojen tilankäyttöä ohjaa keskittyminen isompiin yksiköihin, jotka mahdollistavat toiminnallisesti ja taloudellisesti tehokkaamman toiminnan sekä tuovat joustavuutta palveluiden järjestämiseen." Uusi lause: Toimialojen tilankäyttöä ohjaa tehokas tilankäyttö sekä toimialojen ja palvelujen omat tarpeet.

Jaa-äännet: 7

Atte Kaleva, Tuomas Rantanen, Risto Rautava, Laura Rissanen, Anni Sinnemäki, Leo Stranius, Mikko Särelä

Ei-äännet: 6

Sirpa Asko-Seljavaara, Mia Haglund, Eveliina Heinäluoma, Nuutti Hyttinen, Mai Kivelä, Jape Lovén

Esittelijän ehdotus jäi tältä osin voimaan äänin 7-6.

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Muokataan lausunnon kappale 13 muotoon: Kaupunkiympäristölautakunnan mielestä tilojen omistaminen ei ole itseisarvo, vaan tavoitteena on tilojen tehokas oikea-aikainen tarjonta ja käyttö kaupungin eri tarpeisiin kustannustehokkaimmalla tavalla. Omistajapolitiikassa tilojen omistamisen vaihtoehtoja tarkastellaan nykyistä aktiivisemmin ja kokonaisvaltaisemmin. Helsingissä on Suomen toimivimmat kiinteistömarkkinat, joten kaupungin tilaratkaisuissa voidaan hyödyntää niitä aina, kun se on kaupungin näkökulmasta perusteltua. Rakennusten elinkaareen liittyvät riskit on arvioitava jatkossa nykyistä tarkemmin. Eli alkuperäisessä versiossa (muokataan virke) 'Omistajapolitiikassa tilojen omistamista on tarkasteltu aikaisempaa kriittisemmin'. Ja (poistetaan virke): 'Omistamiseen liittyvät riskit ovat kasvaneet johtuen tilatarpeiden alueellisista ja toiminnallisista muutoksista'.

Jaa-äännet: 9

Sirpa Asko-Seljavaara, Nuutti Hyttinen, Atte Kaleva, Tuomas Rantanen, Risto Rautava, Laura Rissanen, Anni Sinnemäki, Leo Stranius, Mikko Särelä



Ei-äänet: 4

Mia Haglund, Eveliina Heinäluoma, Mai Kivelä, Jape Lovén

Esittelijän ehdotus jäi tältä osin voimaan äänin 9-4.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja  
Mikko Aho

Lisätiedot

Hannu Kurki, erityissuunnittelija, puhelin: 310 36285  
hannu.kurki(a)hel.fi

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 15.01.2019 § 6

HEL 2018-012640 T 00 01 01

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta pitää tärkeänä, että Helsingin kaupungilla on kiinteistöstrategia ja omistajapoliittiset linjaukset, joiden avulla pystytään vastaamaan kasvavan ja kehittyvän kaupungin muuttuviin tilatarpeisiin.

Lautakunta on aiemmissa hankesuunnitelmalausunnoissaan suhtautunut kriittisesti nykyisen tilahankeohjeen mukaisiin vuokrankorotuksiin hankkeiden yhteydessä ja pitää sisäisen vuokramallin uudistamista erittäin tärkeänä. Uudelle vuokramallille asetettu kiinteistöstrategiassa hyvät tavoitteet, joiden mukaan se on jatkossa ymmärrettävä, hyväksyttävä, läpinäkyvä ja vertailukelpoinen sekä sisältää tiloista aiheutuneet kustannukset ja edistää kustannustietoisuutta ja tilatehokkuutta. Kaupungin toimitilojen sisäisen vuokramallin uudistaminen pitää valmistella yhteistyössä kaupunginkanslian, kaupunkiympäristön ja tilojen käyttäjätoimialojen kanssa. Lautakunnan näkemys on että uudistus pitää toteuttaa kaupungin budjetin sisällä kustannusneutraalisti ja sen yhteydessä pitää pystyä simuloimaan uudistuksen vaikutukset tuleville vuosille.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta toteaa tilojen asukaskäytön, tilojen avaamiseen ja omavalvontaisen käytön edistämisen osalta, että on hyvä että niihin varataan kiinteistöstrategian yhteydessä myös resursseja ja määrärahaa käytettäväksi tarvittaviin muutoksiin, jotta asiaa saadaan edistettyä muutenkin kuin uudisrakennus- ja peruskorjaushankkeiden yhteydessä. Tilojen on oltava kaikkien kaupunkilaisten käytettävissä. Lautakunnan näkemyksen mukaan olisi edelleen suositeltavaa, että





asian etenemistä koordinoitaisiin yhteisesti kaupunkitasolla. Näin varmistettaisiin asian eteneminen riittävällä vauhdilla, ja että tekniset lukitusratkaisut, varausjärjestelmät ja varausprosessit tukisivat toisiaan. Käytännön ongelmia tuottaa tällä hetkellä vanhanaikainen avaintenhallinta ja sopimushallinnan vaatima runsas manuaalinen työ.

Lautakunta painottaa, että kiinteistöjen ylläpidon resursoinnissa ja tilojen kuntoluokituksen ja kunnan arviointiprosessin yhteydessä on huomioitava myös liikunnan palvelukokonaisuuden ylläpitämät kiinteistöt. Lisäksi lautakunta korostaa, että käytännössä kiinteistöjen kunnossapidon määrärahojen nostaminen tasolle, jolla rakennukset voidaan pitää sellaisessa kunnossa, ettei ikääntyminen aiheuta kosteusteknisiä tai sisäilmaongelmia tarkoittaa myös liikuntapalveluiden kunnossapitomäärärahojen kasvattamista merkittävästi.

**Käsittely**

15.01.2019 Ehdotuksen mukaan

Asian aikana kuultavana oli tilapalvelupäällikkö Matti Kuusela.

**Esittelijä**

kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtaja  
Tommi Laitio

**Lisätiedot**

Matti Kuusela, tilapalvelupäällikkö, puhelin: 310 87783  
matti.kuusela(a)hel.fi



## § 486

### Alueen varaaminen Garden Helsinki -hanketta varten (Taka-Töölö)

HEL 2019-003335 T 10 01 01 00

#### Päätös

Kaupunginhallitus varasi Projekti GH Oy:lle (Y-tunnus 2581735-9) alueen Taka-Töölöstä Garden Helsinki -hankkeen jatkosuunnittelua varten seuraavasti:

- varausalue on liitteestä 2 ilmenevät asemakaavan muutosehdotuksen nro 12572 mukaiset KTYA- ja YU-korttelialueet sekä niihin liittyvät VP/s-alueille sijoittuvat maanlaiset alueet, jotka muodostuvat kiinteistöistä tai sijoittuvat kiinteistöihin 14-9901-100, 14-9903-100 ja 14-9904-100
- varaus on voimassa 31.12.2020 saakka
- varauksessa noudatetaan liitteiden 1–6 ehtoja.

Kaupunginhallitus oikeutti kaupunkiympäristön toimialan maaomaisuuden kehittäminen ja tontit -palvelun tonttipäällikön:

- hyväksymään varauksensaajan lopullisen rahoitus- ja toimintasuunnitelman ennen alueen luovuttamista ja
- hyväksymään varauksensaajan mahdolliset yhteistyökumppanit.

Kaupunginhallitukselle tulee toimittaa selvitys muualta varattavien tonttien asuntorakennusoikeuden käytöstä ja taloudellisesta merkityksestä hankkeen kokonaisuudelle.

#### Käsittely

Asian aikana kuultavina olivat tonttipäällikkö Sami Haapanen, projektinjohtaja Hannu Asikainen ja projektipäällikkö Tom Qvisen. Asiantuntijat poistuivat kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Vastaehdotus:

Tomi Sevander: Lisätään päätösehdotukseen lause "Kaupunginhallitukselle tulee toimittaa selvitys muualta varattavien tonttien asuntorakennusoikeuden käytöstä ja taloudellisesta merkityksestä hankkeen kokonaisuudelle."

Kannattaja: Nasima Razmyar

Hylkäysehdotus:

Anna Vuorjoki: Ehdotan esityksen hylkäämistä. Hanke ei täytä esitettyjä ehtoja Keskuspuiston ja jalkapallon toimintaedellytysten säilymisen



24.06.2019

osalta, eikä hanketta myöskään tue kaupunkikuvalliset syyt. Hanke kokonaisvaikutuksineen ei ole kannatettava.

Kannattaja: Veronika Honkasalo

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti, että Tomi Sevanderin vastaehdotuksen mukaisesti muutetusta ehdotuksesta äänestetään vastakkain Anna Vuorjoen hylkäysehdotuksen kanssa.

Äänestys

JAA-ehdotus: Tomi Sevanderin vastaehdotuksen mukaan

EI-ehdotus: Anna Vuorjoen hylkäysehdotuksen mukaan

Jaa-äännet: 13

Kaisa Hernberg, Terhi Koulumies, Pia Pakarinen, Mika Raatikainen, Marcus Rantala, Nasima Razmyar, Wille Rydman, Daniel Sazonov, Tomi Sevander, Anni Sinnemäki, Ulla-Marja Urho, Sanna Vesikansa, Ozan Yanar

Ei-äännet: 2

Veronika Honkasalo, Anna Vuorjoki

Kaupunginhallitus hyväksyi Tomi Sevanderin vastaehdotuksen mukaisesti muutetun ehdotuksen äänin 13 - 2.

Esittelijä

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nelskylä, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 25251  
maria.nelskyla(a)hel.fi

**Liitteet**

- 1 Viitesuunnitelma / Garden Helsinki
- 2 Varausesityksen kartat / Garden Helsinki
- 3 Erityiset varausehdot\_Garden Helsinki (16.4.2019)
- 4 Yleiset varausehdot / Garden Helsinki
- 5 Toimintaohje kaupungin rakennuttajille
- 6 Vuokraus-, osto-oikeus- ja myyntiperiaatteet / Garden Helsinki
- 7 Asemakaavan ote
- 8 Laajojen taloudellisten vaikutusten arviointi

**Muutoksenhaku**

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

**Otteet**



**Ote**

Varauksensaaja

**Otteen liitteet**

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

**Päätösehdotus**

Kaupunginhallitus varaa Projekti GH Oy:lle (Y-tunnus 2581735-9) alueen Taka-Töölöstä Garden Helsinki -hankkeen jatkosuunnittelua varten seuraavasti:

- varausalue on liitteestä 2 ilmenevät asemakaavan muutosehdotuksen nro 12572 mukaiset KTYA- ja YU-korttelialueet sekä niihin liittyvät VP/s-alueille sijoittuvat maanalaiset alueet, jotka muodostuvat kiinteistöistä tai sijoittuvat kiinteistöihin 14-9901-100, 14-9903-100 ja 14-9904-100
- varaus on voimassa 31.12.2020 saakka
- varauksessa noudatetaan liitteiden 1–6 ehtoja.

Kaupunginhallitus oikeuttaa kaupunkiympäristön toimialan maaomaisuuden kehittäminen ja tontit -palvelun tonttipäällikön:

- hyväksymään varauksensaajan lopullisen rahoitus- ja toimintasuunnitelman ennen alueen luovuttamista ja
- hyväksymään varauksensaajan mahdolliset yhteistyökumppanit.

**Tiivistelmä**

Garden Helsinki -hanke on tapahtumien, urheilun, liikunnan ja vapaa-ajan sekä asumisen, palvelujen ja työpaikkojen keskus. Keskus sisältää suuren monitoimiareenan, Helsingin jäähalliin peruskorjattavan monikäyttöisen palloiluareenan, jää- ja muuhun urheiluun ja harrastamiseen tarkoitettuja harjoitustiloja, asuntoja, toimistotiloja, liike- ja ravintolatiloja, hotelli- ja majoitustiloja sekä kokonaisuutta palvelevan pysäköintilaitoksen. Yhteensä hanke käsittää noin 190 000 k-m<sup>2</sup> kerrosalaa.

Hanketta varten on tehty vuonna 2015 ensimmäinen suunnitteluvaraus, jonka perusteella hankkeen sijaintia täsmennettiin vuonna 2016 tehdyllä varauspäätöksellä kahdesta vaihtoehtoisesta sijainnista nyt esitettävälle varausalueelle, Nordenskiöldinkadun alueelle, Helsingin jäähallin viereen. Vuonna 2016 tehty varauspäätös ja sitä edelleen tarkentava vuonna 2018 tehty varauspäätös sisälsivät erinäisiä hankkeen jatkosuunnittelulle asetettuja reunaehtoja ja tavoitteita.

Suunnitteluvarauksen tavoitteet on saavutettu ja suunnittelu on edennyt siihen vaiheeseen, että sen perusteella on laadittu asemakaavan muutosehdotus.



## Esittelijän perustelut

### Aiemmat varauspäätökset

Garden Helsinki -hankkeen suunnittelu on alkanut vuonna 2010. Suunnittelun alkuvaiheessa hankkeelle päätettiin tehdä kaksivaiheinen varaus. Ensimmäisen vaiheen tarkoituksena oli mahdollistaa hankkeen tutkimista kahteen vaihtoehtoiseen paikkaan, Mäntymäki–Kisahalli-alueelle ja Nordenskiöldinkadun alueelle. Ensimmäisen vaiheen jälkeen oli tarkoitus täsmentää alue ja jatkaa suunnittelua valitulla alueella.

### Suunnitteluvaraus 2015

Kaupunginhallitus päätti 11.5.2015, 525 § varata Projekti GH Oy:lle Helsingin Töölön (Mäntymäki–Kisahalli) alueelta noin 60 715 m<sup>2</sup>:n suuruisen alueen Garden Helsinki -hankkeen suunnittelua varten. Varauksen tarkoituksena oli hankkeen toiminta- ja toteutusedellytysten selvittäminen varauksen kohteena olevalla alueella. Varauksensaaja oli velvollinen tekemään vaihtoehtoisen hankesuunnitelman Nordenskiöldinkadulle Helsingin jäähallin läheisyyteen. Suunnittelun edellytettiin tapahtuvan yhteistyössä kaupungin eri virastojen, museoviraston sekä Pissararadan suunnitteluryhmän kanssa. Varauspäätökseen sisältyi lisäksi paljon erinäisiä vaikutusten arviointiin ja selvitysten laatimiseen liittyviä ehtoja.

### Suunnitteluvaraus 2016

Kaupunginhallitus päätti 27.6.2016, 655 § varata Projekti GH Oy:lle Helsingin Töölön alueelta noin 69 300 m<sup>2</sup>:n suuruiset maanpäälliset ja noin 83 000 m<sup>2</sup>:n suuruiset maanalaiset alueet Garden Helsinki -hankkeen jatkosuunnittelua, toteutusedellytysten selvittämistä ja varmistamista, arkkitehtuurikilpailua sekä asemakaavoitusta varten 31.12.2018 saakka.

Varausehtojen mukaisesti hankkeen jatkosuunnittelu, toteutusedellytysten selvittäminen ja varmistaminen sekä asemakaavan muutos on tehtävä yhteistyössä Helsingin kaupungin eri virastojen, museoviraston sekä tarvittavilta osin muiden ympäröivien kiinteistöjen kuten Olympiastadionin ja Sonera Stadionin (nyk. Telia 5G Areena) omistajien ja toiminnanharjoittajien kanssa.

Varauksessa todettiin, että luovutettava alue määräytyy lopullisesti ympäröivien kiinteistöjen sekä toiminnanharjoittajien (kuten Jääkenttäsäätiö, Helsinki Stadion Oy ja Stadionsäätiö) kanssa tehtävän suunnittelu-yhteistyön, järjestettävän arkkitehtuurikutsukilpailun ja kaavoituksen perusteella. Varauksessa edellytettiin, että alueen hankkeita ja Töölön pallokenttäkokonaisuutta tulee kehittää siten, että hankkeiden toimin-



taedellytykset alueella säilyvät. Jalkapallon toimintaedellytysten säilyminen alueella heikentymättöminä tuli myös ratkaista suunnittelun osana. Edelleen varauspäätöksen mukaan tarkoitus oli tutkia Helsingin jäähallin suojeleminen, purkaminen tai integroiminen Garden Helsinki hankkeeseen.

#### Suunnitteluvarauksen tarkennus 2018

Kaupunginhallitus päätti 8.1.2018, 14 § muuttaa ja täydentää Projektin GH Oy:lle Garden Helsinki -hanketta varten tekemäänsä suunnitteluvarauspäätöstä.

Kaupunginhallituksen päätöksellä varausaluetta tarkennettiin hankkeesta käydyn arkkitehtuurikilpailun perusteella. Päätöksen mukaan Helsingin vanha jäähalli integroidaan lähtökohtaisesti osaksi hanketta siten, että se saneerataan palloilu- ja monitoimiareenaksi, jolla on mahdollisuus tukea myös rakennettavan pääareenan tapahtumakäyttöä.

Päätöksessä edellytettiin, että hankkeen suunnittelussa ja toteutuksessa tulee pyrkiä minimoimaan hankkeen rakentamisen aiheuttamat haitat alueen jalkapallotoiminnalle sekä varausaluetta ympäröivien kiinteistöjen muille käyttäjille ja ympäristölle. Lisäksi päätöksessä edellytettiin, että hankkeen jatkosuunnittelussa ja toteutuksessa tulee huolehtia siitä, että mainittujen toimijoiden, erityisesti jalkapallon, toimintaedellytykset alueella säilyvät tai paranevat tulevaisuudessa.

Edelleen päätöksessä edellytettiin, että Pissararadan ratasuunnitelma ja Pissararataa varten laadittu asemakaava nro 12290 on huomioitava Vauhtitien ajoyhteyden suunnittelussa.

Kaupunginhallitus kehotti kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan liikuntapalvelua tekemään selvityksen kaupungin käyttötalouteen aiheutuvista kustannuksista, mikäli jäähalli ja sen harjoitushalli eivät enää ole nykyhinnoilla kaupungin ja seurojen käytettävissä ja mistä tarvittavat jääkenttätilat löytyvät. Samalla kaupunginhallitus kehotti Jääkenttäsäätiötä tekemään selvityksen sen taloudelle aiheutuvista muutoksista jäähallin luovuttamisen myötä.

#### Arkkitehtuurikutsukilpailu ja asemakaavoitus

##### Arkkitehtuurikutsukilpailu

Projektin GH Oy käynnisti 20.10.2016 yhteistyössä Helsingin kaupungin kaupunkisuunnitteluviraston kanssa Garden Helsinki -hankkeen arkkitehtuurista, maanpäällisestä massoittelusta ja kaupunkikuvallisesta ratkaisusta sekä maanalaisten tilojen sijoittamisesta ajoyhteyksineen ark-



kitehtuurikutsukilpailun. Kilpailun tarkoituksena oli löytää arvokkaalle rakennuspaikalle arkkitehtuuriltaan ja kaupunkikuvalliselta sovitukseen korkeatasoinen ja kiinnostava kokonaissuunnitelma asemakaavoituksen ja toteutuksen pohjaksi.

Arkkitehtuurikutsukilpailuun oli kutsuttu osallistumaan seuraavat arkkitehtitoimistot:

- JKMM Arkkitehdit Oy
- Arkkitehtitoimisto K2S Oy
- Arkkitehtuuritoimisto B&M Oy
- Anttinen Oiva Arkkitehdit Oy
- Arkkitehtitoimisto ALA Oy

Kilpailuajan päättymiseen 20.12.2016 mennessä toimitettiin yhteensä viisi kilpailuehdotusta. Arvioinnin perusteella kilpailun palkintolautakunta päätti asettaa ensimmäiselle sijalle ehdotuksen ”Skinnari”, joka oli Arkkitehtuuritoimisto B&M Oy:n laatima ehdotus. Samalla palkintolautakunta esitti, että suunnittelua jatketaan yhdessä kilpailun voittaneen työryhmän kanssa ja kehitetään palkintolautakunnan antamien jatko-suunnitteluohjeiden pohjalta.

#### Asemakaavoitus ja viitesuunnitelma

Helsingin yleiskaavassa 2016 aluetta koskee sekä kantakaupunkimerkintä (C2) että virkistys- ja viheraluemerkintä. Helsingin maanalaisessa yleiskaavassa nro 11830 on varausalueelle merkitty Pohjoisen Stadiontien eteläpäästä Eläintarhan kentälle johtava maanalainen tila.

Pääasiallista uudisrakentamisen aluetta koskee asemakaava no 2261 (vahvistettu 17.6.1942), jonka mukaan alue on urheilualuetta sekä puistoalueita. Suunnitellun kalliopysäköintilaitoksen ja Vauhtitieltä alkavan ajotunnelin alueilta koskee Eläintarhan alueen asemakaava no 447 (vahvistettu 23.10.1906) sekä Pissararadan kaava 12290 (hyväksytty 17.6.2015). Puistoalueita koskee pieniltä osin myös Olympiastadionin vanha asemakaava no 1562 (vahvistettu 9.12.1935) ja asemakaava 12301 (hyväksytty 26.8.2015).

Arkkitehtuurikutsukilpailun jälkeen suunnittelutyötä on jatkettu yhdessä kilpailun voittaneen työryhmän ja kaupungin kanssa vuorovaikutuksessa alueen toimijoiden kanssa. Viitesuunnitelma on liitteenä 1.

Hankkeen myötä alueella on vireillä asemakaavan muutos. Kaupunkiympäristölautakunta on 16.4.2019, 201 § esittänyt Helsinki Garden (Nordenskiöldinkatu 13 ja osa Eläintarhan muuta aluetta) asemakaavan muutosehdotuksen nro 12572 hyväksymistä. Asemakaavan muutosta on valmisteltu yhteistyössä kaupungin eri palvelujen, Garden Hel-



sinki hankkeen sekä muiden viranomaisten ja alueen toimijoiden kanssa. Kaava mahdollistaa monitoimiareenan sekä muiden tapahtuma-, liikunta- ja vapaa-ajan palveluiden, toimistojen, asuntojen ja majoitustilojen sekä pysäköintilaitosten rakentamisen alueelle. Lisäksi kaava mahdollistaa ajotunnelin rakentamisen alueelle Vauhtitien suunnasta. Asemakaavan arvioitu käsittelyaika kaupunginvaltuustossa on vuoden 2019 aikana. Asemakaavan ote on liitteenä 7.

## Alueen toimintojen turvaaminen ja aluejärjestelyt

### Hankkeen vaikutukset Jääkenttäsäätiön toimintamahdollisuuksiin

Hankkeen vaikutuksista Jääkenttäsäätiön talouteen on kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan toimesta teetetty selvitys. Laajojen taloudellisten vaikutusten arviointia koskeva selvitys on liitteenä 8.

Selvityksen mukaan Helsingin Jäähallin poistuva liiketoiminta jättää noin miljoonan euron vuosittaisen alijäämän Jääkenttäsäätiön toimintaan. Tulevaisuudessa Jääkenttäsäätiöllä ei ole mahdollisuutta kerätä nykyisen rahoitusmallin mukaista omarahoitusosuutta halleihin investoimiseen. Helsingin Jäähallin luovutuksen myötä Jääkenttäsäätiön toiminta muuttuu pelkästä investointiavustettavasta myös toimintaavustettavaksi.

Vanhan jäähallin muutoksen vuoksi Jääkenttäsäätiön toiminta pyritään turvaamaan seuraavin toimenpitein. Osana hankkeen koordinoitua tutkittu korvaavien jäähallien toteuttamista muualle Helsinkiin. Tämän hetkisen näkemyksen mukaan korvaavat tilat (kahden jääkentän käsittävä halli) sijoitettaisiin Herttoniemeen Abraham Wetterintien, Linnanrakentajantien ja Johan Sederholmintien kulmaan.

Varausehdoissa edellytetään, että Jääkenttäsäätiöllä on halutessaan oikeus vuokrata Garden Helsinki -hankkeen tiloista kenttiä normaalein vuokrin ja ehdoin. Tämä korvaa osaltaan Helsingin jäähallin poistumista Jääkenttäsäätiön käytöstä.

### Jalkapallon toiminnan turvaaminen

Suunnitteluvarauksessa hankkeelta edellytettiin, että jalkapalloilun toimintamahdollisuudet alueella eivät saa hankkeen vaikutuksesta heikentyä. Varausehtojen mukaisesti varauksensaaja on velvollinen ottamaan huomioon hankkeen toteutuksen yhteydessä jalkapallotoiminnan harjoittamisedellytykset ja minimoimaan sille aiheutuvat haitat. Jalkapallon toimintamahdollisuuksien turvaamista sekä niiden mahdollista parantamista on tutkittu ja suunniteltu yhdessä liikuntapalveluiden ja Helsinki Stadion Management Oy:n (HJK) kanssa. Sen perusteella on päädytty esittämään seuraavia toimenpiteitä.





Töölön pallokenttään numero 1 tehdään laaja peruskorjaus, minkä jälkeen kentän käyttäminen ympärivuotiseen käyttöön olisi pääosin mahdollista. Lisäksi Garden Helsinki -hankkeen varausalueeseen kuuluvan kentän 7 on tarkoitus jatkossa toimia muun ohella myös jalkapallokäytössä mahdollistaen noin 40 m x 60 m kokoisen pelikentän.

Kentällä 7 nyt oleva ylipainehalli on tarkoitus korvata kentälle 6 toteuttavalla uudella ylipainehallilla. Uusi ylipainehalliin toteutettava kenttä on nykyistä kenttää suurempi (noin 100 m x 64 m) ja on siten parannus kenttään 7 nähden.

Garden Helsinki -hanke edellyttää pohjavesien imeytysjärjestelmien rakentamista kentän 6 alueella. Varauksensaaja on pohjavesijärjestelyjen yhteydessä velvollinen kustannuksellaan toteuttamaan kentän 6 pohjanvahvistustyöt sekä myöhemmin rakennettavan jalkapallotoimintaa palvelevan ylipainehallin edellyttämät pohjarakennus- ja perustustyöt, anturat, sokkelit, tukimuurit sekä tekonurmipinnoitteen. Työt edellyttävät myös toimenpiteitä kentän 7 puolella. Siten kentät 6 ja 7 ovat jonkin aikaa poissa käytöstä samanaikaisesti.

Kentällä 6 ja osin kentällä 7 tehtävät toimenpiteet tulee tehdä kesäaikaan (touko-syyskuu) siten, että kenttien 6 ja 7 yhtäaikainen käyttökato saa olla korkeintaan 5 kuukautta. Jalkapallotoiminnalle aiheutuu näin käyttökatoa mahdollisimman vähän haittaa.

Hankkeen suunnittelussa on huomioitu jalkapallotoiminnan harjoittamisedellytykset siten, että niiden voidaan katsoa kokonaisuutena tarkastellen säilyvän vähintään ennallaan.

#### Muiden alueen toimijoiden toiminnan turvaaminen

Garden Helsinki -hankkeessa on otettu huomioon jalkapalloilun lisäksi Olympiastadionin toimintaedellytykset. Olympiastadionin kannalta olennaista on, että Pohjoisen Stadionintien käyttö turvataan myös Garden Helsinki -hankkeen rakentamisen ajan. Eläintarhan kentältä Olympiastadionille johtavan urheilutunnelin käytön katkokset rakentamisen aikana minimoidaan ja tarvittaessa Olympiastadionin toiminnalle voidaan tapahtumien aikana varata tilaa hankkeen varausalueelta. Alue tulee kaavamääräyksen mukaan voida käyttää muidenkin alueen toimijoiden tarpeisiin.

Alueella sijaitsevan Telia 5G -Stadionin toiminta säilyy entisellään.

#### Kaavan toteuttamisen edellyttämät aluejärjestelyt



Varauksen kohteena olevan alueen luovuttaminen varauksensaajalle tai tämän osoittamalle yhteistyökumppanille edellyttää kaupungilta aluejärjestelyiden suorittamista.

Tällä hetkellä Helsingin jäähalli pihapiireineen on vuokrattuna Jääkenttäsäätiölle. Lisäksi Jääkenttäsäätiö omistaa maan alla sijaitsevan harjoitusjäähallin. Vuokrasopimus Jääkenttäsäätiön kanssa tulee päättyä ja Jääkenttäsäätiön tulee luopua omistamastaan maanalaisesta harjoitusjäähallista.

Nordenskiöldinkadun ja Pohjoisen Stadiontien kulmaan osoitettu pysäköintialueen vuokraus Jääkenttäsäätiön kanssa tulee myös irtisanoa.

Töölön pallonkenttä numero 7 on tällä hetkellä vuokrattuna Helsinki Stadion Management Oy:lle. Kentällä sijaitsee yhtiön omistama ylipainehalli (kuplahalli). Garden Helsinki -hankkeen suunnittelun yhteydessä on selvitetty, että Garden Helsinki -hankkeen toteuttamisen kannalta on tarpeellista purkaa ylipainehalli ja osoittaa Helsinki Stadion Management Oy:lle uusi alue uuden ylipainehallin rakentamista varten vuokra-alueen vierestä kentältä 6. Samalla maanvuokrasopimus Töölön pallonkentästä 7 tulee päättyä ja tehdä uusi maanvuokrasopimus Helsinki Stadion Management Oy:n kanssa kentästä 6.

Kaupungin ja Helsinki Stadion Management Oy:n välillä voimassa olevan kenttää 7 koskevan maanvuokrasopimuksen korvaavasta uudesta maanvuokrasopimuksesta kenttää 6 koskien on neuvoteltu vuokralaisen kanssa. Asia viedään päätöksentekoon erikseen todennäköisesti kesän 2019 kuluessa.

Hakemus, suunnitelmat ja toteutusorganisaatio

Hakemus

Projekti GH Oy esittää hakemuksessaan, että kaupunki varaisi sille Taka-Töölön Eläintarhan alueelle asemakaavan muutosehdotuksessa osoitetun KTYA- ja YU- korttelialueet sekä VP/s –alueilta rakentamiselle osoitetut maanalaiset / maanpäälliset tilat.

Hakemus on oheismateriaalissa.

Viitesuunnitelman pääsisältö ja suunnitteluorganisaatio

Garden Helsinki -hanke on monipuolinen kokonaisuus, jonka keskeisin osa on maan alle rakennettava tapahtuma-areena. Helsingin jäähalli muutetaan tapahtuma-areenaan kiinteästi liittyväksi, pääareenaa pienemmäksi mid-areenaksi ja liikuntatiloiksi.



Tapahtuma-areenan ja sen kokonaisuuteen kuuluvan Helsingin jäähallin lisäksi kokonaisuuteen on suunniteltu muun muassa hotelli, toimitiloja, ravintoloita, monipuolisia liikunta- ja kuntoilutiloja, ruokakauppa ja muita liiketiloja sekä asumista.

Hankesuunnittelusta vastaa Projekti GH Oy konsulttinaan GSP Group Oy ja arkkitehtisuunnittelusta Arkkitehtuuritoimisto B & M Oy ja PES-Arkkitehdit Oy. Lisäksi mukana on useita erityisalojen suunnittelijoita.

#### Rakentamisen aikataulu

Asemakaavan tultua lainvoimaiseksi alueen rakentaminen on tarkoitus käynnistää mahdollisimman nopeasti. Tonttien luovuttaminen edellyttää lainvoimaista asemakaavaa ja rakennuslupaa.

Kokonaisrakentamisajaksi on arvioitu noin 38-46 kuukautta.

#### Rahoitus- ja toimintasuunnitelma sekä toteutusorganisaatio

Projekti GH Oy on esittänyt hankkeen alustavan rahoitus- ja toimintasuunnitelman kaupunkiympäristötoimialan maaomaisuuden kehittämisen ja tontit-palvelulle varauksen valmistelun yhteydessä.

Varauksensaajan tulee esittää lopullinen rahoitusta ja toteutusta koskeva suunnitelma investori-, omistaja-, käyttäjä- rakennuttaja- ja urakoitsijatahoineen maaomaisuuden kehittäminen ja tontit-palvelulle ennen kiinteistöjen luovuttamista.

Projekti GH Oy on valinnut hankkeeseen YIT:n rakennusliike- ja rahoitajakumppanikseen.

Garden Helsingin tapahtumatoiminnasta vastaa yhtiö, jonka omistajia ovat mm. Oy HIFK-Hockey Ab ja Helsingin Seagulls koripallojoukkueen taustayhtiö. Yhtiöllä on kumppanuussopimukset kansallisten ja kansainvälisten tapahtumapromootoreiden kanssa.

Garden Helsinki -hankkeeseen perustettavan kiinteistöyhtiön omistavat rakennusaikaiset rahoittajat vastaten kiinteistöhallinnosta ja -operoinnista.

#### Varausesitys ja keskeiset varausehdot

Garden Helsinki -hanketta on kehitetty vuonna 2016 tehdyn suunnitteluvaraus päätöksen ja sitä koskevan vuonna 2018 tehdyn tarkentavan varaus päätöksen mukaisesti. Hankkeen suunnitelma perustuu varaus päätöksen edellyttämään arkkitehtuurikutsukilpailuun ja sitä on kehitetty edelleen samanaikaisesti asemakaavoituksen kanssa.



Hankkeen suunnittelussa on huomioitu varauspäätöksessä edellytetyt asiat, kuten jalkapallon toimintaedellytysten turvaaminen, Pisararadan huomiointi sekä alueen muiden toimijoiden toiminnan turvaaminen. Jääkenttäsäätiölle on edellä esitetyllä tavalla tarkoitettu uudet tilat harjoitusjäähallia varten muualta kaupungista.

Varauksensaaja on suunnittelussaan huomioinut aikaisempien varauspäätösten edellyttämät asiat siten, että alueen luovuttamiseen ja toteuttamiseen tähtäävästä tontinvarauksesta päättäminen on perusteltua.

#### Viitesuunnitelma sekä rahoitus- ja hallintamuoto ja perheasuntovaatimus

Hanke tulee toteuttaa liitteenä 1 olevaa viitesuunnitelmaa tai vähintään sen mukaista laatutasoa ja perusratkaisuja noudattaen. Kaavassa osoitetut asuintilat tulee toteuttaa korkeatasoisena sääntelemättömänä omistus- ja/tai vuokra-asuntotuotantona. Omistusasuntotuotannossa edellytettäisiin vähintään noin 40 % olevan perheasuntoja (kaksi makuuhuonetta tai enemmän).

#### Jääkenttäsäätiön oikeus vuokrata tiloja

Jääkenttäsäätiön toiminnan turvaamiseksi edellytetään, että hanke suunnittelee ja osoittaa säätiölle harjoitusjäähallitilat vuokrattavaksi tavanomaisin ehdoin ja hinnoin, ellei Jääkenttäsäätiö päätä olla vuokraamatta tiloja.

#### Jalkapallon toiminnan turvaaminen

Varausehtojen mukaisesti varauksensaaja on velvollinen ottamaan huomioon hankkeen toteutuksen yhteydessä jalkapallon toimintaedellytykset. Näin ollen hankkeen tulee pyrkiä minimoimaan rakentamisen ja käytön aiheuttamat haitat varausalueen välittömässä läheisyydessä olevalle jalkapallotoiminnalle.

Lisäksi edellä todetulla tavalla varauksensaaja on velvollinen toteuttamaan kentän 6 pohjavahvistus, pohjarakennus- ja perustustyöt, anturarat, sokkelit, tukimuurit sekä tekonurmipinnoitteen.

#### Kaupungille varattava oikeus kentän 7 alueeseen (maanpäällinen osa)

Edellä esitetyn tavoin kaupunki päättää kentästä 7 tehdyn pitkäaikaisen maanvuokrasopimuksen Helsinki Stadion Management Oy:n kanssa.

Kenttä 7 sisältyy osaksi hankkeelle luovutettavaa korttelialuetta ja siten luovutetaan korttelialueen osana Garden Helsinki -hankkeelle. Kaupunki pidättää kuitenkin itsellään option käyttöoikeuden hankkimiseen alueen maanpäälliseen osaan urheilutoiminnan harjoittamista varten.



Tämä mahdollistaa sen, että kenttää 7 kyetään jatkossa käyttämään jalkapallo- ja/tai muuhun urheilutoimintaan.

#### Maanalainen hanketta palveleva huolto- ja kulkuyhteys keskuspuiston alueella

Varausalueeseen kuuluu maanalainen pysäköintilaitos, minkä kautta on suunniteltu kulkevan myös alueen huolto. Ajo pysäköintilaitokseen on esitetty kulkevan Vauhtitieltä.

Mahdollisesti myöhemmin rakennettavan Pisara-radon huollon ja pelastuksen on niin ikään suunniteltu kulkevan mahdollisesti kyseisen kulkuyhteyden kautta, mikä tullaan huomioimaan tehtäessä pitkäaikais- vuokrausta maanalaisesta alueesta. Varauksensaaja vastaa kulkuyhteyden suunnittelu- ja toteutuskustannuksista. Mikäli mahdollisen Pisara-radon huolto- ja pelastusyhteys toteutetaan kyseisen tunnelin kautta, veloitetaan tämä suorittamaan tästä korvauksen hankkeelle sitä osin kuin se käyttää tunnelia huoltoyhteytenä. Oikeus varataan myös Pisara-radon rakentamista koskien. Vastaava oikeus varataan myös muille maanalaisille hankkeille.

#### Muut toteutuksessa ja käytössä huomioitavat seikat

Varausehtoihin sisällytetään lisäksi ehdot liittyen alueen pohjavesijärjestelyihin, Eläintarhan kentältä Olympiastadionille johtavan urheilutunneliin, rakentamisen logistiseen suunnitelmaan sekä muita rakentamisen ja käytön aikaisia ehtoja.

#### Vuokraus-, osto-oikeus- ja myyntiperiaatteet

Hankkeen toteutumisedellytysten varmistamiseksi on tarpeellista, että hankkeella on mahdollisuus valita sen rahoituksen ja muiden seikkojen kannalta järkevin tontinhallintamuoto, joko ostaminen tai vuokraaminen osto-oikeudella. Hankkeen investoreiden kannalta tonttien ostomahdollisuus on merkittävä asia, joka osaltaan edistää hankkeen toteutumista.

Kaupunginhallitukselle tullaan seuraavassa vaiheessa esittämään vuokraus-, osto-oikeus- ja myyntiperiaatteet KTYA-korttelialueelle ja siihen liittyvälle maanalaiselle alueelle (VP/s –alueelle sijoittuvat alueet). Kaupunkiympäristölautakunta on tehnyt tätä koskevan esityksen 16.4.2019, 202 §. Helsingin jäähallin alueelle osoitetun YU-korttelialueen luovutusperiaatteet tullaan käsittelemään myöhemmin erikseen, kun jäähallia koskevat selvitykset on tehty.

#### Muualta varattavat tontit

#### Periaatteet tonttien varaamiseksi



Garden Helsinki -hankkeessa on kyse kaupungin kannalta, kansallisessa mittakaavassa, kaupunkikehityksen näkökulmasta poikkeuksellisesti rakennushankkeesta. Varausalueelle on suunniteltu hieman yli 100 000 k-m<sup>2</sup> urheilu-, liikunta- ja tapahtumatilaa. Hankkeen kokonaislaajuus on noin 190 000 k-m<sup>2</sup>. Urheilu-, liikunta- ja tapahtumatilan osuus hankkeen kokonaislaajuudesta on siten erittäin huomattava. Hankkeen arvioitu kokonaisinvestointi- ja rahoitustarve on noin 800 miljoonaa euroa.

Hankkeen korkeat laatutavoitteet, maanalaisen rakentamisen laajuus ja vaativuus, hankkeeseen sisältyvä rakennusteknisesti vaativa ja kallis vanha jäähalli sekä hybridirakennuksen rakennustekninen vaativuus muodostavat tavanomaiseen rakentamiseen nähden poikkeavan kustannusriskin koko hankkeelle. Tämä yhdistettynä urheilu-, liikunta- ja tapahtumatilojen huomattavaan osuuteen hankkeesta, tekee hankkeen rahoituksen järjestämisestä tavanomaista huomattavasti haastavampaa.

Edellä mainittujen tekijöiden vuoksi Garden Helsinki -hankkeeseen on perusteltua yhdistää rakennusoikeutta hankkeen ulkopuolelta. Hankkeen toteutusedellytysten varmistamiseksi on tarkoitus, että kaupunki varaa suoravarauksena Projekti GH Oy:lle noin 28 000 k-m<sup>2</sup> asuntorakennusoikeutta myöhemmin kaupungin ja Projekti GH Oy:n yhteisesti sopimilta alueilta. Muualta varattavan rakennusoikeuden tarpeellisuutta on arvioitu muun muassa edellä esitettyjen seikkojen sekä käytyjen neuvottelujen perusteella ja vertaamalla Garden Helsinki -hanketta muualla Suomessa vireillä oleviin vastaavan tyyppisiin hankkeisiin.

Kaupunginhallituksen Garden Helsinki -hanketta koskevan varauspäätöksen (27.6.2016, 655 §) mukaan asunto-, toimisto-, ja liikerakentamista voidaan osoittaa myös suunnittelualueen ulkopuolelta. Muualta varattava asuinrakennusoikeus parantaa hankkeen kokonaistuottopotentiaalia ja tasapainottaa hankkeeseen sisältyviä riskejä. Nämä tekijät parantavat hankkeen toteutuskelpoisuutta helpottamalla rahoituksen järjestämisestä. Muualta varattavat tontit tullaan luovuttamaan kuntalain edellyttämällä tavalla käypään arvoon siten, että tonttien käypä hintataso tullaan varmistamaan vähintään kahden ulkopuolisen riippumattoman asiantuntijan toimesta. Varauksissa ja luovutuksissa tullaan noudattamaan kaupungin tontinluovutusperiaatteita ja alueellisia ehtoja sekä muutoin kaupungin tavanomaisesti käyttämiä ehtoja. Helsingin kaupunki ei ole tehnyt eikä sen ole tarkoituskaan tehdä sitoumuksia Garden Helsinki -hankkeeseen toteutettavien liikunta- tai muiden tilojen pitkäaikaisesta vuokraamisesta. Kaupunki ei myöskään sitoudu hankkeeseen rahoittajan roolissa, vaan hanke rahoitetaan kokonaisuudessaan yksityisillä varoilla. Kaupunki varmistaa hankkeen toteutusedellytykset



24.06.2019

ainoastaan varaamalla ja luovuttamalla hankkeelle asuntotontteja hankkeeseen ulkopuolelta käypään hintaan.

Muualta varattavista tonteista tullaan päättämään erikseen tämän päätöksen perusteluja noudattaen. Tontit pyritään ensisijaisesti varaamaan Jätkäsaaren, Kalasataman ja Kruunuvuorenrannan alueilta. Tontit luovutetaan sääntelemättömään ja vapaarahoitteiseen omistus-/vuokra-asuntotuotantoon erikseen määriteltävin osuuksin.

#### Toimivalta

Hallintosäännön 8 luvun 1 §:n 2 momentin 2 kohdan mukaan ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty, kaupunginhallitus päättää tai hyväksyy perusteet ja rajat, joiden mukaan muu toimielin tai viranhaltija päättää, kaupungin maa- ja vesialueiden varaamisesta rakentamiseen

#### Esittelijä

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

#### Lisätiedot

Maria Nelskylä, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 25251  
maria.nelskyla(a)hel.fi

#### Liitteet

- 1 Viitesuunnitelma / Garden Helsinki
- 2 Varausesityksen kartat / Garden Helsinki
- 3 Erityiset varausehdot\_Garden Helsinki (16.4.2019)
- 4 Yleiset varausehdot / Garden Helsinki
- 5 Toimintaohje kaupungin rakennuttajille
- 6 Vuokraus-, osto-oikeus- ja myyntiperiaatteet / Garden Helsinki
- 7 Asemakaavan ote
- 8 Laajojen taloudellisten vaikutusten arviointi

#### Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

#### Otteet

**Ote**  
Varauksensaaja

**Otteen liitteet**  
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

#### Tiedoksi

Kaupunkiympäristölautakunta



## Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 17.06.2019 § 460

HEL 2019-003335 T 10 01 01 00

### Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

### Käsittely

17.06.2019 Pöydälle

Asian aikana kuultavina olivat tonttipäällikkö Sami Haapanen, projektinjohtaja Hannu Asikainen ja projektipäällikkö Tom Qvisen. Asiantuntijat poistuivat kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Tomi Sevannderin ehdotuksesta.

### Esittelijä

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

### Lisätiedot

Maria Nelskylä, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 25251  
maria.nelskyla(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 16.04.2019 § 202

HEL 2019-003335 T 10 01 01 00

Nordenskiöldinkatu

### Esitys

Kaupunkiympäristölautakunta esitti kaupunginhallitukselle, että Projekti GH Oy:lle (Y-tunnus 2581735-9) varataan Taka-Töölöstä liitteen 1 mukainen alue Garden Helsinki -hankkeen jatkosuunnittelua varten seuraavasti:

- varausalue on liitteestä 1 ilmenevä asemakaavan muutosehdotuksen nro 12572 mukaiset KTYA- ja YU-korttelialueet sekä niihin liittyvät VP/s-alueille sijoittuvat maanalaiset alueet, jotka muodostuvat kiinteistöistä / sijoittuvat kiinteistöihin 14-9901-100, 14-9903-100 ja 14-9904-100.
- varaus on voimassa 31.12.2020 saakka
- varauksessa noudatetaan liitteiden 1-6 ehtoja.





Kaupunkiympäristölautakunta esitti kaupunginhallitukselle lisäksi, että maaomaisuuden kehittäminen ja tontit –palvelun tonttipäällikkö oikeutetaan:

- hyväksymään varauksensaajan lopullinen rahoitus- ja toimintasuunnitelman ennen alueen luovuttamista ja
- hyväksymään varauksensaajan mahdolliset yhteistyökumppanit

Kaupunkiympäristölautakunta esitti kaupunginhallitukselle, että:

- kaupunki vahvistaa liitteestä 1 ilmenevälle KTYA-korttelialueelle ja siihen liittyville VP/s –alueille sijoittuville maanalaisille alueille vuokraus-, osto-oikeus- ja myyntiperiaatteet (luovutusperiaatteet) liitteen 6 mukaisesti ja, että
- maaomaisuuden kehittäminen ja tontit –palvelun tonttipäällikkö oikeutetaan päättämään vähäisistä muutoksista luovutusperiaatteisiin sekä varausalueen kiinteistökaupoista.

#### Käsittely

16.04.2019 Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan

Mikko Aho: Liitteenä 3 olevien erityisten varausehtojen ehdon 1 toiseksi kappaleeksi lisätään seuraava teksti:

Varauksensaajan tulee kuitenkin kustannuksellaan ja yhteistyössä kaupungin kanssa tutkia, voidaanko hankkeen kokoa pienentää sen toiminnallisuus samalla huomioiden. Mikäli tämän perusteella päädytään muuttamaan edellä mainittua viitesuunnitelmaa, tulee muutettu suunnitelma hyväksyttävä kaupungilla. Kaupungin hyväksyessä muutetun suunnitelman, noudatetaan jatkosuunnittelussa ja toteutuksessa kyseistä viitesuunnitelmaa tai vähintään sen mukaista laatutasoa ja perusratkaisuja.

Liitteenä 3 olevien erityisten varausehtojen ehdon 21 toiseksi kappaleeksi lisätään seuraava teksti:

Mikäli varausehtojen tarkoittama lopullinen viitesuunnitelma poikkeaa olennaisesti 14.2.2019 päivätystä suunnitelmasta, muutosten vaikutuksista muualta varattavan asuinrakennusoikeuden määrään neuvotellaan ja päätetään erikseen.

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä esittelijän muutetun ehdotuksen.

Hylkäysehdotus:

Mai Kivelä: Hanke ei täytä esitettyjä ehtoja Keskuspuiston ja jalkapallon toimintaedellytysten säilymisen osalta, eikä hanketta myöskään tue



24.06.2019

kaupunkikuvalliset syyt. Hanke kokonaisvaikutuksineen ei ole kannatettava.

Kannattaja: Silvia Modig

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Hanke ei täytä esitettyjä ehtoja Keskuspuiston ja jalkapallon toimintaedellytysten säilymisen osalta, eikä hanketta myöskään tue kaupunkikuvalliset syyt. Hanke kokonaisvaikutuksineen ei ole kannatettava.

Jaa-äännet: 9

Sirpa Asko-Seljavaara, Nuutti Hyttinen, Atte Kaleva, Jape Lovén, Tuomas Rantanen, Risto Rautava, Laura Rissanen, Anni Sinnemäki, Osmo Soininvaara

Ei-äännet: 2

Mai Kivelä, Silvia Modig

Tyhjä: 1

Leo Stranius

Poissa: 1

Eveliina Heinäluoma

Kaupunkiympäristölautakunta hyväksyi esittelijän ehdotuksen äänin 9-2 (1 tyhjä, 1 poissa).

26.03.2019 Pöydälle

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja  
Mikko Aho

Lisätiedot

Katarina Nordberg, erityisasiantuntija, puhelin: 09 310 31800  
katarina.nordberg(a)hel.fi



## § 487

### Valtuutettu Otso Kivekkään toivomusponsi kaupungin mahdollisuudesta edistää maalämmön käyttöä Pasilan Postipuistossa

HEL 2018-005450 T 00 00 03

#### Päätös

Kaupunginhallitus merkitsi tiedoksi selvityksen valtuuston 25.4.2018 hyväksymän toivomusponnen (Otso Kivekäs) johdosta tehdyistä toimenpiteistä ja toimitti selvityksen ponnen ehdottajalle sekä muille valtuutetuille.

#### Esittelijä

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

#### Lisätiedot

Timo Lindén, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550  
timo.linden(a)hel.fi

#### Liitteet

- 1 Kivekäs Otso, toivomusponsi 1, Kvsto 25.4.2018, asia 9
- 2 Lämpö- ja porakaivot ym. -ehto
- 3 Kartta tontinvarauksista ja -luovutuksista, jotka sisältävät lämpö- ja porakaivot ym. koskevan ehdon
- 4 Maalämpötyöryhmän raportti
- 5 Helsingin geoenergiapotentiaali

#### Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

#### Otteet

**Ote**  
Ponnen esittäjä

#### Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

#### Esittelijän perustelut

Käsitellessään Pasilan Postipuiston asemakaavan muutosta kaupunginvaltuusto hyväksyi samalla seuraavan toivomusponnen: "Valtuusto edellyttää, että selvitetään mahdollisuudet edistää maalämmön käyttöä Postipuistossa esimerkiksi tontinluovutusehdoissa tai muilla kaupungin käytettävissä olevilla keinoilla."



Maalämpö on ekologinen ja kestävän kehityksen mukainen energiamuoto, jonka hyödyntäminen on lisääntynyt varsinkin pientaloalueilla. Maalämpöjärjestelmässä hyödynnetään auringosta maahan, kallioon tai veteen sitoutunutta lämpöenergiaa, jota siirretään lämpöpumppujen avulla muun lämmitysjärjestelmän käyttöön. Lämpöenergia kerätään joko syvien lämpökaivojen tai maahan lähelle pintaa laajalle alalle asennettavien lämmönkeruuputkistojen avulla. Maalämpöä voidaan hyödyntää kiinteistössä sisäilman ja käyttöveden lämmitykseen sekä tarvittaessa myös jäähdytykseen.

Maalämmön hyödyntämisessä tarvittavat lämpöpumput toimivat sähköllä. Lisäksi sähköä tarvitaan käyttöveden loppukuumennukseen ja lämpöenergian tuotantoon kylminä päivinä, jolloin lämpöpumppujen teho ei yksin riitä.

Postipuiston asemakaavan muutosalueen asuinkerrostalotontit ovat kallioisia ja pieniä, jolloin maalämmön hyödyntäminen alueella on haasteellista ja mahdollista lähinnä lämpökaivojen kautta. Pientaloissa lämpökaivot ovat noin 150–200 metriä syviä. Kerrostaloissa maalämmön hyödyntäminen vaatii kuitenkin useiden lämpökaivojen toteuttamista ja usein lämpökaivot ovat myös huomattavasti syvempiä, jopa 500–600 metriä syviä.

Maalämpöjärjestelmän rakentaminen on luvanvaraista toimintaa. Lupa-harkinnassa otetaan huomioon muun muassa lähistöllä olevat tai alueelle suunnitellut maanalaiset rakenteet, toiset lämpö- ja porakaivot sekä tärkeät pohjavesialueet. Postipuiston alueella maanalaiset huoltotunnelit vaikeuttavat lämpökaivojen sijoittamista osalle tonteista. Helsingissä lupaviranomaisena lämpökaivojen osalta toimii kaupunkiympäristön toimialan rakennusvalvontapalvelut. Viranomaisluvan myöntäminen edellyttää maanomistajan suostumuksen lämpökaivojen toteuttamiselle. Kaupunkiympäristön toimialan maaomaisuuden kehittäminen ja tontit -palvelu arvioi maanomistajan suostumuksen myöntämisen edellytyksiä kaupungin omistamien tonttien osalta. Se valmistelee ja myöntää kaupungin omistamien naapuritonttien osalta naapurin suostumukset (lausunnot).

Helsingin kaupungin omistamilla tonteilla ei yleensä rajoiteta lämpökaivojen tekemistä, mikäli asiassa noudatetaan kaupungin ohjeistusta. Maanomistajan lupa myönnetään liitteen 1 lämpö- ja porakaivot ym. -ehdosta ilmenevin edellytyksin ja kaupungin vastuuvapautta koskevin lausekkein.

Liitteen 2 kartassa on esitetty, mihin tonttien varauksiin ja luovutusasiakirjoihin on Postipuiston alueella jo sisällytetty edellä mainittu lämpö- ja porakaivoja ym. koskeva ehto. Tavoitteena on sisällyttää ehto jatkossa



kaikkiin alueelle myöhemmin tehtäviin tonttien varauksiin ja luovutusa-  
siakirjoihin.

Tonttien varauksissa ja luovutuksissa ei voida suoraan suosia tiettyä  
energiamuotoa yhdenvertaisuus, syrjimättömyys ja kilpailun edistämi-  
nen huomioiden. Toisaalta Helsingin päästötavoitteet edellyttävät, että  
tontinluovutuksen keinoin tulee edistää myös energiatehokkuutta ja uu-  
siutuvan energian käyttöönottoa ja tähän tavoitteeseen tulee löytää so-  
pivat keinot, joilla ilmastotavoitteiden kannalta parhaat ratkaisut löyty-  
vät. Olosuhteiden muuttuessa energiamuodon tulisi olla vapaasti valit-  
tavissa ja muutettavissa. Kaavoitus- ja rakentamisvaiheessa ei tulisi lu-  
kita ratkaisuja, jotka vaikeuttavat vähäpäästöisten ratkaisujen valitse-  
mistä myöhemmin.

Maalämpöjärjestelmän kuten muidenkin energijärjestelmien tulee olla  
energia- ja kustannustehokas, ekologinen sekä taloudellisesti kannat-  
tava ja kilpailukykyinen. Energiamuodon valinta perustuu useisiin eri  
tekijöihin eikä tontin varauksilla ja luovutuksilla ole perusteettomasti  
syytä rajoittaa tätä vapautta. Tontinvaraukset ja luovutukset ovat kui-  
tenkin yksi keino kannustaa uusiin, vähäpäästöisiin ja teknisesti tutkit-  
tuihin vaihtoehtoihin. Toisaalta kaupungin kannalta perusteltua saattaa  
olla yksittäisiä tontteja ja kiinteistöjä laajempien ratkaisujen etsiminen.

Maalämmön osalta kaupungin rooli on keskeinen myös sen tiedon tuot-  
tamisessa, missä tekniset olosuhteet parhaiten tukevat juuri tätä ener-  
giamuotoa. Maalämmön valintaa puoltavat muun muassa alhaiset käyt-  
tökustannukset, toimintavarmuus ja järjestelmän pitkäikäisyys sekä  
ekologisuus ja päästöttömyys. Valintaa heikentää melko korkeat inves-  
tointikustannukset ja usein tilan puute (pienet tontit).

Vakiintuneen käytännön mukaan tonttien varauksissa ja luovutuksissa  
ei voida suoraan määrätä tietyn energiamuodon käytöstä (lämmitys-  
muodon valinnan vapaus). Mikäli varauksensaaja on itse ehdottanut  
kyseistä energiaratkaisua tontin varauksen yhteydessä, voidaan ener-  
giamuodon toteuttaminen sisällyttää tonttien varaus- ja luovutusehtoi-  
hin. Mainittuihin ehtoihin voidaan joka tapauksessa sisällyttää edellä  
mainittu lämpö- ja porakaivot ym. -ehto, joka osaltaan lisää rakenta-  
jien/rakennuttajien tietoutta maalämmön toteutusmahdollisuuksista ja  
edistää siten myös maalämmön käyttöä kaupunkialueilla. Ehto on maa-  
lämmön toteuttamisen osalta mahdollistava, ei velvoittava.

Lisäksi kaikkiin tontinvarauksiin ja lyhytaikaisiin maanvuokrasopimuk-  
siin, kuten Postipuiston pohjoisosassa, sisällytetään nykyisin liitteen 1  
mukainen energiatehokkuusehto. Tämä Suomen rakentamismääräys-  
kokoelmaan perustuva ehto ohjaa rakennusten toteuttamista energia-  
tehokkaampaan suuntaan, jättäen kuitenkin energiamuodon valinnan



rakentajien ja rakennuttajien ratkaistavaksi. Käytännössä ehto ohjaa rakentamista ekologisempaan ja uusiutuvia energiamuotoja hyödyntävään suuntaan, edistäen siten myös maalämpöjärjestelmien toteuttamista.

Postipuiston alue on mukana Hiilineutraali Helsinki -toimenpideohjelmaan liittyvässä geoenergiaselvityksessä. Selvityksen tavoitteena oli selvittää aiempaa perusteellisemmin, millaisilla keinoilla alueen maalämpöä voitaisiin hyödyntää mahdollisimman kustannustehokkaasti nyt ja tulevaisuudessa. Selvitys valmistui 5.4.2019.

Postipuiston tontinluovutuskilpailun kilpailuohjelmassa (2016) oli asetettu yhdeksän tavoitetta, joita käytettiin suunnitelmien arvioinnissa laatu- ja valintakriteerinä. Tavoitteista kaksi kannusti energiaratkaisujen innovointiin. Yhden jatkoneuvotteluihin valitun ryhmän energiasuunnitelmaratkaisu perustui geoenergiaan. Käynnistetty selvitystyö osoitti, että taloudellisten vertailujen tekeminen oli haastavaa mutta tiedon kartuttaminen koettiin välttämättömäksi. Geoenergian hyödyntämismahdollisuuksien selvittämistä alueella on jatkettu vaiheittain.

9.11.2017 valmistuneessa selvityksessä vertailtiin Postipuistoon sijoituvan asuntotontin ja koulutontin energiajärjestelmien investointi- ja käyttökustannuksia geoenergian ja kaukolämmön kesken 20 vuoden tarkastelujakson aikana. Selvityksessä tarkasteltiin maalämmön kannattavuutta ja toteutettavuutta tarkastelemalla yksittäisen rakennuksen sijasta kokonaista korttelia. Raportin merkittävin tulos oli, ettei kortteliin mahdu riittävästi maalämpökaivoja riippumatta siitä kumpaa toteutustapaa noudatetaan.

Viimeisimmän 6.11.2018 valmistuneessa selvityksessä tarkasteltiin sitä miten Postipuiston alueella voitaisiin hyödyntää maalämpöä kustannustehokkaasti. Lähtökohtana oli se, että maalämpö toteutettaisiin rakennuskohtaisesti tai yhtiökohtaisesti. Selvityksessä laskettiin kolme erilaista mallia:

- Koko alueen kattava tarkastelu, jossa kaikkien kortteleiden lämmitysenergian tarve katetaan geoenergialla
- Tarkastelu, jossa osa kortteleista (50 %) hyödyntää geoenergiaa
- Kaivosyvyuden tarkastelu kustannusoptimaalisesta näkökulmasta

Selvityksen keskeisin tulos oli se, että käytetyllä kaivosyvyydellä (340 m) ei saavuteta kannattavaa maalämpöjärjestelmää alueelle, jossa tontit ovat pieniä suhteessa rakennettavaan alaan. Energiapeitoaste jää kaikissa tarkastelluissa kortteleissa kauas optimaalisesta ja investointien takaisinmaksuaika kasvaa pitkäksi.



Tarkastelu, jossa vain 50 % alueen kortteleista hyödyntää maalämpökaivoja, osoittaa, että vierekkäisten maalämpöä hyödyntävien kortteleiden osalta kannattavuus ei juurikaan parane verrattuna tilanteeseen, jossa kaikki korttelit hyödyntävät maalämpöä. Irrallisten kortteleiden osalta kannattavuus paranee jonkin verran.

Granlund Consulting Oy:n raportin mukaan energiapeiton ollessa yli 80 %, tulee maalämpö edullisemmaksi verrattuna kaukolämmön elinkaarikustannuksiin. Nykytekniikalla maalämmön energiapeitto jää alle kustannusoptimin tiiviissä kaupunkirakenteessa. Mikäli hyödynnetään nykyisen kaltaisia mutta syvempiä kaivoja paranee maalämmön kannattavuus hieman.

Selvitykseen liittyen maaomaisuuden kehittäminen ja tontit -palvelu on teettänyt Postipuiston alueella kuusi pystysuoriksi aiottua noin 300 metriä syvää lämpökaivoa. Ensimmäiset kolme koeporausta suoritettiin nykyisin yleisesti käytössä olevalla lämpökaivojen poraustekniikalla. Sivusuuntamittausten perusteella taipumat lämpökaivoissa olivat noin 79–85 metriä. Kaikki kolme lämpökaivoa ulottuivat siten naapurikiinteistöjen puolelle. Jälkimmäiset kolme koeporausta tehtiin ns. suorusporaustekniikalla, jolloin taipumat vaihtelivat 11–22 metrin välillä. Voimassa olevien ehtojen mukaan lämpökaivo ei saa sijaita 7,5 metriä lähempänä tontin rajaa ilman naapurin suostumusta. Ohje perustuu aiemmin yleisesti käytössä olleisiin nykyisiä lämpökaivoja huomattavasti matalampiin poraussyvyyksiin. Mitä syvemmälle lämpökaivot ulottuvat, sitä suurempia ovat niiden taipumat ja alue, jolta lämpökaivot keräävät kallioon varastoitunutta energiaa. Lämpökaivojen taloudellinen mitoitus ja vaikutus ympäröivien kiinteistöjen maalämmön hyödyntämismahdollisuuksiin tulee siten varmistaa tontinluovutusehdoissa.

Helsingin ylimpiin 150–1000 metriin sitoutunutta lämpöenergiaa voidaan ottaa 50 vuoden ajan, jonka jälkeen varastoitunut energia on loppuun käytetty. Vuoden 2010 rakennusmääräysten mukaiselle normipientalolle viilennysenergian prosentuaalinen osuus lämmitysenergian tarpeesta on noin 25 prosenttia. Jos kallioita ladataan lämpimänä vuodenaikana sellaisella viilennysenergian määrällä, joka vastaa 25 prosenttia vuotuisesta lämmitysenergian tarpeesta, voidaan kalliolämpötilajärjestelmän elinkaarta pidentää noin 20 vuotta. Maksimissaan normaalilämpökaivon elinkaari olisi noin 70 vuotta.

Helsingissä ja Espoossa on pilotointivaiheessa noin 2000 metriin ulottuvia syväkaivoja (Q-Heat 2019). Geologian tutkimuskeskuksen tekemän mallinnuksen mukaan yhdellä 2000 metriä syvällä energiakaivolla voitaisiin tuottaa alkuun noin 1000 MWh vuodessa ja vielä 1000 vuoden kuluttua noin 700 MWh vuodessa. Kyseessä on lähes pelkästään maan uumenista vapautuvaa geotermistä energiaa, ei auringosta maan



pintakerroksiin varastoitunutta energiaa. Kahden kilometrin syvyydessä maankamaran lämpötila on lähes +40 °C.

Alueen rakennuttajille on kerrottu tänä keväänä rakennuttajakokouksessa maalämpöselvityksestä ja he ovat saaneet raportin käyttöönsä. Maalämpö ei ole rakennuttajia innostanut eikä innovatiivisia tai soveltavia ratkaisuja energia-asioihin ei ole noussut esiin. Kuitenkin aloitetut toimenpiteet ja selvitykset ovat osaltaan vieneet ymmärrystä asiasta eteenpäin ja ohjaavat soveltuvien osin maalämmön käytön yleistymiseen.

Korttelin 17115 rakennuttaja on ilmoittanut, että kortteliin on tulossa maalämpöratkaisu mutta tarkempaa suunnitelmaa ei ole vielä tiedossa. Korttelin 17122 rakennuttaja on selvittänyt mahdollisuutta toteuttaa korttelissa geoenergiaratkaisu, jossa olisi 1000–2000 metriä syvä geokaivo. Tämä voisi olla kerrostalokohteessa olla lukuisia maalämpökaivoja käytännöllisempi ratkaisu.

Usein hyvä tulos energiatehokkuuden kannalta saavutetaan siten, että yhdistetään erilaisia ratkaisuja. Tällaisia ovat maalämmön lisäksi esimerkiksi hukkalämmön talteenotto ja aurinkoenergian hyödyntäminen.

Hallintosäännön 30 luvun 14 §:n 4 momentin mukaan kaupunginhallituksen on toimitettava ponnen ehdottajalle kirjallinen selvitys toivomusponnen johdosta tehdyistä toimenpiteistä viimeistään vuoden kuluttua ponnen hyväksymisestä. Selvitys on toimitettava erikseen myös muille valtuutetuille.

**Esittelijä**

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

**Lisätiedot**

Timo Lindén, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550  
timo.linden(a)hel.fi

**Liitteet**

- 1 Kivekäs Otso, toivomusponsi 1, Kvsto 25.4.2018, asia 9
- 2 Lämpö- ja porakaivot ym. -ehto
- 3 Kartta tontinvarauksista ja -luovutuksista, jotka sisältävät lämpö- ja porakaivot ym. koskevan ehdon
- 4 Maalämpötyöryhmän raportti
- 5 Helsingin geoenergiapotentiaali

**Muutoksenhaku**

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano





24.06.2019

Asia/17

## Otteet

### Ote

Ponnen esittäjä

## Tiedoksi

Kaupunginvaltuusto

## Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 17.06.2019 § 463

HEL 2018-005450 T 00 00 03

### Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

### Käsittely

17.06.2019 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Kaisa Hernbergin ehdotuksesta.

### Esittelijä

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

### Lisätiedot

Timo Lindén, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550  
timo.linden(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 09.10.2018 § 472

HEL 2018-005450 T 00 00 03

## Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Maalämpö on ekologinen ja kestävä kehityksen mukainen energiamuoto, jonka hyödyntäminen on lisääntynyt etenkin pientaloalueilla.

Maalämpöjärjestelmässä hyödynnetään auringosta maahan, kallioon tai veteen sitoutunutta lämpöenergiaa, jota siirretään lämpöpumppujen avulla muun lämmitysjärjestelmän käyttöön. Lämpöenergia kerätään

### Postiosoite

PL 1  
00099 HELSINGIN KAUPUNKI  
helsinki.kirjaamo@hel.fi

### Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13  
Helsinki 17  
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

### Puhelin

+358 9 310 1641

### Faksi

+358 9 655 783

### Y-tunnus

0201256-6

### Tilinro

FI0680001200062637

### Alv.nro

FI02012566



joko syvien lämpökaivojen tai maahan lähelle pintaa laajalle alalle asennettavien lämmönkeruuputkistojen avulla. Maalämpöä voidaan hyödyntää kiinteistössä sisäilman ja käyttöveden lämmitykseen sekä tarvittaessa myös jäähdytykseen.

Maalämmön hyödyntämisessä tarvittavat lämpöpumput toimivat sähköllä. Lisäksi sähköä tarvitaan käyttöveden loppukuumennukseen ja lämpöenergian tuotantoon kylminä päivinä, jolloin lämpöpumppujen teho ei yksistään riitä. Sähkön osuus on noin kolmannes maalämpöjärjestelmän tuottamasta uusiutuvasta energiasta.

Postipuiston asemakaavan muutosalueen asuinkerrostalotontit ovat kallioisia ja pieniä, joten maalämmön hyödyntäminen on alueella haasteellista ja mahdollista lähinnä lämpökaivojen kautta. Pientaloissa lämpökaivot ovat noin 150 - 200 metriä syviä. Kerrostaloissa maalämmön hyödyntäminen vaatii kuitenkin useiden lämpökaivojen toteuttamista ja usein lämpökaivot ovat myös huomattavasti syvempiä, nykyisin jopa 500 - 600 metriä syviä.

Maalämpöjärjestelmän rakentaminen on luvanvaraista (MRA 62 §). Lupaharkinnassa otetaan huomioon muun muassa lähistöllä olevat tai alueelle suunnitellut maanalaiset rakenteet, toiset lämpö- ja porakaivot sekä tärkeät pohjavesialueet. Postipuiston alueella muun muassa maanalaiset huoltotunnelit vaikeuttavat lämpökaivojen sijoittamista osalle tonteista. Lupaviranomaisena lämpökaivojen osalta toimii rakennusvalvontapalvelut. Viranomaisluvan myöntäminen edellyttää myös maanomistajan suostumuksen lämpökaivojen toteuttamiselle. Maanomaisuuden kehittäminen ja tontit -palvelu arvioi maanomistajan suostumuksen myöntämisen edellytyksiä kaupungin omistamien tonttien osalta. Samoin se valmistelee ja myöntää kaupungin omistamien naapuritonttien osalta naapurin suostumukset (lausunnot).

Helsingin kaupungin omistamilla tonteilla ei yleensä rajoiteta lämpökaivojen tekemistä, mikäli asiassa muutoin noudatetaan kaupungin ohjeistusta. Kenellekään ei ole kuitenkaan mitään subjektiivista tai lakiin perustuvaa oikeutta saada lämpökaivoa toisen omistamalle alueelle. Maanomistajan lupa myönnetään liitteen nro 1 lämpö- ja porakaivot ym. -ehdosta ilmenevin edellytyksin ja kaupungin vastuuvapautta koskevin lausekkein. Lisäksi ehdossa on sovittu vuokranantajan vaatimuksesta tietyin edellytyksin vuokralaisten toimesta ja kustannuksella tapahtuvasta porareikien täyttämisestä ja sivusuuntamittauksista. Vastaava ehto sisällytetään myös myytävien tonttien kauppakirjoihin.

Liitteen nro 2 kartassa on esitetty, mihin tonttien varauksiin ja luovutusasiakirjoihin on Postipuiston alueella jo sisällytetty edellä mainittu lämpö- ja porakaivoja ym. koskeva ehto. Tavoitteena on sisällyttää ehto



jatkossa myös kaikkiin alueelle myöhemmin tehtäviin tonttien varauksiin ja luovutusasiakirjoihin.

Tonttien varauksissa ja luovutuksissa ei voida suoraan suosia tiettyä energiamuotoa yhdenvertaisuus, syrjimättömyys ja kilpailun edistäminen huomioiden. Toisaalta Helsingin päästötavoitteet tarkoittavat sitä, että tontinluovutuksen keinoin tulee edistää myös energiatehokkuutta ja uusiutuvan energian käyttöönottoa ja tähän tavoitteeseen tulee löytää sopivat keinot, joilla ilmastotavoitteiden kannalta parhaat ratkaisut löytyvät. Olosuhteiden muuttuessa energiamuodon tulisi olla vapaasti valittavissa ja muutettavissa. Kaavoitus- ja rakentamisvaiheessa ei tulisi käytännössä joutua lukitsemaan ratkaisuja, jotka vaikeuttavat vähäpäästöisten ratkaisujen valitsemista myöhemmin.

Maalämpöjärjestelmän, samoin kuin muidenkin energiajärjestelmien, tulee olla energia- ja kustannustehokas, ekologinen sekä taloudellisesti kannattava ja kilpailukykyinen. Energiamuodon valinta perustuu useisiin eri tekijöihin eikä tontin varauksilla ja luovutuksilla ole perusteettomasti syytä rajoittaa tätä vapautta. Tontinvaraukset ja luovutukset ovat kuitenkin yksi keino kannustaa uusiin, vähäpäästöisiin ja teknisesti tutkittuihin vaihtoehtoihin. Toisaalta kaupungin kannalta perusteltua saattaa olla yksittäisiä tontteja ja kiinteistöjä laajempien ratkaisujen etsiminen.

Maalämmön osalta kaupungin rooli on keskeinen myös sen tiedon tuottamisessa, missä tekniset olosuhteet parhaiten tukevat juuri tätä energiamuotoa. Maalämmön valintaa puoltavat muun muassa alhaiset käyttökustannukset, toimintavarmuus ja järjestelmän pitkäikäisyys (noin 15 - 20 vuotta) sekä ekologisuus ja päästöttömyys. Valintaa heikentää sen sijaan melko korkeat investointikustannukset ja usein tilan puute (pienet tontit).

Vakiintuneen käytännön mukaan tonttien varauksissa ja luovutuksissa ei voida suoraan määrätä tietyn energiamuodon käytöstä (lämmitysmuodon valinnan vapaus). Mikäli varauksensaaja on itse ehdottanut kyseistä energiaratkaisua tontin varauksen yhteydessä, voidaan energiamuodon toteuttaminen sisällyttää tonttien varaus- ja luovutusehtoihin. Mainittuihin ehtoihin voidaan joka tapauksessa sisällyttää edellä mainittu lämpö- ja porakaivot ym. -ehto, joka osaltaan lisää rakentajien/rakennuttajien tietoutta maalämmön toteutusmahdollisuuksista ja edistää siten myös maalämmön käyttöä kaupunkialueilla. Ehto on maalämmön toteuttamisen osalta mahdollistava, ei velvoittava.

Lisäksi kaikkiin tontinvarauksiin ja lyhytaikaisiin maanvuokrasopimuksiin, kuten Postipuiston pohjoisosassa, sisällytetään nykyisin liitteen nro 1 mukainen energiatehokkuusehto. Tämä Suomen rakentamismää-



räyskokoelmaan perustuva ehto ohjaa rakennusten toteuttamista energiatehokkaampaan suuntaan, jättäen kuitenkin energiamuodon valinnan rakentajien/rakennuttajien ratkaistavaksi. Käytännössä ehto ohjaa rakentamista ekologisempaan ja uusiutuvia energiamuotoja hyödyntävämpään suuntaan, edistäen siten myös maalämpöjärjestelmien toteuttamista.

Kaupunkiympäristölautakunta toteaa lisäksi, että kaupunginkanslian toimesta Postipuiston alueelle on tekeillä Hiilineutraali Helsinki -toimenpideohjelmaan liittyvä geoenergiaselvitys, jonka tavoitteena on selvittää aikaisempaa perusteellisemmin, millaisilla keinoilla alueen maalämpöä voitaisiin hyödyntää mahdollisimman kustannustehokkaasti nyt ja tulevaisuudessa. Selvityksen on tarkoitus valmistua vuodenvaihteessa 2018 - 2019, ja sen tuloksia pyritään mahdollisuuksien mukaan hyödyntämään Postipuiston alueen myöhemmin vuosina 2021 - 2028 toteutettavissa optiokortteleissa 17114, 17116 ja 17117, Asuntotuotantotoimistolle varatuissa kortteleissa 17123 ja 17129 sekä varaamatta olevassa korttelissa 17130.

Lisäksi kiinteistöviraston johtoryhmä on 29.5.2017 asettanut työryhmän, jonka tehtävänä on päivittää kaupungin yhteinen linja maalämpökaivojen lupakäytäntöön ja kiinteistöoikeudellisiin kysymyksiin. Työryhmän tavoitteena on täydentää vuonna 2010 julkaistua "Maa- ja vesilämpötyöryhmän raportti lainsäädäntöön, lupakäytäntöön, kaavoitukseen ja tontinluovutukseen ehdotettavat muutokset" siten, että nykykäytännön mukaiset aikaisempaa syvemmälle ulottuvat maalämpökäivöt ja energiakentät sekä näiden vaikutus ympäristöön otetaan huomioon kaavoituksessa, tontinluovutuksessa ja lupien myöntämisessä. Työryhmän raportti on tarkoitus saattaa kaupunkiympäristölautakunnalle tiedoksi kevään 2019 aikana.

Selvitykseen liittyen maaomaisuuden kehittäminen ja tontit -palvelu on teettänyt Postipuiston alueella kuusi pystysuoriksi aiottua noin 300 metriä syvää lämpökaivoa. Ensimmäiset kolme koeporausta suoritettiin nykyisin yleisesti käytössä olevalla lämpökaivojen poraustekniikalla. Sivusuuntamittausten perusteella taipumat lämpökaivoissa olivat noin 79 - 85 metriä. Kaikki kolme lämpökaivoa ulottuivat siten naapurikiinteistöjen puolelle. Jälkimmäiset kolme koeporausta tehtiin ns. suoruspوراustekniikalla, jolloin taipumat vaihtelivat 11 - 22 metrin välillä. Voimassa olevien ehtojen mukaan lämpökaivo ei saa sijaita 7,5 metriä lähempänä tontin rajaa ilman naapurin suostumusta. Ohje perustuu aiemmin yleisesti käytössä olleisiin nykyisiä lämpökaivoja huomattavasti matalampiin poraussyvyyyksiin. Mitä syvemmälle lämpökaivot ulottuvat, sitä suurempia ovat niiden taipumat ja alue, jolta lämpökaivot keräävät kallioon varastoitunutta energiaa. Lämpökaivojen taloudellinen mitoitus



ja vaikutus ympäröivien kiinteistöjen maalämmön hyödyntämismahdollisuuksiin tulee siten varmistaa tontinluovutusehdoissa.

Usein hyvä tulos energiatehokkuuden kannalta saavutetaan siten, että yhdistetään erilaisia ratkaisuja. Tällaisia ovat maalämmön lisäksi esimerkiksi hukkalämmön talteenotto ja aurinkoenergian hyödyntäminen.

#### Käsittely

09.10.2018 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Tuomas Rantanen: Laitetaan kappaleiden 9 ja 10 tilalle:

Tonttien varauksissa ja luovutuksissa ei voida suoraan suosia tiettyä energiamuotoa yhdenvertaisuus, syrjimättömyys ja kilpailun edistäminen huomioiden. Toisaalta Helsingin päästötavoitteet tarkoittavat sitä, että tontinluovutuksen keinoin tulee edistää myös energiatehokkuutta ja uusiutuvan energian käyttöönottoa ja tähän tavoitteeseen tulee löytää sopivat keinot, joilla ilmastotavoitteiden kannalta parhaat ratkaisut löytyvät. Olosuhteiden muuttuessa energiamuodon tulisi olla vapaasti valittavissa ja muutettavissa. Kaavoitus- ja rakentamisvaiheessa ei tulisi käytännössä joutua lukitsemaan ratkaisuja, jotka vaikeuttavat vähäpäästöisten ratkaisujen valitsemista myöhemmin.

Maalämpöjärjestelmän, samoin kuin muidenkin energiajärjestelmien, tulee olla energia- ja kustannustehokas, ekologinen sekä taloudellisesti kannattava ja kilpailukykyinen. Energiamuodon valinta perustuu useisiin eri tekijöihin eikä tontin varauksilla ja luovutuksilla ole perusteettomasti syytä rajoittaa tätä vapautta. Tontinvaraukset ja luovutukset ovat kuitenkin yksi keino kannustaa uusiin, vähäpäästöisiin ja teknisesti tutkittuihin vaihtoehtoihin. Toisaalta kaupungin kannalta perusteltua saattaa olla yksittäisiä tontteja ja kiinteistöjä laajempien ratkaisujen etsiminen.

Maalämmön osalta kaupungin rooli on keskeinen myös sen tiedon tuottamisessa, missä tekniset olosuhteet parhaiten tukevat juuri tätä energiamuotoa. Maalämmön valintaa puoltavat muun muassa alhaiset käyttökustannukset, toimintavarmuus ja järjestelmän pitkäikäisyys (noin 15 - 20 vuotta) sekä ekologisuus ja päästöttömyys. Valintaa heikentää sen sijaan melko korkeat investointikustannukset ja usein tilan puute (pienet tontit).

Kannattaja: Risto Rautava

Vastaehdotus:

Risto Rautava: Esitän lisättäväksi lausunnon viimeiseksi kappaleeksi



24.06.2019

seuraavan: Usein hyvä tulos energiatehokkuuden kannalta saavutetaan siten, että yhdistetään erilaisia ratkaisuja. Tällaisia ovat maalämmön lisäksi esimerkiksi hukkalämmön talteenotto ja aurinkoenergian hyödyntäminen.

Kannattaja: Atte Kaleva

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Tuomas Rantasen ja Risto Rautavan vastaehdotukset.

02.10.2018 Pöydälle

25.09.2018 Pöydälle

Esittelijä

kaupunkiympäristön vs. toimialajohtaja  
Silja Hyvärinen

Lisätiedot

Anne Björn, tonttiasiamies, puhelin: 310 32870  
anne.bjorn(a)hel.fi



## § 488

### Valtuutettu Petra Malinin toivomusponsi päiväkotij- ja koulutilojen määrän riittävyden varmistamisesta Pasilan Postipuiston alueella

HEL 2018-005453 T 00 00 03

#### Päätös

Kaupunginhallitus merkitsi tiedoksi selvityksen valtuuston 25.4.2018 hyväksymän toivomusponnen (Petra Malin) johdosta tehdyistä toimenpiteistä ja toimitti selvityksen ponnen ehdottajalle sekä muille valtuutetuille.

Kaupunginhallitus pitää tärkeänä, että kaavoituksessa ja investoinneissa varaudutaan kaupungin strategian mukaiseen varhaiskasvatukseen osallistumisasteen nousuun ja että päiväkotij- ja koulupaikat löytyvät mahdollisimman läheltä jo alueen rakentumisen alkuvaiheessa.

#### Käsittely

Vastaehdotus:

Veronika Honkasalo: Lisätään päätösehdotusten loppuun seuraava kappale:

”Kaupunginhallitus pitää tärkeänä, että kaavoituksessa ja investoinneissa varaudutaan kaupungin strategian mukaiseen varhaiskasvatukseen osallistumisasteen nousuun ja että päiväkotij- ja koulupaikat löytyvät mahdollisimman läheltä jo alueen rakentumisen alkuvaiheessa.”

Kannattaja: Anna Vuorjoki

Kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti Veronika Honkasalon vastaehdotuksen mukaisesti muutetun ehdotuksen.

#### Esittelijä

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

#### Lisätiedot

Timo Lindén, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550  
timo.linden(a)hel.fi

#### Liitteet

- 1 Malin Petra, toivomusponsi 2, Kvsto 25.4.2018, asia 9
- 2 Pasilan palveluverkko, skenaariotarkastelu 2015 - 2040 -raportti, Newsec Valuation Oy

#### Muutoksenhaku

##### Postiosoite

PL 1  
00099 HELSINGIN KAUPUNKI  
helsinki.kirjaamo@hel.fi

##### Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13  
Helsinki 17  
http://www.hel.fi/kaupunginhallitus

##### Puhelin

+358 9 310 1641

##### Faksi

+358 9 655 783

##### Y-tunnus

0201256-6

##### Tilinro

FI0680001200062637

##### Alv.nro

FI02012566



Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

## Otteet

### Ote

Ponnen ehdottaja

## Päätösehdotus

Kaupunginhallitus merkitsee tiedoksi selvityksen valtuuston 25.4.2018 hyväksymän toivomusponnen (Petra Malin) johdosta tehdyistä toimenpiteistä ja toimittaa selvityksen ponnen ehdottajalle sekä muille valtuutetuille.

## Esittelijän perustelut

Käsitellessään 24.5.2018 Pasilan Postipuiston asemakaavan muuttamista valtuusto hyväksyi samalla seuraavan toivomusponnen: "Selvittää mahdollisuudet varmistaa, että päiväkotij- ja koulutiloja on alueella myös alkuvaiheessa, jolloin alueella voidaan ennakoida asuvan paljon saman ikäisiä lapsia ja nuoria."

Kaupunkiympäristön toimia sekä kasvatuksen ja koulutuksen toimiala ovat yhdessä kaupunginkanslian aluerakentamisen yksikön kanssa selvittäneet Pasilan kaupunginosan palvelutilatarpeita. Pohjois-Pasilan tulevat päiväkotij- ja koulutilatarpeet perustuvat väestöennusteeseen ja uuteen kaavoitettavan kerrosalan määrään. Tällä hetkellä on arvioitu, että alueella tarvitaan enimmillään paikkoja noin 360 päiväkotij-ikäiselle ja 600 perusopetusikäiselle lapselle

Postipuiston asemakaavassa on kaksi yleisten rakennusten tonttia. Lavakadun tontille 17125/1 saa rakentaa 1 200 kerrosneliömetrin suuruisen päiväkodin. Postipuiston vieressä on varattu tontti 17119/1 päiväkotia ja koulua varten, joiden kerrosala on yhteensä 7 000 kerrosneliömetriä. Koulun tilatarpeeksi on arvioitu 5 000 neliömetriä ja päiväkodin 2 000 neliömetriä. Lisäksi kortteliin 17114 tulee rakentaa vähintään 450 kerrosneliömetrin suuruisen päiväkotij. Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala on esittänyt talonrakentamisohjelmaan vuosille 2019–2028 koulu- ja päiväkotijhanketta Pohjois-Pasilaan yhteensä 9000 brm<sup>2</sup>. Tämä on 2000 brm<sup>2</sup> enemmän kuin y-tontille kaavassa varattu kerrosala, mutta johtuu ruotsinkielisten palveluiden esille tulleista mahdollisista tilatarpeista. Paikkoina tämä tarkoittaa noin 500 suomenkielistä perusopetuksen paikkaa, 200 päiväkotijpaikkaa sekä 200 paikkaa ruotsinkieliselle palvelulle.

Päiväkotijien toteutus sijoittuu alueen rakentamisajan alkupäähän. Lavakadun päiväkodin rakentaminen on ajoitettu vuosille 2022–2023 ja se





sisältyy hankkeena investointiohjelmaan. Investointiohjelmaan vuosille 2019–2028 on esitetty Pohjois-Pasilan koulun ja päiväkodin rakentamista vuosille 2024–2026. Toteutusta on uusimpien lapsiennusteiden perusteella aikaistettu.

Asuntorakentaminen alueella alkaa vuoden 2019 lopulla niin, että ensimmäiset asukkaat muuttavat alueelle 2021–2022. Ensimmäinen päiväkotito on silloin jo rakenteilla. Korttelin 17114 kivijalkapäiväkodin on arvioitu valmistuvan vasta vuonna 2028, kun alueen viimeisiä asuntoja rakennetaan. Korttelin toteutusjärjestystä voidaan vielä muuttaa ja päiväkodin rakentamista aikaistaa tontinluovutuksen yhteydessä. Kaupunkiympäristölautakunta sekä kasvatus- ja koulutuslautakunta ovat on kehottaneet toimialoja selvittämään mahdollisuudet päiväkodin rakentamisen aikaistamiseen.

Alueena Postipuisto kuuluu tällä hetkellä perusopetuksen osalta Maunulan ala-asteen ja Maunulan yhteiskoulun oppilaaksiottoalueeseen. Alueen rakentamisen alkuvaiheessa sekä varhaiskasvatukseen että perusopetuksen palveluiden järjestämisessä turvaututaan myös lähialueisiin. Kasvatus- ja koulutuslautakunta korostaa lausunnossaan, että päiväkotito- ja koulupaikan tulisi löytyä mahdollisimman läheltä jo alueen rakentamisen alkuvaiheessa.

Selvitys Pasilan tulevaisuuden palvelutarpeista perustuu voimakkaan väestönkasvun ennusteeseen ja siinä tarkastellaan päiväkotito- ja koulutilarvetta vuosille 2025–2040. Selvityksen mukaan Postipuiston asemakaava-alueen varhaiskasvatuksen tilantarve vuonna 2025 on 3 500–4 600 k-m<sup>2</sup>. Postipuiston 6.7.2018 voimaan tulleessa asemakaavassa on varhaiskasvatuksen kaavavarauksia yhteensä 3 650 k-m<sup>2</sup>. Vuonna 2025 kaavavaranto on riittävä mikäli varhaiskasvatuksen osallistumisaste pysyy korkeintaan tasolla, jolla se tällä hetkellä keskimäärin on Helsingissä. Nykyisin tällä alueella 1–6 -vuotiaista lapsista noin 75 % osallistuu varhaiskasvatukseen. Jos päiväkotitilasten osuus ikäluokasta kasvaa tulevaisuudessa nykytilaan verrattuna paljon, voidaan kortteliin 17119 valmistuvan koulu- ja päiväkotirakennuksen tiloja käyttää joustavasti kasvatukseen ja koulutuksen toimialan tarpeisiin. Kaavoituksessa ja investoinnissa tulee varautua kaupungin strategian mukaiseen varhaiskasvatuksen osallistumisasteen nousuun.

Suurimmillaan varhaiskasvatuksen tilatarpeen ennustetaan olevan vuonna 2027, jolloin se on suuruusluokkaa 4 000–5 400 k-m<sup>2</sup>. Vuonna 2026 valmistuvassa koulu- ja päiväkotirakennuksessa on silloin koulutiloja yli arvioidun tarpeen. Suunnittelemalla rakennus tiloiltaan joustavaksi voidaan varhaiskasvatuksen tiloja tarjota enemmän silloin, kun tarve on suurin. Kun päiväkotitilasten osuus lähtee laskemaan vuoden 2027 jälkeen, voidaan tiloja ottaa lisääntyvien koulun oppilasmäärien



tarpeisiin. Jos päiväkotitila ei silloinkaan riitä, on mahdollista sijoittaa paviljonkipäiväkoti Postipuistoon. Vuoteen 2040 mennessä varhaiskasvatuksen tilatarpeen ennustetaan tasaisesti vähenevän noin puoleen maksimimäärästä, jolloin kaavavaranto on jälleen riittävä.

Vuonna 2025 Hakamäentien pohjoispuolella Pohjois-Pasilan peruskouluikäisten tilatarpeen ennustetaan olevan noin 2 600–3 400 k-m<sup>2</sup>. Suurimmillaan tilatarpeen ennustetaan olevan vuonna 2035, noin 6 500–8 400 k-m<sup>2</sup>, josta 1.–6. -luokkalaisten tilatarpeen osuus on noin 4 600–5 500 k-m<sup>2</sup>. Suurimmillaan 1.–6. -luokkalaisten tilatarve puolestaan on jo vuonna 2033, noin 4 900–5 800 k-m<sup>2</sup>. Vuonna 2040 kokonaistilatarve on taas hieman pienempi eli noin 5 500–7 100 k-m<sup>2</sup>, josta 1.–6. -luokkalaisten osuus on noin 3 700–4 500 k-m<sup>2</sup>.

Peruskoulun tilatarpeen suhteen tilanne Hakamäentien pohjoispuolella on epävarmempi johtuen alueen suunnitelmien keskeneräisyydestä ja väestöennusteen epävarmuudesta. Ennusteiden perusteella suunniteltu 5 000 k-m<sup>2</sup>:n koulurakennus on riittävä alueen pitkän ajanjakson tarpeeseen, mutta ei kuitenkaan riittävä vuosina 2031–2035. Toisaalta Postipuiston varhaiskasvatuksen tilatarpeen huippuvuodet ovat todennäköisesti jo takana ja varhaiskasvatuksen tiloja voidaan hyödyntää peruskoulupuolella mikäli tilat on muuntojoustavia. Tilatarve tulee tarkentumaan, kun Postin lajittelukeskuksen alueen suunnitelmat ja mitoitukset ovat tiedossa. Lajittelukeskuksen alueen alustavissa suunnitelmissa on varauduttu koulutontin sijoittamiseen alueelle.

Postipuiston koulu- ja päiväkotitilarapeiden huippu ajoittuu eri aikoihin, varhaiskasvatuksen vuoteen 2027 ja perusopetuksen vuoteen 2032. Pohjois-Pasilaan rakennettavan koulu- ja päiväkotirakennuksen tilojen joustavalla käytöllä voisi olla mahdollista turvata alueen palveluiden riittävyys.

Toivomusponnen johdosta on saatu lausunnot kaupunkiympäristölautakunnalta ja kasvatus- ja koulutuslautakunnalta.

Hallintosäännön 30 luvun 14 §:n mukaan kaupunginhallituksen on toimitettava ponnien ehdottajalle kirjallinen selvitys toivomusponnen johdosta tehdyistä toimenpiteistä viimeistään vuoden kuluttua ponnien hyväksymisestä. Selvitys on toimitettava myös muille valtuutetuille.

Esittelijä

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550  
timo.linden(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1  
00099 HELSINGIN KAUPUNKI  
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13  
Helsinki 17  
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566



## Liitteet

- 1 Malin Petra, toivomusponsi 2, Kvsto 25.4.2018, asia 9
- 2 Pasilan palveluverkko, skenaariotarkastelu 2015 - 2040 -raportti, New-sec Valuation Oy

## Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

## Otteet

**Ote**  
Ponnen ehdottaja

## Tiedoksi

Kaupunginvaltuusto

## Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 17.06.2019 § 464

HEL 2018-005453 T 00 00 03

### Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

### Käsittely

17.06.2019 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Veronika Honkasalon ehdotuksesta.

### Esittelijä

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

### Lisätiedot

Timo Lindén, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550  
timo.linden(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 18.09.2018 § 436

HEL 2018-005453 T 00 00 03

Hankenumero 0870\_4

### Postiosoite

PL 1  
00099 HELSINGIN KAUPUNKI  
helsinki.kirjaamo@hel.fi

### Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13  
Helsinki 17  
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

### Puhelin

+358 9 310 1641

### Faksi

+358 9 655 783

### Y-tunnus

0201256-6

### Tilinro

FI0680001200062637

### Alv.nro

FI02012566



## Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Pasilan kaupunginosan palvelutilatarpeita on tarkasteltu kokonaisuutena alueen asemakaavahankkeiden yhteydessä kaupunginkanslian aluerakentamisen vetämänä yhteistyössä asemakaavoituksen, rakennetun omaisuuden hallinnan ja kasvatuksen ja koulutuksen toimialan kanssa. Pohjois-Pasilan tulevat päiväkotij- ja koulutilatarpeet perustuvat väestöennusteeseen ja uuteen kaavoitettavan kerrosalan määrään. Postipuiston asemakaavan uusi palvelutilakerrosala on arvioitu kasvatuksen ja koulutuksen toimialan asiantuntijoiden toimesta.

Postipuiston asemakaavassa on kaksi yleisten rakennusten tonttia. Lavakadun tontille 17125/1 saa rakentaa päiväkodin 1 200 kerrosneliömetriä. Postipuiston vieressä on varattu tontti 17119/1 päiväkotia ja koulua varten, yhteensä 7 000 kerrosneliömetriä kerrosalaa. Koulun tilatarpeeksi on arvioitu 5 000 neliömetriä ja päiväkodille 2 000. Lisäksi kortteliin 17114 tulee rakentaa vähintään 450 kerrosneliömetrin päiväkoti.

Päiväkotien toteutus sijoittuu alueen rakentamisajan alkupäähän. Lavakadun päiväkodin rakentaminen on ajoitettu vuosille 2022–2023 ja se sisältyy hankkeena investointiohjelmaan. Investointiohjelmaan vuosille 2019–2028 on esitetty Pohjois-Pasilan koulun ja päiväkodin rakentamista vuosille 2024–2026. Toteutusta on uusimpien lapsiennusteiden perusteella aikaistettu.

Asuntorakentaminen alueella alkaa vuoden 2019 lopulla niin, että ensimmäiset asukkaat muuttavat alueelle 2021–2022. Ensimmäinen päiväkoti on silloin jo rakenteilla. Korttelin 17114 kivijalkapäiväkodin on arvioitu valmistuvan vasta vuonna 2028, kun alueen viimeisiä asuntoja rakennetaan. Korttelin toteutusjärjestystä voidaan vielä muuttaa ja päiväkodin rakentamista aikaistaa tontinluovutuksen yhteydessä. Kaupunkiympäristölautakunta kehottaa toimialaa selvittämään mahdollisuudet päiväkodin rakentamisen aikaistamiseen.

Kaupunkiympäristön toimialan Pasila-tiimi tilasi Pasilan koulu- ja päiväkotiverkon kehittämiselvityksen Newsec Valuation Oy:ltä. Selvitys Pasilan tulevaisuuden palvelutilatarpeista on valmistunut kesäkuussa 2018. Selvitys perustuu voimakkaan väestönkasvun ennusteeseen ja siinä tarkastellaan päiväkotij- ja koulutilatarvetta vuosille 2025–2040.

Selvityksen mukaan Postipuiston asemakaava-alueen varhaiskasvatuksen tilantarve vuonna 2025 on 3 500–4 600 k-m<sup>2</sup>. Postipuiston 6.7.2018 voimaan tulleessa asemakaavassa on varhaiskasvatuksen



kaavavarauksia yhteensä 3 650 k-m<sup>2</sup>. Vuonna 2025 kaavavaranto on riittävä, jos varhaiskasvatuksen osallistumisaste pysyy korkeintaan tasolla, jolla se tällä hetkellä on Helsingissä keskimäärin. Nykyisin tällä alueella 1–6 -vuotiaista lapsista noin 75 % osallistuu varhaiskasvatukseen. Jos päiväkotilasten osuus ikäluokasta kasvaa tulevaisuudessa paljon nykytilaan verrattuna, voidaan kortteliin 18119 valmistuvan koulu- ja päiväkotirakennuksen tiloja käyttää joustavasti kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tarpeisiin. Kaupunkiympäristölautakunta pitää tärkeänä, että kaavoituksessa ja investoinnissa varaudutaan kaupungin strategian mukaiseen varhaiskasvatuksen osallistumisasteen nousuun.

Suurimmillaan varhaiskasvatuksen tilatarpeen ennustetaan olevan vuonna 2027, jolloin se on suuruusluokkaa 4 000–5 400 k-m<sup>2</sup>. Vuonna 2026 valmistuvassa koulu- ja päiväkotirakennuksessa on silloin koulutiloja yli arvioidun tarpeen. Suunnitteleamalla rakennus tiloiltaan joustavaksi voidaan varhaiskasvatuksen tiloja tarjota enemmän silloin, kun tarve on suurin. Kun päiväkotilasten osuus lähtee laskemaan vuoden 2027 jälkeen, voidaan tiloja ottaa lisääntyvien koulun oppilasmäärien tarpeisiin. Jos päiväkotitila ei silloinkaan riitä, on mahdollista sijoittaa paviljonkipäiväkoti Postipuistoon. Vuoteen 2040 mennessä varhaiskasvatuksen tilatarpeen ennustetaan tasaisesti vähenevän noin puoleen maksimimäärästä, jolloin kaavavaranto on jälleen riittävä.

Koulutilojen osalta alueen asuntorakentamisen alkuvaiheessa koululaiset kuuluvat Maunulan oppilaaksiottoalueeseen. Vuonna 2025 Hakamäentien pohjoispuolella Pohjois-Pasilan peruskouluikäisten tilatarpeen ennustetaan olevan noin 2 600–3 400 k-m<sup>2</sup>. Suurimmillaan tilatarpeen ennustetaan olevan vuonna 2035, noin 6 500–8 400 k-m<sup>2</sup>, josta 1.–6. -luokkalaisten tilatarpeen osuus on noin 4 600–5 500 k-m<sup>2</sup>. Suurimmillaan 1.–6. -luokkalaisten tilatarve puolestaan on jo vuonna 2033, noin 4 900–5 800 k-m<sup>2</sup>. Vuonna 2040 kokonaistilatarve on taas hieman pienempi eli noin 5 500–7 100 k-m<sup>2</sup>, josta 1.–6. -luokkalaisten osuus on noin 3 700–4 500 k-m<sup>2</sup>.

Peruskoulun tilatarpeen suhteen tilanne Hakamäentien pohjoispuolella on epävarmempi johtuen alueen suunnitelmien keskeneräisyydestä ja väestöennusteen epävarmuudesta. Ennusteiden perusteella suunniteltu 5 000 k-m<sup>2</sup>:n koulurakennus on riittävä alueen pitkän ajanjakson tarpeeseen, mutta ei kuitenkaan riittävä vuosina 2031–2035. Toisaalta Postipuiston varhaiskasvatuksen tilatarpeen huippuvuodet ovat todennäköisesti jo takana ja varhaiskasvatuksen tiloja voidaan hyödyntää peruskoulupuolella, jos tilat on rakennettu muuntojoustaviksi. Tilatarve tulee tarkentumaan, kun Postin lajittelukeskuksen alueen suunnitelmat ja mitoitukset ovat tiedossa. Lajittelukeskuksen alueen alustavissa suunnitelmissa on varauduttu koulutontin sijoittamiseen.



## Käsittely

18.09.2018 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Mai Kivelä: Lisätään kappaleen viisi (5) loppuun: "Kaupunkiympäristölautakunta kehottaa toimialaa selvittämään mahdollisuudet päiväkodin rakentamisen aikaistamiseen."

Kannattaja: Kaisa Hernberg

Vastaehdotus:

Mai Kivelä: Lisätään kappaleen seitsemän (7) loppuun: "Kaupunkiympäristölautakunta pitää tärkeänä, että kaavoituksessa ja investoinnissa varaudutaan kaupungin strategian mukaiseen varhaiskasvatuksen osallistumisasteen nousuun."

Kannattaja: Kaisa Hernberg

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Lisätään kappaleen viisi (5) loppuun: "Kaupunkiympäristölautakunta kehottaa toimialaa selvittämään mahdollisuudet päiväkodin rakentamisen aikaistamiseen."

Jaa-äännet: 5

Eveliina Heinäluoma, Nuutti Hyttinen, Atte Kaleva, Risto Rautava, Laura Rissanen

Ei-äännet: 5

Kaisa Hernberg, Mai Kivelä, Tuomas Rantanen, Anni Sinnemäki, Osmo Soininvaara

Tyhjä: 2

Sirpa Asko-Seljavaara, Jape Lovén

Poissa: 1

Silvia Modig

Kaupunkiympäristölautakunta hyväksyi Mai Kivelän vastaehdotuksen äänin 5-5 (2 tyhjää, 1 poissa). Puheenjohtajan ääni ratkaisi päätökseksi tulleen ehdotuksen.

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Lisätään kappaleen seitsemän (7) loppuun: "Kaupunkiympäristölautakunta pitää tärkeänä, että kaavoituksessa ja investoinnissa



varaudutaan kaupungin strategian mukaiseen varhaiskasvatuksen osallistumisasteen nousuun."

Jaa-äännet: 2  
Nuutti Hyttinen, Risto Rautava

Ei-äännet: 9  
Eveliina Heinäluoma, Kaisa Hernberg, Atte Kaleva, Mai Kivelä, Jape Lovén, Tuomas Rantanen, Laura Rissanen, Anni Sinnemäki, Osmo Soininvaara

Tyhjä: 1  
Sirpa Asko-Seljavaara

Poissa: 1  
Silvia Modig

Kaupunkiympäristölautakunta hyväksyi Mai Kivelän vastaehdotuksen äänin 9-2 (1 tyhjä, 1 poissa).

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja  
Mikko Aho

Lisätiedot

Timo Karhu, arkkitehti, puhelin: 310 37332  
timo.karhu(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 18.09.2018 § 193

HEL 2018-005453 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Pohjois-Pasilan Postipuiston asemakaavamuutos mahdollistaa asumiselle noin 240 000 k-m<sup>2</sup>, tämä tarkoittaa noin 5700 uutta asukasta. Postipuiston asemakaavassa on kaksi yleisten rakennusten tonttia. Lisäksi yhteen asuinkortteliin tulee rakentaa vähintään 450 k-m<sup>2</sup> päiväkotitilaa.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala on osallistunut kaupunginkanslian Pasilan alueprojektiryhmän työskentelyyn palvelutonttien ja tilojen suunnittelun osalta. Tässä yhteydessä yhteistyötä on tehty aktiivisesti muun muassa kaupunkiympäristötoimialan asemakaavoituksen ja tilapalveluiden kanssa. Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala sekä kaupunkiympäristötoimialan palveluverkkoyksikkö on hyödyntänyt palvelutilojen tarpeen arvioinnissa väestöennusteita sekä tietoja alueelle kaavoit-



24.06.2019

tettavasta uudesta asuinkerrosalasta. Tällä hetkellä on arvioitu, että alueella tarvitaan enimmillään paikkoja noin 360 päiväkotikäiselle ja 600 perusopetusikäiselle lapselle.

Talonrakentamishjelma vuosille 2018-27 sisältää hankkeen lasten päiväkotia Pasila Pohjoinen (Lavakatu), jonka laajuus on 1200 brm<sup>2</sup> eli noin 120 paikkaa. Sen toteuttamiseen on varauduttu vuosina 2022-23. Talousarvioehdotuksen 2019 valmistelun yhteydessä kasvatuksen ja koulutuksen toimiala on esittänyt talonrakentamishjelmaan vuosille 2019-28 koulu/päiväkotihanketta Pohjois-Pasilaan yhteensä 9000 brm<sup>2</sup> toteutettavaksi vuosina 2024-26. Tämä on 2000 brm<sup>2</sup> enemmän kuin y-tontille kaavassa varattu kerrosala, mutta johtuu ruotsinkielisten palveluiden esille tulleista mahdollisista tilatarpeista. Paikkoina tämä tarkoittaa noin 500 suomenkielistä perusopetuksen paikkaa, 200 päiväkotipaikkaa sekä 200 paikkaa ruotsinkieliselle palvelulle. Kivijalkapäiväkodin (450 brm<sup>2</sup>) on arvioitu valmistuvan vasta vuonna 2028, mutta kohteen toteutusta on mahdollista aikaistaa. Päiväkotia voi olla yksityinen tai kunnallinen. Lisäksi asemakaavan valmistelun yhteydessä on tarkasteltu, että alueelta löytyy sijoituspaikka kasvatuksen ja koulutuksen toimialan käyttöön väliaikaiselle paviljonkirakennukselle, mikäli se alueen väestönkasvun tai palvelukäytön kasvun takia osoittautuu tarpeelliseksi. Tämän hetkisten arvioiden mukaan ensimmäiset asukkaat muuttavat alueelle 2021 - 2022. Lautakunta kehottaa toimialaa selvittämään kivijalkapäiväkodin rakentamisen aikaistamista.

Postipuiston koulu- ja päiväkotitilarpeiden huippu ajoittuu eri aikoihin, varhaiskasvatus vuoteen 2027 ja perusopetus vuoteen 2032. Tästä syystä pidetään mahdollisena, että Pohjois-Pasilaan rakennettavan koulu/päiväkotirakennuksen tilojen joustavalla käytöllä on mahdollista turvata alueen palveluiden riittävyyttä.

Alueena Postipuisto kuuluu tällä hetkellä perusopetuksen osalta Maunulan ala-asteen ja Maunulan yhteiskoulun oppilaaksiottoalueeseen. Alueen rakentamisen alkuvaiheessa sekä varhaiskasvatukseen että perusopetuksen palveluiden järjestämisessä turvaututaan myös lähialueisiin. Lautakunta korostaa, että päiväkotia ja koulupaikan tulisi löytyä mahdollisimman läheltä myös alueen rakentamisen alkuvaiheessa. Lautakunta pitää tärkeänä, että kaavoituksessa ja investoinneissa varaudutaan kaupungin strategian mukaiseen varhaiskasvatukseen osallistumisasteen nousuun.

Koko Pasilan palveluita on tarkasteltu kokonaisuutena alueprojektissa lisäksi kaupunkiympäristö toimialan asemakaavapalvelut tilasi Pasilan koulu- ja päiväkotiverkon kehittämisselvityksen vuosille 2025 - 2040. Tämä konsulttiselvitys Pasilan tulevaisuuden palvelutilatarpeista val-





mistui kesäkuussa 2018 ja sitä hyödynnetään jatkosuunnittelussa ja kaavavalmistelussa.

#### Käsittely

18.09.2018 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Petra Malin: Lisäys lausunnon neljänteen kappaleeseen: "Lautakunta kehottaa toimialaa selvittämään kivijalkapäiväkodin rakentamisen aikaistamista."

Kannattaja: Kirsi Pihlaja

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Petra Malinin tekemän ja Kirsi Pihlajan kannattaman vastaehdotuksen.

Vastaehdotus:

Petra Malin: Lisäys lausunnon kuudennen kappaleen loppuun: "Lautakunta korostaa, että päiväkotij- ja koulupaikan tulisi löytyä mahdollisimman läheltä myös alueen rakentamisen alkuvaiheessa. Lautakunta pitää tärkeänä, että kaavoituksessa ja investoinneissa varaudutaan kaupungin strategian mukaiseen varhaiskasvatukseen osallistumisasteen nousuun."

Kannattaja: Kirsi Pihlaja

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Petra Malinin tekemän ja Kirsi Pihlajan kannattaman vastaehdotuksen.

#### Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja  
Liisa Pohjolainen

#### Lisätiedot

Carola Harju, erityissuunnittelija, puhelin: 310 42542  
carola.harju(a)hel.fi



## § 489

### Valtuutettu Anna Vuorjoen toivomusponsi toimeentulotuen palvelujen parantamisesta

HEL 2019-002055 T 00 00 03

#### Päätös

Kaupunginhallitus merkitsi tiedoksi selvityksen kaupunginvaltuuston 13.2.2019 hyväksymän toivomusponnen (Anna Vuorjoki) johdosta tehdyistä toimenpiteistä ja toimitti selvityksen ponnen ehdottajalle sekä tiedoksi muille valtuutetuille.

Kaupunginhallitus edellytti, että varmistetaan päätöksenteon sujuvuus eri toimijoiden kesken kiireellisissä tilanteissa sekä asiakkaiden mahdollisuus saada samana päivänä päätös esimerkiksi maksusitoumuksesta välttämättömiin menoihin kuten ruokaan.

#### Käsittely

Vastaehdotus:

Anna Vuorjoki: Lisäys päätösehdotukseen:

"Kaupunginhallitus edellyttää, että varmistetaan päätöksenteon sujuvuus eri toimijoiden kesken kiireellisissä tilanteissa sekä asiakkaiden mahdollisuus saada samana päivänä päätös esimerkiksi maksusitoumuksesta välttämättömiin menoihin kuten ruokaan."

Kannattaja: Daniel Sazonov

Kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti Anna Vuorjoen vastaehdotuksen mukaisesti muutetun ehdotuksen.

#### Esittelijä

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

#### Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184  
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

#### Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

#### Otteet

##### Ote

Ponnen ehdottaja

##### Otteen liitteet

Esitysteksti



Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

## Päätösehdotus

Kaupunginhallitus merkitsee tiedoksi selvityksen kaupunginvaltuuston 13.2.2019 hyväksymän toivomusponnen (Anna Vuorjoki) johdosta tehdyistä toimenpiteistä ja toimittaa selvityksen ponnen ehdottajalle sekä tiedoksi muille valtuutetuille.

## Esittelijän perustelut

Käsitellessään 13.2.2019 valtuutettu Emma Karin aloitetta toimeentulotuen muutoksista aiheutuneiden ongelmien korjaamisesta kaupunginvaltuusto hyväksyi samalla seuraavan toivomusponnen: "Hyväksyessään ehdotuksen kaupunginvaltuusto edellyttää selvitettävän mahdollisuutta sille, miten erityisesti paljon palveluja tarvitsevien helsinkiläisten toimeentulotukiasiakkaiden tuen saamista parannetaan Kelan ja kaupungin yhteistyöllä ja millaisin keinoin olisi mahdollista helpottaa ja nopeuttaa yhteyden saamista aikuissosiaalityöhön sekä täydentävän sosiaalityön päätösten tekemistä ja toimeenpanoa kiireellisissä tilanteissa." (Anna Vuorjoki).

### Yhteistyömalleja Kelan kanssa

Paljon palveluja tarvitsevien, toimeentulotukea tarvitsevien asiakkaiden tuen saannin varmistamiseksi sosiaali- ja terveystoimessa on kehitetty jatkuvasti yhteistyötä Kelan kanssa.

#### 1. Huolen tunnistamisen malli

Yhdessä muiden pääkaupunkiseudun kuntien ja Kelan kanssa on kehitetty Kelan työntekijöille huolen tunnistamisen malli. Mallin tarkoituksena on auttaa Kelan työntekijöitä tunnistamaan sosiaalityön tarpeessa olevia asiakkaita. Kelassa on ollut myös koulutus asiakaspalvelujen työntekijöille sosiaalityön tarpeen huomaamisesta. Kelan välittämiä sosiaalityön tarpeen ilmoituksia on alkuvuodesta 2019 tullut keskimäärin 324 kappaletta kuukaudessa. Vastaava luku vuonna 2018 oli 231 kappaletta kuukaudessa.

#### 2. Erityistä tukea tarvitsevien asiakkaiden pilotti

Sosiaali- ja terveystoimi suunnittelee yhdessä muiden pääkaupunkiseudun kuntien ja Kelan kanssa erityistä tukea tarvitsevien yhteisasiakkaiden pilottia, jossa kehitetään muun muassa asumiseen liittyviä päätöksiä ja asiakasprosesseja.



Pidemmällä aikataululla haetaan teknisiä ratkaisuja, jotka varmistavat kaksisuuntaisen tiedon saumattoman kulun kuntien ja Kelan välillä.

#### Yhteydenotto sosiaalityöhön

Sosiaali- ja terveystoimessa on vuosina 2018 ja 2019 laajennettu toimeentulotuen päätöksentekoa muille sosiaalityön sektoreille aikuissosiaalityön lisäksi. Tarkoituksena on, että se sosiaalityöntekijä tai sosiaaliohjaaja, joka tuntee parhaiten asiakkaan tilanteen, tekee myös täydentävän tai ehkäisevän toimeentulotuen päätöksen, jos päätöstä ei voi tehdä etuuskäsittelyssä.

Jos asiakkaalla ei ole niin sanottua omatyöntekijää, hänen asiansa hoitaa aikuissosiaalityö. Aikuissosiaalityön tiimeihin saa yhteyden arkipäivisin tiimipuhelimien avulla. Sosiaalineuvonnassa on aloitettu muun neuvonnan lisäksi chat-palvelu vuonna 2018 ja puhelinpalvelu 1.5.2019 alkaen maanantaista perjantaihin klo 12–15.

Asiakkaiden palvelutarpeisiin vastaamiseksi aikuissosiaalityössä kokeillaan vuonna 2019 matalan kynnyksen front desk -palvelumallia, johon on keskitetty uusien asiakkaiden ja satunnaisten asiakkaiden palvelut. Näin pystytään nopeuttamaan asiakkaiden palvelutarpeisiin vastaamista. Nuorten tiimeissä on vuonna 2019 menneillään nuorten syrjäytymisen ehkäisemisen ja alueiden välisen eriytymisen torjumisen 2ME-hankkeeseen liittyen matalan kynnyksen walk in -palvelu. Tarvetta on vakiinnuttaa kyseisten kokeilujen hyväksi todetut palvelumallit.

#### Kiireelliset toimeentulotukipäätökset

Maaliskuussa 2019 sosiaali- ja terveystoimessa käsiteltiin 7 207 toimeentulotukihakemusta, joista 57 prosenttia tehtiin yhdessä päivässä. Keskimääräinen käsittelyaika oli kaksi työpäivää. Kiireellisten päätösten toimeenpano tapahtuu välittömästi toimeentulotuen maksatuksessa.

Sosiaali- ja terveystoimen työntekijöiden kokemuksen mukaan myös Kela pystyy hoitamaan kiireellisten toimeentulotukihakemusten päätöksenteon jopa samana päivänä, jos se on saanut tiedon asiasta esimerkiksi puhelimitse viimeistään noin klo 15.15.

Hallintosäännön 30 luvun 14 §:n mukaan kaupunginhallituksen on toimitettava ponnien ehdottajalle kirjallinen selvitys toivomusponnen johdosta tehdyistä toimenpiteistä viimeistään vuoden kuluttua ponnien hyväksymisestä. Selvitys on toimitettava erikseen myös muille valtuutetuille.

Esittelijä

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna



24.06.2019

Asia/19

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184  
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

**Muutoksenhaku**

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

**Otteet**

**Ote**

Ponnen ehdottaja

**Otteen liitteet**

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

**Tiedoksi**

Kaupunginvaltuusto

**Päätöshistoria**

Kaupunginhallitus 17.06.2019 § 467

HEL 2019-002055 T 00 00 03

**Päätös**

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

**Käsittely**

17.06.2019 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Veronika Honkasalon ehdotuksesta.

**Esittelijä**

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

**Lisätiedot**

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184  
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 21.05.2019 § 108

HEL 2019-002055 T 00 00 03

**Lausunto**

**Postiosoite**

PL 1  
00099 HELSINGIN KAUPUNKI  
helsinki.kirjaamo@hel.fi

**Käyntiosoite**

Pohjoisesplanadi 11-13  
Helsinki 17  
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

**Puhelin**

+358 9 310 1641

**Faksi**

+358 9 655 783

**Y-tunnus**

0201256-6

**Tilinro**

FI0680001200062637

**Alv.nro**

FI02012566



Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon valtuutettu Anna Vuorjoen toivomusponnosta koskien toimeentulotuen yhteistyötä, yhteyden saamista sosiaalityöhön sekä päätöksentekoa ja toimeenpanoa:

#### "Yhteistyömalleja Kelan kanssa

Paljon palveluja tarvitsevien, toimeentulotukea tarvitsevien asiakkaiden tuen saannin varmistamiseksi sosiaali- ja terveystoimessa on kehitetty jatkuvasti yhteistyötä Kelan kanssa.

##### 1. Huolen tunnistamisen malli

Yhdessä muiden pääkaupunkiseudun kuntien ja Kelan kanssa on kehitetty Kelan työntekijöille huolen tunnistamisen malli. Mallin tarkoituksena on auttaa Kelan työntekijöitä tunnistamaan sosiaalityön tarpeessa olevia asiakkaita. Kelassa on ollut myös koulutus asiakaspalvelujen työntekijöille sosiaalityön tarpeen huomaamisesta. Kelan välittämiä sosiaalityön tarpeen ilmoituksia on alkuvuodesta 2019 tullut keskimäärin 324 kappaletta kuukaudessa, kun vastaava luku vuonna 2018 oli 231 kappaletta kuukaudessa.

##### 2. Erityistä tukea tarvitsevien asiakkaiden pilotti

Sosiaali- ja terveystoimi suunnittelee yhdessä muiden pääkaupunkiseudun kuntien ja Kelan kanssa erityistä tukea tarvitsevien yhteisasiakkaiden pilottia, jossa kehitetään muun muassa asumiseen liittyviä päätöksiä ja asiakasprosesseja.

Pidemmällä aikataululla haetaan teknisiä ratkaisuja, jotka varmistavat kaksisuuntaisen tiedon saumattoman kulun kuntien ja Kelan välillä.

#### Yhteydenotto sosiaalityöhön

Sosiaali- ja terveystoimessa on vuosina 2018 ja 2019 laajennettu toimeentulotuen päätöksentekoa muille sosiaalityön sektoreille aikuissosiaalityön lisäksi. Tarkoituksena on, että se sosiaalityöntekijä tai sosiaaliohjaaja, joka tuntee parhaiten asiakkaan tilanteen, tekee myös täydentävän tai ehkäisevän toimeentulotuen päätöksen, jos päätöstä ei voida tehdä etuuskäsittelyssä.

Jos asiakkaalla ei ole niin sanottua omatyöntekijää, hänen asiansa hoitaa aikuissosiaalityö. Aikuissosiaalityön tiimeihin saa yhteyden arkipäivisin tiimipuhelimien avulla. Sosiaalineuvonnassa on aloitettu muun neuvonnan lisäksi chat-palvelu vuonna 2018 ja puhelinpalvelu 1.5.2019 alkaen maanantaista perjantaihin klo 12–15.



Asiakkaiden palvelutarpeisiin vastaamiseksi aikuissosiaalityössä kokeillaan vuonna 2019 matalan kynnyksen front desk -palvelumallia, johon on keskitetty uusien asiakkaiden ja satunnaisten asiakkaiden palvelut. Näin pystytään nopeuttamaan asiakkaiden palvelutarpeisiin vastaamista. Nuorten tiimeissä on vuonna 2019 menneillään nuorten syrjäytymisen ehkäisemisen ja alueiden välisen eriytymisen torjumisen 2ME-hankkeeseen liittyen matalan kynnyksen walk in -palvelu. Tarvetta on vakiinnuttaa kyseisten kokeilujen hyväksi todetut palvelumallit.

#### Kiireelliset toimeentulotukipäätökset

Maaliskuussa 2019 sosiaali- ja terveystoimessa käsiteltiin 7 207 toimeentulotukihakemusta, joista 57 prosenttia tehtiin 0–1 päivän sisällä. Keskimääräinen käsittelyaika oli kaksi työpäivää. Kiireellisten päätösten toimeenpano tapahtuu välittömästi toimeentulotuen maksatuksessa.

Sosiaali- ja terveystoimen työntekijöiden kokemuksen mukaan myös Kela pystyy hoitamaan kiireellisten toimeentulotukihakemusten päätöksenteon jopa samana päivänä, jos se on saanut tiedon asiasta esimerkiksi puhelimitse viimeistään noin klo 15.15.

#### Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Paljon palveluja tarvitsevien toimeentulotukiasiakkaiden edun mukaista on, että he saavat sekä kaupungin että Kelan tarjoamat palvelut saumattomasti ja helposti. Yhteistyökäytäntöjen kehittäminen Kelan kanssa on jatkuvaa työtä, jota sosiaali- ja terveystoimi tekee yhdessä muiden pääkaupunkiseudun kuntien kanssa."

#### Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja  
Juha Jolkkonen

#### Lisätiedot

Leena Luhtasela, nuorten palvelujen ja aikuissosiaalityön johtaja, puhelin: 310 23178  
leena.luhtasela(a)hel.fi  
Maarit Sulavuori, perhe- ja sosiaalipalvelujen johtaja, puhelin: 310 62401  
maarit.sulavuori(a)hel.fi  
Marja Heikkinen, kehittämissuunnittelija, puhelin: 310 42303  
marja.heikkinen(a)hel.fi



## § 490

### Valtuutettu Sinikka Vepsän toivomusponsi kotihoidon henkilöstöressurssin lisäämisestä ja työtehtävien jakamisesta

HEL 2018-012660 T 00 00 03

#### Päätös

Kaupunginhallitus merkitsi tiedoksi selvityksen kaupunginvaltuuston 28.11.2018 hyväksymän toivomusponnen (Sinikka Vepsä) johdosta tehdyistä toimenpiteistä ja toimitti selvityksen ponnen ehdottajalle sekä tiedoksi muille valtuutetuille.

#### Esittelijä

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

#### Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184  
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

#### Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

#### Otteet

##### Ote

Ponnen ehdottaja

##### Otteen liitteet

Esiteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

#### Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

#### Esittelijän perustelut

Käsitellessään 28.11.2018 kaupungin talousarviota vuodeksi 2019 ja taloussuunnitelmaa vuosille 2019-2021 kaupunginvaltuusto hyväksyi samalla seuraavan toivomusponnen: "Kotihoidon lisämäärärahojen kohdentamisessa selvitetään mahdollisuutta käyttää resursseja lisähenkilökunnan palkkaukseen. Kotihoidossa selvitetään mahdollisuutta jakaa työtehtäviä siten, että ikäihmisten luona kävisi mahdollisimman paljon samoja työntekijöitä." (Sinikka Vepsä).

Sosiaali- ja terveystoimialan käyttösuunnitelmaan 2019 sisältyy kuuden miljoonan euron määräraha vuodelle 2019 ikääntyneiden hyvinvoinnin ja terveyden tukemiseen, palveluneuvonnan ja -ohjauksen sekä varhai-

#### Postiosoite

PL 1  
00099 HELSINGIN KAUPUNKI  
helsinki.kirjaamo@hel.fi

#### Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13  
Helsinki 17  
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

#### Puhelin

+358 9 310 1641

#### Faksi

+358 9 655 783

#### Y-tunnus

0201256-6

#### Tilinro

FI0680001200062637

#### Alv.nro

FI02012566





sen palvelutarpeen arvioinnin vahvistamiseen sekä turvallisen ja arvokkaan elämän mahdollistamiseen oikea-aikaisilla, riittävillä ja tarpeenmukaisilla palveluilla.

Määrärahaa kohdennetaan muun muassa ikäihmisten kuntouttavan arviointiyksikön perustamiseen 1.9.2019 alkaen. Vuonna 2019 perustetaan 20 uutta sairaanhoitajavakanssia, jotka kohdennetaan syksyllä aloittavaan kuntouttavaan arviointitoimintaan kotihoidon asiakkuuden alussa. Lisäksi kuntouttavaan arviointiyksikköön siirretään vakansseja muista toiminnoista, jotka yhdistyvät yksikön toimintaan.

Kuntouttavaa arviointijaksoa suunnitellaan kotihoidon palvelun alkuun. Kuntouttavan arviointijakson aikana uuden kotihoidon asiakkaan palveluntarve ja kuntoutumisen potentiaali saadaan selville aiempaa systemaattisemmin. Osa kuntouttavan arviointijakson saaneista asiakkaista ei jatkossa enää tarvitse kotihoidon säännöllistä palvelua, vaan heille löydetään muita palveluratkaisuja.

Kotihoidon toimenpiteitä, jotta samat hoitajat kävisivät asiakkaiden luona

Kotihoidon optimointiohjelma on hankittu syksyllä 2018. Optimointiohjelman tarkoitus on täydentää toiminnanohjauksen (PegasosMukana) toimintaa. Optimointiohjelma suunnittelee sekä asiakkaiden tarpeita vastaavan palvelun että reitittää optimaalisesti työntekijän kulkemisen asiakkaan luokse. Reitityksen suunnittelussa voidaan jatkossa ottaa paremmin huomioon, että asiakas saa omahoitajien käyntejä useammin. Tähän pyritään nykyisinkin, mutta optimointiohjelma tekee reititykseen liittyvän suunnitelman automaattisesti. Optimointiohjelma otetaan käyttöön kaakkoisessa kotihoitoyksikössä kesällä ja muualla vaiheittain vuoden 2019 aikana projektisuunnitelman mukaisesti.

Kotihoito on kehittänyt vastuuhoitajuutta tiimimallin pohjalta. Vastuuhoitajan tiimissä on noin 7–10 hoitajaa, jotka on nimetty samalle asiakkaalle asiakkaiden tarpeiden ja hoitajien osaamisprofiilin mukaan. Tiimissä voi olla esimerkiksi yksi sairaanhoitaja ja muita hoitajia. Itäinen kotihoitoyksikkö on tehnyt manuaalisen auditoinnin vastuuhoitajuudesta vuoden 2018 toukokuussa ja marraskuussa. Auditoinnin perusteella vastuuhoitajien käyntejä on lisätty ja yhden asiakkaan luona kotikäynnin tehneiden hoitajien määrää (pois lukien yöaikainen kotihoito) on vähennetty kehittämällä toimintaa ilman lisäkustannuksia. Helsingin kotihoidon kehittämä vastuuhoitajan tiimimalli merkitsee asiakkaalle enemmän tuttujen hoitajien käyntejä.

Kotihoitoyksiköihin on perustettu resurssipooloja, joiden tarkoitus on paikata henkilöstöresurssia lähipalvelualueilla äkillisissä sijaistustarpeissa. Resurssipoolien tarkoitus on myös vähentää keikkatyöntekijöiden käyntejä asiakkaiden luona.



24.06.2019

Asia/20

Henkilökunnalle suunnatun kehittämistoimenpiteitä kartoittavan kyselyn perusteella henkilökunta haluaa jatkossa parantaa kotihoidon vastuuhoidajuutta. Sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelujen strategisena tavoitteena on vahvistaa kotihoidon vastuuhoidajuutta muun muassa optimointiohjelman ja uusien käytäntöjen kuten vastuutiimikäytännön avulla. Vastuuhoidajuus parantaa asiakaskokemusta, lisää henkilökunnan työtyytyväisyyttä ja auttaa hillitsemään kustannuksia.

Hallintosäännön 30 luvun 14 §:n mukaan kaupunginhallituksen on toimitettava pöytäkirjan ehdottajalle kirjallinen selvitys toivomusponnen johdosta tehdyistä toimenpiteistä viimeistään vuoden kuluttua pöytäkirjan hyväksymisestä. Selvitys on toimitettava erikseen myös muille valtuutetuille.

Esittelijä

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184  
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

## Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

## Otteet

**Ote**  
Pöytäkirjan ehdottaja

**Otteen liitteet**  
Esitysteksti  
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

## Tiedoksi

Kaupunginvaltuusto

## Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 17.06.2019 § 468

HEL 2018-012660 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely



24.06.2019

17.06.2019 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Tomi Sevanderin ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184  
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 21.05.2019 § 109

HEL 2018-012660 T 00 00 03

Eesitys

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon valtuutettu Sinikka Vepsän toivomusponnesta koskien kotihoidon lisämäärärahojen kohdentamista:

"Sosiaali- ja terveyslautakunta päätti 21.8.2018 hyväksyä sosiaali- ja terveystoimialan talousarvioehdotuksen vuodeksi 2019 ja taloussuunnitelman vuosille 2019–2021. Päätös sisälsi kuuden miljoonan euron määrärahan vuodelle 2019 ikääntyneiden hyvinvoinnin ja terveyden tukemiseen, palveluneuvonnan ja -ohjauksen sekä varhaisen palvelutarpeen arvioinnin vahvistamiseen sekä turvallisen ja arvokkaan elämän mahdollistamiseen oikea-aikaisilla, riittäväillä ja tarpeenmukaisilla palveluilla.

Määrärahaa kohdennetaan muun muassa ikäihmisten kuntouttavan arviointiyksikön perustamiseen 1.9.2019 alkaen. Vuonna 2019 perustetaan 20 uutta sairaanhoitajavakanssia, jotka kohdennetaan syksyllä aloittavaan kuntouttavaan arviointitoimintaan kotihoidon asiakkuuden alussa. Lisäksi kuntouttavaan arviointiyksikköön siirretään vakansseja muista toiminnoista, jotka yhdistyvät yksikön toimintaan.

Kuntouttavaa arviointijaksoa suunnitellaan kotihoidon palvelun alkuun. Kuntouttavan arviointijakson aikana uuden kotihoidon asiakkaan palveluntarve ja kuntoutumisen potentiaali saadaan selville aiempaa systemaattisemmin. Osa kuntouttavan arviointijakson saaneista asiakkaista ei jatkossa enää tarvitse kotihoidon säännöllistä palvelua, vaan heille löydetään muita palveluratkaisuja.

Kotihoidon toimenpiteitä, jotta samat hoitajat kävisivät asiakkaiden luona enemmän

**Postiosoite**

PL 1  
00099 HELSINGIN KAUPUNKI  
helsinki.kirjaamo@hel.fi

**Käyntiosoite**

Pohjoisesplanadi 11-13  
Helsinki 17  
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

**Puhelin**

+358 9 310 1641

**Faksi**

+358 9 655 783

**Y-tunnus**

0201256-6

**Tilinro**

F10680001200062637

**Alv.nro**

F102012566



Kotihoidon optimointiohjelma on hankittu syksyllä 2018. Optimointiohjelman tarkoitus on täydentää toiminnanohjauksen (PegasosMukana) toimintaa. Optimointiohjelma suunnittelee sekä asiakkaiden tarpeita vastaavan palvelun että reitittää optimaalisesti työntekijän kulkemisen asiakkaan luokse. Reitityksen suunnittelussa jatkossa voidaan ottaa paremmin huomioon se, että asiakas saa omahoitajien käyntejä useammin. Tähän pyritään nykyisinkin, mutta optimointiohjelma tekee reititykseen liittyvän suunnitelman automaattisesti. Optimointiohjelma otetaan käyttöön kaakkoisessa kotihoitoyksikössä 10.6.2019 ja koko kaupungissa vaiheittain vuoden 2019 aikana projektisuunnitelman mukaisesti.

Helsingin kotihoito on kehittänyt vastuuhoidajuutta vastuuhoidajan tiimimallin pohjalta. Vastuuhoidajan tiimissä on noin 7–10 hoitajaa, jotka on nimetty samalle asiakkaalle asiakkaiden tarpeiden ja hoitajien osaamisprofiilin pohjalta. Tiimissä voi olla esimerkiksi yksi sairaanhoitaja ja muut hoitajat. Itäinen kotihoitoyksikkö on tehnyt manuaalisen auditoinnin vastuuhoidajuudesta vuoden 2018 toukokuussa ja marraskuussa. Auditoinnin perusteella vastuuhoidajien käyntejä on lisätty ja yhden asiakkaan luona kotikäynnin tehneiden hoitajien määrää (pois lukien yöaikainen kotihoito) on vähennetty kehittämällä toimintaa ilman lisäkustannuksia. Helsingin kotihoidon kehittämä vastuuhoidajan tiimimalli merkitsee asiakkaalle enemmän tuttuja hoitajien käyntejä.

Kotihoitoyksiköihin on perustettu resurssipooloja, joiden tarkoitus on paikata henkilöstöresurssia lähipalvelualueilla äkillisissä sijaistustarpeissa. Resurssipoolien tarkoitus on myös vähentää keikkatyöntekijöiden käyntejä asiakkaiden luona.

Henkilökunnalle suunnatun kehittämistoimenpiteitä kartoittavan kyselyn perusteella henkilökunta haluaa jatkossa parantaa kotihoidon vastuuhoidajuutta. Sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelujen strategisena tavoitteena on vahvistaa kotihoidon vastuuhoidajuutta muun muassa optimointiohjelman ja uusien käytäntöjen, kuten vastuutiimikäytännön avulla. Vastuuhoidajuus parantaa asiakaskokemusta, lisää henkilökunnan työtyytyväisyyttä ja auttaa hillitsemään kustannuksia.

#### Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Kotihoidon asiakkaan turvallisuuden tunnetta lisää, jos hänen luonaan käyvät pääsääntöisesti samat tutut hoitajat. Tällä on myös myönteisiä terveysvaikutuksia asiakkaalle. Kotihoidon työntekijät kokevat työnsä mielekkäämmäksi, kun he voivat käydä vastuuasiakkaidensa luona useammin, mikä lisää myös työntekijöiden työtyytyväisyyttä."

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja



24.06.2019

Asia/20

Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Heli Koskisuo, toiminnansuunnittelija: 310 28166

heli.koskisuo(a)hel.fi

Seija Meripaasi, sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelujen johtaja, puhelin: 310 52482

seija.meripaasi(a)hel.fi



**§ 491**

**Kaupunginvaltuuston 19.6.2019 tekemien päätösten täytäntöönpano**

**Päätös**

Kaupunginhallitus päätti, että kaupunginvaltuuston 19.6.2019 tekemät päätökset saadaan pöytäkirjan tarkastamisen jälkeen mahdollisista valituksista huolimatta panna täytäntöön seuraavasti:

**KAUPUNGINHALLITUKSEN EHDOTUKSET**

- 1-2 Ei toimenpidettä.
- 3 Kaupunginvaltuuston pöytäkirjanote päätöksessä mainituille.  
Tiedoksi tarkastusvirastolle.
- 4 Kaupunginvaltuuston pöytäkirjanote päätöksessä mainituille.  
Tiedoksi tarkastusvirastolle ja Taloushallintopalveluliikelaitokselle.
- 5 Kaupunginvaltuuston pöytäkirjanote päätöksessä mainituille.  
Tiedoksi kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaostolle, Taloushallintopalveluliikelaitokselle ja tarkastusvirastolle.
- 6 Kaupunginvaltuuston pöytäkirjanote päätöksessä mainituille.  
Tiedoksi sosiaali- ja terveyslautakunnalle ja Taloushallintopalveluliikelaitokselle.
- 8 Toivomusponnet kaupunginkansliaan valmisteltavaksi.
- 10 Tiedoksi toimialoille sekä liikelaitoksille ja virastoille.
- 11 Tiedoksi kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle sekä toimialojen henkilöstöpalveluille.



- 12 Tiedoksi kaupunginkanslialle sekä kasvatuksen ja koulutuksen toimia-alalle.
- Toivomusponnet kaupunginkansliaan valmisteltavaksi.
- 13 Tiedoksi kaupunkisuunnittelulautakunnalle.
- 14 Kaupunginvaltuuston pöytäkirjanote Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, Helen Sähköverkko Oy:lle, Helsingin seudun ympäristöpalvelut –kuntayhtymälle, Helsingin seudun liikenne –kuntayhtymälle sekä Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle.
- Tiedoksi kaupunkiympäristön toimialalle, kaupunkiympäristölautakunnalle, kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaostolle, kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaostolle sekä kaupunginmuseolle.
- 15 Kaupunginvaltuuston pöytäkirjanote Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, Helen Oy:lle, Helen Sähköverkko Oy:lle sekä Helsingin seudun liikenne –kuntayhtymälle.
- Tiedoksi kaupunkiympäristölautakunnalle, kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaostolle sekä kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaostolle.
- 16 Kaupunginvaltuuston pöytäkirjanote Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, Museovirastolle (kulttuuriympäristön suojelu) sekä Kauppakeskus Itäkeskus Oy:lle.
- Tiedoksi kaupunkiympäristölautakunnalle, kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaostolle, kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaostolle sekä kaupunginmuseolle.
- 17 Kaupunginvaltuuston pöytäkirjanote Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, Helen Sähköverkko Oy:lle, Helsingin Satama Oy:lle, Helsingin seu-



dun ympäristöpalvelut –kuntayhtymälle, Helsingin seudun liikenne –kuntayhtymälle, Metsähallitukselle, Museovirastolle (kulttuuriympäristön suojelu), Puolustusvoimien pääesikunnalle, Etelä-Suomen sotilasläänin esikunnan logistiikkaosastolle sekä muistutuksen tekijälle.

Tiedoksi kaupunkiympäristölautakunnalle, asemakaavoitukselle ja pelastuslautakunnalle.

Toivomusponsi kaupunginkansliaan valmisteltavaksi.

18-26 Aloitteet kaupunginkansliaan valmisteltavaksi.

#### TARKASTUSLAUTAKUNNAN EHDOTUKSET

7, 9 Ei toimenpidettä.

Esittelijä

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

#### Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

#### Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

#### Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano





**§ 492**

**Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen**

**Päätös**

Kaupunginhallitus päätti, ettei se ota käsiteltäväkseen asioita, joissa seuraavat viranomaiset ovat tehneet päätöksen viikolla 25.

kaupunginhallituksen jaostot

- konsernijaosto 17.6.
- elinkeinojaosto

tarkastuslautakunta yleishallinnon osalta

lautakunnat ja niiden jaostot

kasvatus- ja koulutuslautakunta 18.6.

- suomenkielinen jaosto

- ruotsinkielinen jaosto

kaupunkiympäristölautakunta 18.6.

- ympäristö- ja lupajaosto

- rakennusten ja yleisten alueiden jaosto

pelastuslautakunta 18.6.

kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 18.6.

- kulttuuri- ja kirjastojaosto

- liikuntajaosto

- nuorisajaosto

sosiaali- ja terveyslautakunta 18.6.

- sosiaali- ja terveysjaosto

johtokunnat

- palvelukeskusliikelaitos

- taloushallintopalveluliikelaitos

- työterveysliikelaitos

- rakentamispalveluliikelaitos

- liikenneliikelaitos 20.6.

keskusvaalilautakunta yleishallinnon osalta

pormestari

apulaispormestarit



24.06.2019

Asia/22

- kasvatuksen ja koulutuksen toimiala
- kaupunkiympäristön toimiala
- kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala
- sosiaali- ja terveystoimiala

kaupunginkanslian viranhaltijat

henkilöstökassatoimikunta

Esittelijä

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Victor Andersson, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36027  
victor.andersson(a)hel.fi

## Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

## Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Victor Andersson, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36027  
victor.andersson(a)hel.fi

## Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

---

**Postiosoite**

PL 1  
00099 HELSINGIN KAUPUNKI  
helsinki.kirjaamo@hel.fi

**Käyntiosoite**

Pohjoisesplanadi 11-13  
Helsinki 17  
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

**Puhelin**

+358 9 310 1641

**Faksi**

+358 9 655 783

**Y-tunnus**

0201256-6

**Tilinro**

FI0680001200062637

**Alv.nro**

FI02012566



24.06.2019

## MUUTOKSENHAKUOHJEET

### 1

#### MUUTOKSENHAKUKIELTO

**Pöytäkirjan 471, 472, 473, 478, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491 ja 492 §:t.**

Tähän päätökseen ei saa hakea muutosta, koska päätös koskee asian valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Sovellettava lainkohta: Kuntalaki 136 §

### 2

#### OHJEET OIKAISUVAATIMUKSEN TEKEMISEKSI

**Pöytäkirjan 474, 475, 476, 477, 479, 480 ja 481 §:t.**

Tähän päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla tuomioistuimeen.

#### Oikaisuvaatimusoikeus

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä

- se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen)
- kunnan jäsen.

#### Oikaisuvaatimusaika

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksi-saannista.

Oikaisuvaatimuksen on saavuttava Helsingin kaupungin kirjaamoon määräajan viimeisenä päivänä ennen kirjaamon aukioloajan päättymistä.

Mikäli päätös on annettu tiedoksi postitse, asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.

Mikäli päätös on annettu tiedoksi sähköisenä viestinä, asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, kolmen päivän kuluttua viestin lähettämisestä.



24.06.2019

Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

### Oikaisuvaatimusviranomainen

Viranomainen, jolle oikaisuvaatimus tehdään, on Helsingin kaupunginhallitus.

Oikaisuvaatimusviranomaisen asiointiosoite on seuraava:

Sähköpostiosoite: helsinki.kirjaamo@hel.fi

Postiosoite: PL 10  
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Faksinumero: (09) 655 783

Käyntiosoite: Pohjoisesplanadi 11-13

Puhelinnumero: (09) 310 13700 (Yleishallinto)

Kirjaamon aukioloaika on maanantaista perjantaihin klo 08.15–16.00.

### Oikaisuvaatimuksen muoto ja sisältö

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisena. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava

- päätös, johon oikaisuvaatimus kohdistuu
- miten päätöstä halutaan oikaistavaksi
- millä perusteella päätöstä halutaan oikaistavaksi
- oikaisuvaatimuksen tekijä
- millä perusteella oikaisuvaatimuksen tekijä on oikeutettu tekemään vaatimuksen
- oikaisuvaatimuksen tekijän yhteystiedot

### Pöytäkirja

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä lähetetään pyynnöstä. Asiakirjoja voi tilata Helsingin kaupungin kirjaamosta.



24.06.2019

---

## Kaupunginhallitus

Anni Sinnemäki  
puheenjohtaja

Jenni Björksten  
pöytäkirjanpitäjä

Pöytäkirja tarkastettu

Sanna Vesikansa

Pia Pakarinen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.

Pöytäkirja on pidetty nähtävänä yleisessä tietoverkossa osoitteessa  
[www.hel.fi](http://www.hel.fi) 25.07.2019.